

VĚSTNÍK

Nejvyššího kontrolního úřadu
3/2011

OBSAH

Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

7.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2011 (III)
(11/12, 11/14, 11/15, 11/17, 11/18, 11/19, 11/20, 11/21, 11/35)	str. 267
8.	Dodatky k plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2011 (III)
(11/37, 11/38)	str. 275

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

10/17	Pohledávky spravované Vězeňskou službou České republiky	str. 277
10/18	Majetek státu, s nímž má právo hospodařit DIAMO, státní podnik	str. 289
10/19	Roční účetní a finanční výkazy České správy sociálního zabezpečení za rok 2010	str. 297
10/20	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</i> za rok 2010	str. 307
10/21	Peněžní prostředky poskytované Ministerstvem zemědělství z národních zdrojů na podporu zemědělských aktivit dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství	str. 327
10/22	Majetek státu, se kterým je příslušné hospodařit Ministerstvo pro místní rozvoj	str. 335
10/25	Hospodaření s peněžními prostředky státního rozpočtu určenými na <i>Program podpory úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití</i>	str. 341
10/27	Projekt partnerství veřejného a soukromého sektoru „ <i>Ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště</i> “	str. 347

Část A

Plán kontrolní činnosti**7. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2011 (III)****Číslo kontrolní akce: 11/12****Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené na rozvoj a obnovu materiálně technické základny Policie České republiky

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

- upřesňuje se (vybraná krajská ředitelství):

Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy,
Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje,
Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje,
Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje,
Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje,
Krajské ředitelství policie Zlínského kraje.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/XII/2011 na svém XII. zasedání dne 20. 7. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/18**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severovýchod pro období 2007–2013* na rozvoj městských a venkovských oblastí

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

- upřesňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

město Tanvald,
obec Křižany.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/XII/2011 na svém XII. zasedání dne 20. 7. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/19**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Jihozápad pro období 2007–2013* na stabilizaci a rozvoj měst a obcí

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

- upřesňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

město Třeboň.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/XII/2011 na svém XII. zasedání dne 20. 7. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/20

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko pro období 2007–2013* na rozvoj měst

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

- upřesňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

město Rychvald.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/XII/2011 na svém XII. zasedání dne 20. 7. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/21

Předmět kontroly:

Evidence a účtování daňových příjmů a souvisejících nákladů a výnosů, pohledávek a závazků

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

- upřesňuje se (vybraná finanční ředitelství):

Finanční ředitelství v Praze,
Finanční ředitelství v Ostravě,

- upřesňuje se (vybrané finanční úřady):

Finanční úřad Praha-západ,
Finanční úřad Ostrava III.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 9/XII/2011 na svém XII. zasedání dne 20. 7. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/14

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na výstavbu a údržbu cyklistické infrastruktury

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– upřesňuje se (vybrané řídicí orgány operačních programů):

Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod,
Regionální rada regionu soudržnosti Jihozápad,
Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod,
Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad,
Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XIII/2011 na svém XIII. zasedání dne 1. 8. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/14

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na výstavbu a údržbu cyklistické infrastruktury

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– doplňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

Ústecký kraj;
statutární město Brno;
statutární město České Budějovice;
statutární město Hradec Králové;
statutární město Jihlava;
město Hluboká nad Vltavou;
město Osečná;
město Veselí nad Moravou;
městys Brozany nad Ohří;
obec Přeaslavice;
Cyklostezka Jihlava–Třebíč–Raabs, Jihlava;
Svazek obcí Prostějov-venkov, Bedihošť;
Svazek obcí – cyklostezka Varhany, Česká Lípa.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XIV/2011 na svém XIV. zasedání dne 5. 9. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/15

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na zlepšování kvality života ve venkovských oblastech podle *Programu rozvoje venkova*

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– upřesňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

obec Babice, okres Olomouc;
obec Čičenice;

obec Hvozdnice, okres Praha-západ;
obec Chlumín;
obec Chrást, okres Nymburk;
obec Jezdkovice;
obec Lhotka, okres Frýdek-Místek;
obec Razová;
obec Těchobuz;
obec Troubelice;
obec Vitčice;
obec Vršovice, okres Opava;
obec Železné, okres Brno-venkov;
Zemědělská společnost Dubné a. s., Žabovřesky;
Zemědělské družstvo Kouty, Kouty;
BIOENERGY CZ s.r.o., České Budějovice;
GABRETA, spol. s r.o., Zbytiny, Koryto;
SLOVÁCKÝ STATEK, spol. s r.o., Hodonín, Pánov;
Svárovský MB, s.r.o., Niměřice, Dolní Cetno;
TESPO – TOPENÁŘSKÉ CENTRUM s.r.o., Šumperk;
TISK CENTRUM s.r.o., Brno;
Naše Škvorecko, o.s., Škvorec;
„o.s. DOBŠANÉ“, Dobšice;
Eva Czernaiová, Zahradní 713/2, Znojmo-Přímětice;
Karel Dryák, Vítov 10, Žižice;
František Janovský, Dobšice 24;
Ing. Josef Kamaryt, Třebíčská 280, Telč;
Mgr. Jiří Svoboda, Vřesinská 128/40, Ostrava-Poruba;
Martin Vyskočil, Tyršova 349/6, Prostějov.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/XIV/2011 na svém XIV. zasedání dne 5. 9. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/18

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severovýchod pro období 2007–2013* na rozvoj městských a venkovských oblastí

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– doplňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

město Český Dub;
město Hodkovice nad Mohelkou;
město Jablonec nad Nisou;
město Jablonné v Podještědí;
město Jaroměř;
město Kopidlno;
město Lázně Bohdaneč;

město Lomnice nad Popelkou;
obec Josefův Důl, okres Jablonec nad Nisou;
obec Vítězná.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/XIV/2011 na svém XIV. zasedání dne 5. 9. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/19

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Jihozápad pro období 2007–2013* na stabilizaci a rozvoj měst a obcí

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– doplňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

statutární město České Budějovice,
statutární město Plzeň,
město Dobřany,
město Jindřichův Hradec,
město Sušice,
obec Boršov nad Vltavou.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/XIV/2011 na svém XIV. zasedání dne 5. 9. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/21

Předmět kontroly:

Evidence a účtování daňových příjmů a souvisejících nákladů a výnosů, pohledávek a závazků

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– doplňuje se (vybraná finanční ředitelství):

Finanční ředitelství v Brně,
Finanční ředitelství v Českých Budějovicích,
Finanční ředitelství v Hradci Králové,

– doplňuje se (vybrané finanční úřady):

Finanční úřad Brno-venkov,
Finanční úřad v Českých Budějovicích,
Finanční úřad v Jičíně,
Finanční úřad v Olomouci,
Finanční úřad v Prostějově.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/XIV/2011 na svém XIV. zasedání dne 5. 9. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/35**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky z *Evropského sociálního fondu* předfinancované a spolufinancované ze státního rozpočtu určené na projekty realizované na území hlavního města Prahy

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– upřesňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

městská část Praha 10;

Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou, Praha;

BRAZIL FOOD s.r.o., Praha 1;

Kaldi Café, spol. s r.o., Praha 5;

Odyssey Performance Enhancement Network, spol. s r.o., Praha 6;

Soukromá základní škola Cesta k úspěchu v Praze, s.r.o., Praha 6;

UNITED PARCEL SERVICE CZECH REPUBLIC, s.r.o., Praha 6;

Lenka PAVILKOVÁ - CHANNEL CROSSINGS, Přemyslova 94/7, Praha 2;

Robert Starý, Husitská 83/23, Praha 3;

Člověk v tísní, o.p.s., Praha 2;

Gender studies, o.p.s., Praha 1;

Metropolitní univerzita Praha, o.p.s., Praha 10;

Rozmarýna o.p.s., Praha 2;

Centrum pro integraci cizinců, Praha 3;

Společnost DUHA – integrace osob s mentálním postižením, Praha 9;

Gymnázium, Praha 6, Arabská 14;

Gymnázium, Praha 6, Nad Alejí 1952;

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené, Praha 5.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 9/XIV/2011 na svém XIV. zasedání dne 5. 9. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/17**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené v rámci operačního programu *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* na prioritní osu *Počáteční vzdělávání*

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– upřesňuje se (vybrané kraje):

Karlovarský kraj se sídlem v Karlových Varech,

Pardubický kraj se sídlem v Pardubicích,

Zlínský kraj se sídlem ve Zlíně;

– doplňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

Univerzita Hradec Králové;

Univerzita Karlova v Praze;

Západočeská univerzita v Plzni;

Abeceda, Most;

ACET ČR o.s., Chrudim;
EdA, o.s., Ústí nad Labem;
GEMINI o.s., Praha 1;
DENEb Int., s.r.o., Boskovice;
16. základní škola a mateřská škola Plzeň, Americká třída 30, příspěvková organizace;
Základní škola a mateřská škola Mirošov, příspěvková organizace;
Základní škola a mateřská škola Rájec-Jestřebí;
Základní škola Antonína Sochora Duchcov, Teplická ul. 13, okres Teplice;
Základní škola, Bílina, Aléská 270, okres Teplice, příspěvková organizace;
Základní škola, Bílina, Lidická 31/18, okres Teplice, příspěvková organizace;
Základní škola, Brno, Kamínky 5;
Základní škola Brno, Laštůvkova 77;
Základní škola Brno, Přemyslovo nám. 1;
Základní škola, Hlinsko, Smetanova 403, okres Chrudim;
Základní škola Horní Jelení, okres Pardubice;
Základní škola, Chrást, okres Chrudim;
Základní škola Litomyšl, U Školek 1117, okres Svitavy;
Základní škola Litomyšl, Zámecká 496, okres Svitavy;
Základní škola, Most, Albrechtická 414, příspěvková organizace;
Základní škola, Most, Václava Talicha 1855, příspěvková organizace;
Základní škola, Most, Vítězslava Nezvala 2614, příspěvková organizace;
Základní škola Ostrov, Masarykova 1289, okres Karlovy Vary;
Základní škola Ostrov, Májová 997, okres Karlovy Vary;
Základní škola Poběžovice, okres Domažlice;
Základní škola Ronov nad Doubravou, okres Chrudim;
Základní škola Rousínov, okres Vyškov;
Základní škola Sv. Čecha, Choceň;
Základní škola Štěnovice, okres Plzeň-jih;
Základní škola Židlochovice, okres Brno-venkov, příspěvková organizace.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/XV/2011 na svém XV. zasedání dne 19. 9. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/20

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko pro období 2007–2013* na rozvoj měst

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– doplňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

statutární město Frýdek-Místek,

statutární město Opava,

město Český Těšín,

město Odry,

město Orlová.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/XV/2011 na svém XV. zasedání dne 19. 9. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/35**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky z *Evropského sociálního fondu* předfinancované a spolufinancované ze státního rozpočtu určené na projekty realizované na území hlavního města Prahy

Změna v položce:

kontrolovaná osoba:

– doplňuje se (vybraní příjemci peněžních prostředků):

MUDr. Dagmar Komárková, Vřesová 682/6, Praha-Troja.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/XV/2011 na svém XV. zasedání dne 19. 9. 2011.

8. Dodatky k plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2011 (III)

Číslo kontrolní akce: 11/37

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na rozvoj a obnovu materiálně technické základny veřejných vysokých škol

Cíle kontroly:

Provéřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na rozvoj a obnovu materiálně technické základny veřejných vysokých škol

Kontrolované osoby:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
Univerzita Karlova v Praze,
Univerzita Palackého v Olomouci,
Univerzita Pardubice,
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno,
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Časový plán:

- zahájení kontroly: 11/11
- předložení kontrolního závěru ke schválení: 09/12

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Antonín Macháček

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Dodatek schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XV/2011 na svém XV. zasedání dne 19. 9. 2011.

Číslo kontrolní akce: 11/38

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu poskytované na záchranu a obnovu kulturních památek

Cíle kontroly:

Provéřit poskytování, čerpání a užití peněžních prostředků státu určených na záchranu a obnovu kulturních památek

Kontrolované osoby:

Ministerstvo kultury,
vybrané kraje a obce s rozšířenou působností*),
vybraní příjemci peněžních prostředků*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 11/11
- předložení kontrolního závěru ke schválení: 08/12

Kontrolní závěr vypracovává: RNDr. Petr Neuvirt

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Dodatek schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/XV/2011 na svém XV. zasedání dne 19. 9. 2011.

Pozn.: *) Označení kontrolované osoby bude upřesněno změnou plánu kontrolní činnosti.

Část B

Kontrolní závěry z kontrolních akcí

10/17

Pohledávky spravované Vězeňskou službou České republiky

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/17. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ MVDr. Rudolf Němeček.

Cílem kontroly bylo prověřit systém evidence, vymáhání a odpisů pohledávek za dlužníky z výkonu trestu odnětí svobody a ostatních pohledávek.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2004 až 2009, v případě věcných souvislostí i období související. Kontrola byla prováděna v době od srpna 2010 do dubna 2011.

Kontrolovaná osoba: Vězeňská služba České republiky (dále také „VS ČR“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podala VS ČR, byly vypořádány vedoucí skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách nebylo podáno.

Kolegium NKÚ na svém XI. zasedání, konaném dne 20. června 2011,

schválilo usnesením č. 8/XI/2011

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

VS ČR byla zřízena k 1. lednu 1993 zákonem č. 555/1992 Sb.¹ VS ČR je organizační složkou státu a účetní jednotkou. Příjmy a výdaje jsou obsaženy v rozpočtu kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*. Organizačními jednotkami jsou generální ředitelství, Institut vzdělávání, dva ústavy pro výkon zabezpečovací detence a 36 věznic, z toho 10 vazebních. Podle § 8 zákona č. 169/1999 Sb.² se věznice člení podle způsobu střežení a zajištění bezpečnosti do čtyř základních typů: s dohledem, dozorem, ostrahou a zvýšenou ostrahou. V jedné věznici mohou být zřízena oddělení různých typů, pokud tím není ohrožen účel výkonu trestu.

Kontrola postupu VS ČR při evidenci a účtování pohledávek, vzniku pohledávek, jejich vymáhání a odepisování, jakož i postupu při zaměstnávání odsouzených byla provedena na generálním ředitelství a v 23 věznicích.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

1 Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky.

2 Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Struktura a stavy pohledávek

VS ČR vznikají z hlavní činnosti tři kategorie pohledávek, a to za vězněnými osobami, za vězněnými osobami po propuštění a ostatní pohledávky.

Tabulka č. 1 – Stavy pohledávek k 31. prosinci v členění podle kategorií

Pohledávky	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Počet dlužníků	Stav*	Počet dlužníků	Stav*	Počet dlužníků	Stav*	Počet dlužníků	Stav*	Počet dlužníků	Stav*	Počet dlužníků	Stav*
– za vězněnými osobami	12 640	199	10 263	134	7 653	98	8 072	81	11 456	72	11 972	69
– za vězněnými osobami po propuštění	55 343	693	51 926	719	57 411	726	32 852	428	32 232	428	31 024	426
– celkem za vězněnými osobami	67 983	892	62 189	853	65 064	824	40 924	509	43 688	500	42 996	495
– ostatní**	5 063	347	4 693	353	5 520	380	6 371	418	7 113	437	6 927	463
Celkem	73 046	1 239	66 882	1 206	70 584	1 204	47 295	927	50 801	937	49 923	958

Zdroj: zprávy o vývoji a stavu pohledávek VS ČR k 31. prosinci 2004–2009.

* V mil. Kč.

** Do stavu ostatních pohledávek nejsou zahrnuty stále provozní zálohy a zálohy na odběr energií, dobropisy a dále pohledávky, které vznikly v rámci hospodářské činnosti organizačních jednotek VS ČR. Od r. 2008 jsou do stavu ostatních pohledávek zahrnuty i pohledávky z hospodářské činnosti.

Pohledávky jsou evidovány a spravovány organizační jednotkou, z jejíž činnosti vznikly.

V průběhu výkonu vazby a trestu vznikají pohledávky z titulu povinnosti hradit:

- náklady výkonu vazby³,
- náklady výkonu trestu odnětí svobody (dále také „NVT“)⁴,
- zvýšené náklady střežení, náklady na dopravu a na předvedení do zdravotnického zařízení⁵,
- náklady zdravotní péče nad rámec péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění nebo ze státního rozpočtu nad rámec mezinárodních dohod⁶,
- škody způsobené během výkonu trestu nebo vazby.

Do kategorie ostatních pohledávek patří pohledávky VS ČR za právníky a fyzickými osobami: ze smluv o dílo, nájemních smluv, smluv o poskytnutí půjčky z FKSP, smluv o zaměstnávání odsouzených apod.

³ § 152 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

⁴ § 35 zákona č. 169/1999 Sb.

⁵ § 36 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb. a § 18 odst. 6 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby.

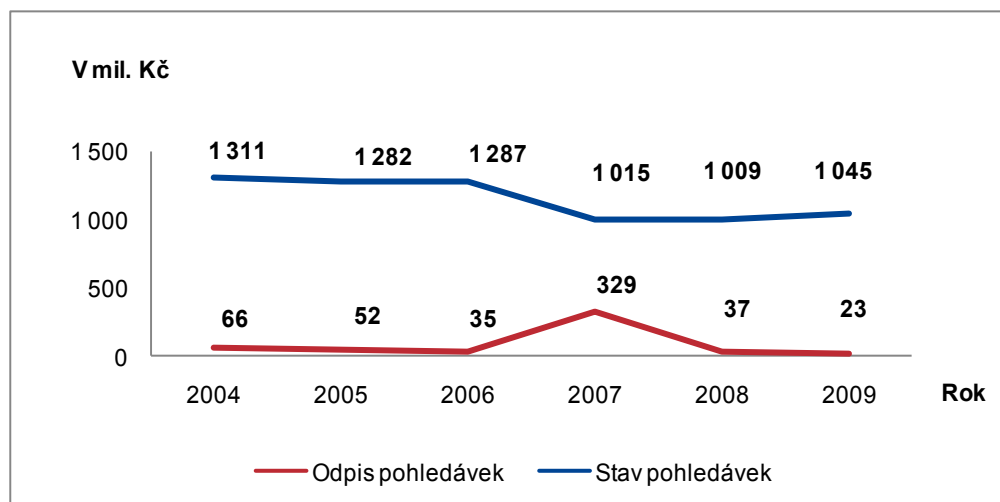
⁶ § 28 odst. 2 písm. j), resp. k) zákona č. 169/1999 Sb.

Tabulka č. 2 – Stavy pohledávek vedených v účetnictví VS ČR k 31. prosinci (v tis. Kč)

Syntetický účet		2004	2005	2006	2007	2008	2009
311	Odběratelé	24 730	22 664	29 761	40 287	25 666	26 375
314	Poskytnuté provozní zálohy	48 306	57 026	63 488	59 392	69 369	87 290
315	Pohledávky za rozpočtové příjmy	1 155 909	1 120 996	1 110 642	824 987	823 430	843 883
316	Ostatní pohledávky	1 591	2 316	1 669	1 264	271	57
341	Daň z příjmů	336			1 878	4 287	1 111
345	Ostatní daně a poplatky		4			7	1
335	Pohledávky za zaměstnanci	62 013	61 097	62 171	62 523	64 103	64 933
378	Jiné pohledávky	19 944	20 006	21 181	24 543	23 425	22 111
391	Opravná položka k pohledávkám	- 2 040	- 2 103	- 2 022	- 15	- 1 225	- 1 259
Pohledávky celkem		1 310 789	1 282 006	1 286 890	1 014 859	1 009 333	1 044 502

Zdroj: rozvahy sestavené k 31. prosinci příslušných účetních období.

V letech 2004 až 2006 docházelo k postupnému snižování stavu pohledávek na syntetickém účtu 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy*. K poklesu stavu pohledávek došlo především v důsledku novely zákona č. 169/1999 Sb., kterou byl od 1. července 2004 podstatně rozšířen okruh odsouzených osvobozených od povinnosti hradit NVT. K výraznému snížení stavu pohledávek došlo v roce 2007, kdy byly odepsány pohledávky v celkové výši 329 mil. Kč. K odpisu došlo po prověrce provedené na základě pokynu Ministerstva spravedlnosti, jejímž cílem bylo zajistit vykazování pouze vymahatelných pohledávek.

Graf č. 1 – Porovnání vývoje stavu a odpisu pohledávek

Zdroj: informace VS ČR.

2. Evidence pohledávek a účtování o pohledávkách

VS ČR od 1. ledna 2007 používá Vězeňský informační systém (dále také „VIS“), který by měl elektronicky propojit veškeré oblasti činností VS ČR. Ve VIS jsou vedeny veškeré pohledávky VS ČR s výjimkou pohledávek za vězňeny osobami, k jejichž evidenci dosud VS ČR využívá program P98. Mezi P98 a VIS neexistuje kompatibilní propojení, a proto jsou pohledávky za vězňem při jeho propuštění převáděny z programu P98 do VIS ručně.

Součástí VIS je i centrální evidence vězňů, do které mají přístup všechny věznice. Při vymáhání pohledávek věznice v evidenci prověřují, zda dlužník není znovu ve vazbě nebo ve výkonu trestu.

Při kontrole správy pohledávek byl porovnáván soulad mezi údaji o pohledávkách uvedenými v závěrečných vyúčtováních, ve spisech a na kartách vězňů ve VIS a nebyly zjištěny významné nesrovnalosti v evidovaných údajích.

Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že VS ČR v následujících případech nepostupovala v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb.⁷ a s prováděcí vyhláškou č. 505/2002 Sb.⁸, neboť:

- o pohledávkách v celkové výši 3 920 032,69 Kč neúčtovala do období, s nímž časově a věcně souvisely;
- v přílohách účetních závěrek k 31. prosinci účetních období 2004 až 2009 neuváděla údaje o odepsaných pohledávkách v celkové výši 541 468 tis. Kč, i když se jednalo o údaje podstatné pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky;
- o pohledávkách v celkové výši 17 807 672 Kč přihlášených do konkursu neúčtovala na příslušném účtu účtové třídy 3, ale na účtech účtové třídy 0, které jsou určeny k evidenci dlouhodobého majetku.

3. Náklady výkonu trestu

Odsouzení jsou povinni hradit NVT, pokud nejsou od této povinnosti zákonem osvobozeni. Od 1. července 2004 je osvobozen od povinnosti hradit NVT mj. odsouzený, který nebyl nezaviněně zařazen do práce a neměl v období kalendářního měsíce jiný příjem nebo jinou hotovost.⁹ Výši NVT a způsoby jejich úhrady stanoví vyhláška č. 10/2000 Sb.¹⁰. NVT se stanoví z čisté odměny a z ostatních zdrojů příjmů, nejvýše však ve výši 1 500 Kč za kalendářní měsíc, a to tímto způsobem:

- odsouzenému, který je zařazen do práce a nemá jiný příjem, je sráženo na úhradu NVT měsíčně 40 % z čisté odměny za práci¹¹;
- odsouzenému, který je zařazen do práce a má jiný příjem, je sráženo na úhradu NVT měsíčně 40 % z čisté odměny. Nedosáhne-li srážka z čisté odměny maximální výše 1 500 Kč, jsou NVT stanoveny i z jiných příjmů;
- odsouzenému, který není zařazen do práce, ale je požívatelem důchodu, výsluhového příspěvku nebo příspěvku za službu (dále také „důchod“), má další zdanitelný příjem, nebo má ve věznici uložené peníze, se NVT stanoví měsíčně ve výši 40 % z těchto příjmů.¹²

7 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

8 Vyhláška č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu.

9 § 35 odst. 2 zákona č. 169/1999 Sb.

10 Vyhláška č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů.

11 § 3 odst. 1 vyhlášky č. 10/2000 Sb.

12 § 8 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 10/2000 Sb.

Odsouzený je podle § 28 odst. 2 písm. i) zákona č. 169/1999 Sb. povinen věznicí neprodleně oznámit, že je poživitelem důchodu nebo má příjem podléhající dani z příjmů. V případech, kdy odsouzený důchod nebo jiný příjem nepřizná, nemá VS ČR možnost jeho vyjádření ověřit. Odsouzený tak může být na základě nepravdivých informací zařazen do kategorie osvobozených od povinnosti hradit NVT.

VS ČR nemá informace ani o důchodech přiznaných odsouzeným, protože podle zákona č. 582/1991 Sb.¹³ nepatří Vězeňská služba ČR mezi subjekty, kterým jsou orgány sociálního zabezpečení oprávněny poskytovat informace o přiznaných důchodech a jejich výši. Dnem 1. ledna 2009 nabyl účinnosti zákon č. 187/2006 Sb.¹⁴, podle kterého jsou orgány nemocenského pojištění oprávněny sdělit na žádost správním úřadům údaje nezbytné k plnění úkolů v jejich působnosti podle zvláštních zákonů, a to včetně údajů o jednotlivých pojištěncích. Na základě tohoto zákona může VS ČR získat informace pouze o odsouzených, kteří jsou účastní nemocenského pojištění, tj. o odsouzených zařazených do práce.

Souvisejícím problémem je skutečnost, že důchody zasílají plátcí důchodů na účet odsouzeného do věznice pouze na jeho žádost. V případě, že si odsouzený nenechá zasílat důchod do věznice, může VS ČR v průběhu výkonu trestu provést výkon rozhodnutí pouze srážkami z pracovní odměny, z peněz uložených ve věznici nebo příkázáním pohledávky. Po propuštění odsouzeného dosáhne mnohdy výše pohledávek částky, která je nevyžaditelná.

Věznice evidovaly v době kontroly celkem 788 odsouzených poživatelů důchodů, z nichž 184 odsouzeným nebyl důchod zasílán do věznice. Za těmito odsouzenými byly ve 20 věznicích evidovány pohledávky v celkové výši 1 650 687 Kč. Pouze šest věznic uvedlo, že podalo v průběhu výkonu trestu návrh na soudní výkon rozhodnutí srážkami z důchodu. Z vyjádření vyplynulo, že věznice nepodávaly návrhy na výkon rozhodnutí v průběhu výkonu trestu v případech, kdy:

- pohledávky byly částečně hrazeny srážkami z peněz zasílaných odsouzenému do věznice;
- v průběhu výkonu krátkého trestu by soud nestihl výkon rozhodnutí provést.

Podle získaných vyjádření 15 věznic stanovovalo NVT zpětně od nástupu odsouzeného do výkonu trestu nebo od přiznání důchodu. Osm věznic stanovovalo NVT od měsíce, ve kterém obdržely potvrzení plátce o výši důchodu nebo ve kterém se o důchodu dozvěděly, případně od měsíce, ve kterém byl důchod do věznice zaslán.

Nařízení generální ředitelky Vězeňské služby České republiky č. 15/2001, kterým byly stanoveny administrativní postupy při nástupu, přemístění a propuštění obviněného z vazby nebo odsouzeného z výkonu trestu, postup v těchto případech neupravovalo.

¹³ Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

¹⁴ Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

4. Vymáhání pohledávek za vězňenými osobami po propuštění

Tabulka č. 3 – Přijaté náhrady související s výkonem vazby a trestu

(v tis. Kč)

Druh příjmu	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
RP 23241	84 069	88 781	90 324	95 176	100 770	91 714
RP 23242	33 267	28 957	24 847	24 155	26 304	24 982
RP 23243	16 232	16 283	16 433	14 779	13 975	12 100
Celkem	133 568	134 021	131 604	134 110	141 049	128 796

Zdroj: výkazy příjmů a výdajů VS ČR a zprávy pro Ministerstvo spravedlnosti.

Pozn.: RP – rozpočtová položka.

Na jednotlivých položkách byly vykazovány tyto příjmy:

- na rozpočtové položce 23241 – *Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady – NVT* byly vykazovány příjmy z NVT sražených v rozpočtovém roce z pracovních odměn odsouzených;
- na rozpočtové položce 23242 – *Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady – Pohledávky za vězňeny* byly vykazovány příjmy z uhrazených pohledávek vězňených osob, které nebyly uspokojeny z pracovních odměn odsouzených, ale například z peněz zaslaných do vězňnice;
- na rozpočtové položce 23243 – *Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady – Pohledávky za bývalými vězňeny* byly vykazovány příjmy z uhrazených pohledávek za vězňenými osobami po propuštění.

Podle údajů ze zpráv o vývoji a stavu pohledávek ve VS ČR za jednotlivé roky kontrolovaného období se vymahatelnost pohledávek z výkonu vazby a trestu u vězňených osob pohybovala v průměru kolem 25 % a vymahatelnost pohledávek za vězňenými osobami po propuštění činila průměrně 2,8 %.

V ustanovení § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, je mj. uvedeno: „*Příslušná organizační složka průběžně sleduje, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zejména včasným uplatněním a vymáháním práv státu zajišťuje, aby nedošlo k promlčení nebo zániku těchto práv.*“

Postup VS ČR při vymáhání pohledávek posuzoval NKÚ s ohledem na:

- počet dlužníků a výši jednotlivých pohledávek (průměrná výše pohledávek na jednoho dlužníka činila k 31. prosinci 2009 – 13 731 Kč);
- typ dlužníků, kterými jsou osoby propuštěné z výkonu trestu (recidivisté), často bez trvalého bydliště, případně se v trvalém bydlišti nezdržující, bez majetku a jiných příjmů;
- přístup k informacím o pobytu a majetku dlužníků.

VS ČR průběžně sledovala, zda dlužníci včas a řádně plní závazky. Byly však zjištěny případy, kdy postup při vymáhání pohledávek vykazoval nedostatky, kterými byl celý vymáhací proces zbytečně prodlužován, čímž byla snižována možnost, že pohledávka bude alespoň částečně uspokojena:

- ve 41 případech nebyl učiněn do půl roku od splatnosti pohledávek v celkové výši 2 666 654 Kč žádný úkon ke zjištění informací o dlužníkovi a jeho majetku nebo vězňnice v uvedené lhůtě nezaslaly dlužníkovi upomínku;
- u 28 pohledávek v celkové výši 2 146 814 Kč nebyl učiněn v období dvou až sedmi let žádný úkon k jejich vymožení, případně ke zjištění pobytu či majetku dlužníka;

- v jednom případě byl podán návrh na výkon rozhodnutí k uspokojení pohledávky v celkové výši 16 157 Kč až rok poté, co věznice zjistila příjmy dlužníka, které bylo možné výkonem rozhodnutí postihnout;
- v jednom případě dlužník zemřel a stav dědického řízení byl zjišťován až po pěti měsících od získání informace o úmrtí dlužníka – pohledávka tohoto dlužníka byla ve výši 53 480 Kč.

Kontrolou 255 spisů dlužníků s celkovou výší pohledávek 18 312 957 Kč bylo zjištěno, že z této částky bylo ke konci roku 2010 uhrazeno a vymoženo od osob propuštěných z výkonu trestu, případně vazby celkem 449 987,43 Kč, z toho vymoženo soudním výkonem rozhodnutí 141 915 Kč.

VS ČR provedla 1 173 úkonů k zjištění pobytu nebo majetku dlužníka a k vymožení pohledávek. Informace o pobytu a majetku získávaly věznice zejména z centrální evidence vězňů ve VIS, z centrální evidence obyvatel, od Policie ČR, od obecních úřadů s rozšířenou působností, od ČSSZ, z katastru nemovitostí, případně za pomoci soudů. Ve 181 případech byl zahájen soudní výkon rozhodnutí, z toho ve 112 případech prodejem movitých věcí, v jednom případě prodejem nemovitosti, v 63 případech srážkami ze mzdy a v pěti případech příkázáním pohledávky. V 75 případech byl soudní výkon rozhodnutí zastaven, neboť nebyly nalezeny žádné postížitelné věci dlužníka, nebyl zjištěn plátce mzdy nebo účet dlužníka.

Nejčastěji navrhovaným způsobem výkonu rozhodnutí byl prodej movitých věcí, neboť adresa trvalého pobytu byla většinou jedinou informací, kterou měla VS ČR při podání návrhu na výkon rozhodnutí k dispozici.

VS ČR má výrazně omezený přístup k informacím o majetku dlužníků, a tak informace nezbytné pro volbu efektivního způsobu výkonu rozhodnutí získává především z veřejných zdrojů, případně pomocí soudů.

5. Vymáhání ostatních pohledávek

Kontroly byly podrobeny pohledávky po splatnosti v celkové výši 217 611 740,96 Kč vedené k 31. prosinci 2009 na syntetických účtech 311 – *Odběratelé*, 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy* a 378 – *Jiné pohledávky*. Z toho částku ve výši 11 943 999,02 Kč představovaly pohledávky z nájemních smluv, pohledávky z nerealizované investiční akce, na kterou VS ČR poskytla zálohy, a pohledávky za zaměstnanci. Největší kontrolovanou pohledávkou byla pohledávka ve výši 202 619 130,90 Kč, kterou VS ČR přihlásila v roce 2000 do konkursního řízení prohlášeného na majetek dlužníka. Konkursní řízení nebylo do konce roku 2010 ukončeno. Část kontrolovaných pohledávek ve výši 3 048 611,04 Kč vznikla v souvislosti se zaměstnáváním odsouzených.

Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že v následujících případech VS ČR nepostupovala v souladu s ustanovením § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb., neboť:

- nepřihlásila do konkursního řízení smluvní pokuty ve výši 450 000 Kč a 160 000 Kč;
- neuplatnila právo státu na úhradu pohledávek z nájemních smluv a poplatky z prodlení v celkové výši 125 011,80 Kč;
- nevymáhala pohledávku na nájemném v celkové výši 24 519 Kč a poplatek z prodlení, přestože jí bylo obojí přiznáno soudním rozhodnutím již v roce 2005.

6. Upuštění od vymáhání a odpis pohledávek

Obecná úprava upuštění od vymáhání pohledávek státu je uvedena v ustanovení § 35 odst. 1 a 2 zákona č. 219/2000 Sb. Zvláštní důvody pro upuštění od vymáhání pohledávek, které vznikly při výkonu vazby a trestu, jsou uvedeny v ustanovení § 35 odst. 3 zákona č. 169/1999 Sb.

K provedení prověrky pohledávek v roce 2007 stanovil generální ředitel VS ČR jednotlivým organizačním jednotkám postup a kritéria, podle kterých byly ve VIS vybrány a následně odepsány pohledávky v celkové výši 329 380 tis. Kč.

Kontrolou 257 spisů dlužníků, jejichž pohledávky v celkové výši 13 991 458 Kč byly v roce 2007 na základě prověrky pohledávek odepsány pro nedobytnost, bylo zjištěno, že pohledávky ve výši 5 520 249 Kč byly odepsány, přestože nebyly splněny podmínky pro upuštění od vymáhání podle § 35 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.; například:

- V jednom případě nebyla do dědického řízení přihlášena pohledávka ve výši 15 520 Kč za zemřelým dlužníkem, který zanechal majetek. Pohledávku, kterou VS ČR v roce 2007 odepsala, uhradili dědicové v průběhu kontroly NKÚ.
- V 22 případech byly odepsány pohledávky v celkové výši 1 248 648 Kč, přestože v době odpisu probíhal soudní výkon rozhodnutí.
- V 51 případech byly odepsány pohledávky v celkové výši 3 636 613 Kč, přestože před odpisem pohledávky nebyly učiněny veškeré možné kroky k jejímu vymožení.
- V pěti případech byly odepsány pohledávky v celkové výši 340 580 Kč, přestože je dlužníci nepravidelně spláceli.
- V osmi případech byly odepsány jako prekludované pohledávky v celkové výši 278 888 Kč, přestože dlužníci uznali dluh co do důvodu i výše.

7. Zaměstnávání odsouzených

Odsouzený, který byl zařazen do práce, je povinen pracovat, pokud je k práci zdravotně způsobilý. Povinnost pracovat se nevztahuje na obviněné ve vazbě.

Jedním z cílů koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015 bylo zvýšit zaměstnanost práceschopných odsouzených na 60 %. V roce 2008 dosáhla zaměstnanost 60,1 %, v roce 2009 došlo v důsledku zvýšení počtu práceschopných odsouzených k poklesu zaměstnanosti vězňů na 58 %. Informace o počtu práceschopných odsouzených, procentuální vyjádření zaměstnanosti a výši průměrné měsíční odměny za práci v letech 2006 až 2009 uvádí tabulka č. 4.

Tabulka č. 4 – Zaměstnanost osob ve výkonu vazby a trestu¹⁵

Rok	Průměrné stavy vězňů	Počet osob způsobilých k výkonu práce	- z toho zařazených do práce	%	Průměrná měsíční odměna (v Kč)
2006	19 124	13 359	6 261	46,9	4 076
2007	19 103	13 066	7 737	59,2	3 935
2008	20 148	13 701	8 233	60,1	3 902
2009	21 751	14 701	8 525	58,0	3 615

Zdroj: výroční zprávy VS ČR a informace VS ČR na webových stránkách.

Podle zákona č. 169/1999 Sb. vytvářejí vězňové podmínky pro zaměstnávání odsouzených buď v rámci svého provozu (ve vnitřní režii a vlastní výrobě), nebo v rámci hospodářské činnosti věznic a dále u podnikatelských subjektů, které poskytují věznicím za práci odsouzených dohodnuté plnění.

¹⁵ V roce 2008 bylo v rámci VS ČR zaměstnáno celkem 26 obviněných a v roce 2009 pracovalo 11 obviněných.

Hospodářská činnost se vykonává v provozovnách hospodářské činnosti zřízených ve věznicích. Tyto provozovny zřizuje na návrh ředitele věznice generální ředitel VS ČR. Součástí návrhu je ekonomický záměr uvažované hospodářské činnosti, který musí obsahovat zejména vyčíslení očekávaných nákladů a výnosů hospodářské činnosti a předpokládané možnosti odbytu předmětu činnosti. Provozovnam nejsou poskytovány peněžní prostředky ze státního rozpočtu s výjimkou návratných finančních výpomocí.

Z kontrolovaných 23 věznic byly provozovny hospodářské činnosti zřízeny ve 12 věznicích. U podnikatelských subjektů zaměstnávalo odsouzené na základě smluv o zaměstnávání odsouzených 18 kontrolovaných věznic.

Podle nařízení generální ředitelky VS ČR č. 48/2000 jsou věznice při uzavírání smluv o zařazení odsouzených do práce s podnikatelskými subjekty povinny zajistit, aby sjednané úhrady od podnikatelských subjektů pokrývaly minimálně náklady věznice spojené se zaměstnáváním odsouzených (hrubé odměny za práci, sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem, případně další náklady na dopravu odsouzených do zaměstnání, ochranné pomůcky apod.).

Kromě nákladů spojených se zaměstnáváním odsouzených mohou podle tohoto nařízení věznice ve smlouvách sjednat i finanční přírážku (plusové saldo mezi fakturací a náklady). Výše finanční přírážky se pohybovala nejčastěji v rozmezí od 1 % do 40 % (v jednom případě činila 91 %) z fakturovaných hrubých odměn odsouzených a pojistného hrazeného zaměstnavatelem. V některých smlouvách nebyla finanční přírážka sjednána.

Fakturované hrubé odměny a pojištění měly být hrazeny podnikatelskými subjekty na účet cizích prostředků věznice s předčíslem 6015 a finanční přírážky na účet státního rozpočtu s předčíslem 19. V době kontroly evidovalo 11 věznic neuhrazené pohledávky ze smluv o zaměstnávání odsouzených v celkové výši 1 800 684 Kč. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že šest věznic nepřevedlo ze svého rozpočtu na účet s předčíslem 6015 neuhrazené hrubé mzdy a pojistné v celkové výši 635 966 Kč. Naopak tyto věznice uhradily ze zmíněného účtu odvody pojistného a daně z příjmů.

Kontrolou NKÚ byly dále zjištěny případy, kdy věznice nepostupovaly dle ujednání (nevyužily jej) o odstoupení od smlouvy o zařazení odsouzených do práce a zaměstnávaly odsouzené u podnikatelských subjektů, které neplnily své závazky a neuhradily fakturované odměny odsouzených a finanční přírážky; například:

- Věznice odstoupila od smlouvy až v listopadu 2009, přestože podnikatelský subjekt již od března 2009 nehradil faktury. Neuhrazené hrubé odměny včetně zákonného pojištění a neuhrazené finanční přírážky za měsíce březen až červen 2009 a září až listopad 2009 dosáhly částky 95 113 Kč.
- Věznice v rozporu se smlouvou posílala odsouzené do práce v měsících leden až březen 2007, přestože firma od prosince 2006 nehradila faktury za práci odsouzených. Neuhrazené hrubé odměny včetně zákonného pojištění a neuhrazené finanční přírážky dosáhly částky 476 140 Kč.
- Věznice ve dvou případech neodstoupila od smluv poté, co podnikatelské subjekty neuhradily v termínu faktury. Pohledávky dosáhly celkové částky 216 072 Kč.

Nařízení generální ředitelky VS ČR č. 48/2000 neupravovalo postup věznic v případech, kdy podnikatelský subjekt nehradil fakturované pracovní odměny odsouzených a sociální a zdravotní pojištění a sjednanou finanční přírážku. Teprve v roce 2010 vydalo generální ředitelství VS ČR v souvislosti s platební nezádností subjektů zaměstnávajících odsouzené pokyn, jímž věznicím uložilo v případech, kdy cizí subjekt včas neuhradí fakturovanou částku:

- vyplácet odměny odsouzených a pojistné z prostředků státního rozpočtu z rozpočtové položky 5909 – *Ostatní neinvestiční výdaje jinde nezařazené*;
- okamžitě zastavit zaměstnávání odsouzených u tohoto subjektu.

Na základě tohoto pokynu převedly věznice v roce 2010 z prostředků státního rozpočtu na účet s předčísím 6015 pracovní odměny a pojistné ve výši 820 748 Kč.

8. Náklady na výkon vazby a trestu

VS ČR sleduje denní výdaje na vězněnou osobu dle potřeby, například v souvislosti se zpracováním výročních zpráv. Průměrné náklady jsou stanoveny na základě vykázaného čerpání stanovených závazných ukazatelů v rozpočtu VS ČR a průměrného počtu vězněných osob v příslušném rozpočtovém roce. Do výdajů jsou započítávány platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci, pojistné placené zaměstnavatelem, FKSP, ostatní věcné výdaje – běžné a kapitálové. VS ČR má k dispozici údaje o průměrných denních nákladech na vězněnou osobu za roky 2007 až 2009 (viz tabulka č. 5).

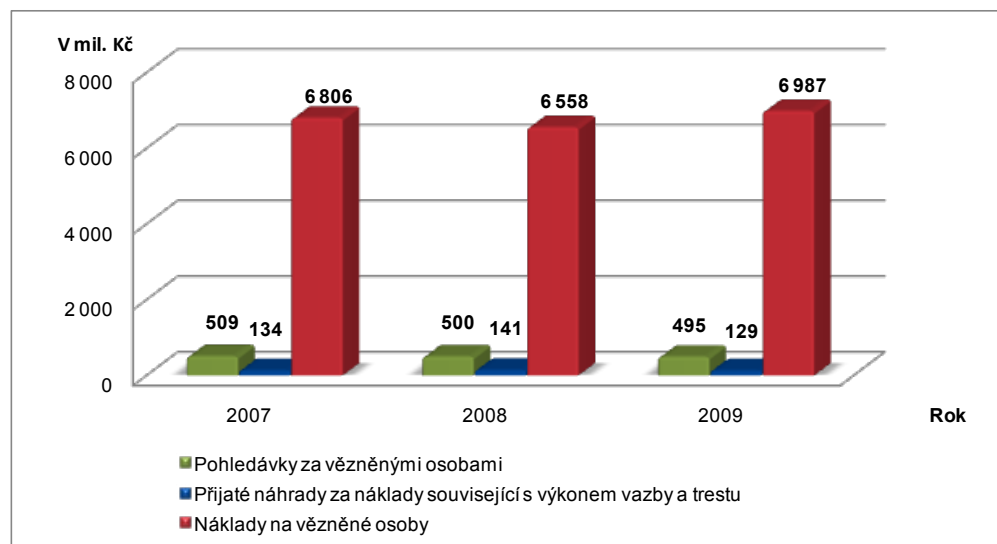
Tabulka č. 5 – Průměrné denní náklady na vězněnou osobu

Název	2007	2008	2009	k 31. 8. 2010
Celkem výdaje za rok (v tis. Kč)	6 805 871	6 558 196	6 987 260	3 901 910
Prům. počet vězněných osob	19 093	20 083	21 716	21 864
Náklady na 1 vězně/den (v Kč)	977	895	882	734

Zdroj: informace VS ČR.

Jednotlivé věznice tento údaj nesledují, neboť vykazané údaje by neměly vypovídací hodnotu. Jednotlivé organizační jednotky se odlišují profilací, počtem zaměstnanců, denním počtem vězňů a objemem přidělených finančních prostředků.

Graf č. 2 – Vývoj pohledávek, příjmů a nákladů – vězněné osoby

III. Shrnutí a vyhodnocení

Vězeňská služba České republiky k 31. prosinci 2009 vykázala v účetnictví pohledávky ve výši 1 045 mil. Kč. Oproti stavu k 31. prosinci 2004 se stav pohledávek snížil o 266 mil. Kč, tj. o 20 %. Ke snížení došlo v roce 2004 v důsledku rozšíření okruhu osob osvobozených od povinnosti hradit náklady výkonu trestu a v roce 2007 také v důsledku odpisu pohledávek ve výši 329 mil. Kč.

Z celkového stavu pohledávek k 31. prosinci 2009 činily pohledávky za vězněnými osobami a vězněnými osobami po propuštění 52 % a ostatní pohledávky 48 % (včetně pohledávek z hospodářské činnosti a bez poskytnutých záloh).

Kontrolou NKÚ byl prověřen postup při správě pohledávek a bylo zjištěno:

a) u pohledávek z výkonu vazby a trestu:

- při vymáhání pohledávek v celkové výši 4 883 105 Kč byly v postupu VS ČR shledány nedostatky (například prodlevy mezi úkony), kterými byl celý vymáhací proces zbytečně prodlužován, v důsledku čehož docházelo ke snižování možnosti vymožení pohledávek;
- u pohledávek ve výši 18 mil. Kč učinila VS ČR 1 173 úkonů k zjištění pobytu a majetku dlužníků a k vymožení pohledávek – z těchto pohledávek bylo uhrazeno cca 450 tis. Kč;
- z pohledávek ve výši 14 mil. Kč, které byly v roce 2007 odepsány pro nedobytnost, nebyly u pohledávek ve výši 5,5 mil. Kč splněny podmínky pro upuštění od vymáhání a odpis;

b) u ostatních pohledávek v celkové výši 759 530 Kč nepostupovala VS ČR v souladu s § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb.

Průměrné denní náklady na vězněnou osobu v roce 2009 činily 882 Kč, tj. 27 342 Kč za 31 dnů. Podle platných předpisů hradili odsouzení náklady výkonu trestu do výše 1 500 Kč za měsíc, obvinění hradili náklady výkonu vazby ve výši 45 Kč za den, tj. nejvýše 1 395 Kč měsíčně.

Právním předpisem stanovené maximální částky, které jsou vězněné osoby povinny hradit coby náklady výkonu vazby a trestu, odpovídaly například v roce 2009 pouze cca 5,5 % skutečně vynaložených nákladů na věznění osob.

Skutečně přijaté úhrady nákladů výkonu vazby a trestu v roce 2009 činily pouze 129 mil. Kč, tj. cca 1,8 % skutečně vynaložených nákladů. Výše příjmů byla ovlivněna mj. tím, že:

- zákonem stanovený okruh odsouzených je osvobozen od povinnosti hradit náklady výkonu trestu (například náklady na výkon trestu odsouzených, kteří nejsou zařazení do práce a nemají jiný příjem, jsou v plné výši hrazeny z prostředků státního rozpočtu);
- náklady výkonu trestu nebyly všem odsouzeným stanoveny v maximální výši;
- v kontrolovaném období bylo vymoženo v průměru pouze 25 % pohledávek za vězněnými osobami a 2,8 % pohledávek za vězněnými osobami po propuštění.

VS ČR je povinna stanovit odsouzeným k úhradě náklady výkonu trestu ve výši podle právního předpisu a spravovat pohledávky v souladu se zákonem o majetku státu. Právní předpisy však VS ČR neumožňují získávat informace, které jsou pro plnění, případně pro efektivní a hospodárné plnění těchto povinností nezbytné.

VS ČR má výrazně omezen přístup k informacím o důchodech vyplácených odsouzeným i k informacím o majetku dlužníků. Bez těchto informací ale nemůže stanovit náklady výkonu trestu odsouzeným ve výši, kterou umožňuje vyhláška č. 10/2002 Sb., ani zvolit nejefektivnější způsob vymáhání pohledávek.

Informace o přiznaných důchodech získává VS ČR pouze od odsouzených a ostatní informace získává především z veřejných zdrojů, případně pomocí soudů, neboť není v postavení jako například správce daně, kterému jsou osoby uvedené v daňovém řádu povinny poskytovat informace.

10/18

Majetek státu, s nímž má právo hospodařit DIAMO, státní podnik

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/18. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ MVDr. Rudolf Němeček.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu, s nímž má právo hospodařit DIAMO, státní podnik.

Kontrola byla prováděna v době od srpna 2010 do dubna 2011. Kontrolovaným obdobím byly roky 2008 a 2009, v případě věcných souvislostí i období předchozí, resp. období do ukončení kontroly.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo průmyslu a obchodu, Na Františku 32, Praha 1 (dále také „MPO“);
DIAMO, státní podnik, Máchova 201, Stráž pod Ralskem (dále také „DIAMO, s. p.“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu kontrolované osoby nepodalaly.

Kolegium NKÚ na svém XI. zasedání, konaném dne 20. června 2011,

schválilo usnesením č. 9/XI/2011

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

MPO je ústředním orgánem státní správy mj. pro státní průmyslovou politiku, obchodní politiku, zahraničně ekonomickou politiku, tvorbu jednotné surovinové politiky, využívání nerostného bohatství, energetiku, hutnictví a strojírenství. MPO je organizační složkou státu, není právnickou osobou a je zakladatelem podniku DIAMO, s. p.

U MPO bylo prověřeno využívání práv a plnění povinností zakladatele dle zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, a kontrolní činnost MPO ve vztahu k DIAMO, s. p.

DIAMO, s. p., je právnickou osobou zapsanou v obchodním rejstříku. Majetkové postavení a právní poměry DIAMO, s. p., se řídí zákonem č. 77/1997 Sb. Předmětem činnosti v kontrolovaném období byla zejména těžba uranu, zpracování uranového koncentráту, odstraňování následků těžby a zpracování uranu, sanační a likvidační práce.

U DIAMO, s. p., bylo prověřeno plnění povinností vyplývajících z ustanovení zákona č. 77/1997 Sb., hospodaření s majetkem státu, s nímž má právo hospodařit, a dále bylo prověřeno, zda existuje spolehlivý vnitřní systém řízení a kontroly, který dostatečně eliminuje možná rizika při hospodaření a nakládání s majetkem státu. Kontrola byla provedena u všech organizačních jednotek DIAMO, s. p., tj. u ředitelství a čtyř odštěpných závodů: Těžba a úprava uranu (se sídlem ve Stráži pod Ralskem); Správa uranových ložisek (se sídlem v Příbrami); GEAM (se sídlem v Dolní Rožince) a ODRA (se sídlem v Ostravě-Vítkovicích).

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Ministerstvo průmyslu a obchodu

1.1 Využívání práv a plnění povinností MPO jako zakladatele

1.1.1 Zakládací listina DIAMO, s. p.

DIAMO, s. p., byl založen v souladu s ustanovením § 18 zákona č. 88/1988 Sb., o státním podniku; zakládací listina byla vydána dne 23. června 1988 rozhodnutím ministra paliv a energetiky ČSSR č. 10/1988.

Rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu č. 345/1997 ze dne 10. prosince 1997 byla upravena zakládací listina DIAMO, s. p., v souladu s ustanovením § 20 odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb. **V zakládací listině však nebyla uvedena minimální výše kmenového jmění, kterou je podnik povinen zachovat dle ustanovení § 4 odst. 3 písm. d) zákona č. 77/1997 Sb.**

Minimální výše kmenového jmění byla doplněna až rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu č. 58/1999 ze dne 28. dubna 1999, tj. až po uplynutí 16 měsíců. V kontrolovaném období již zakládací listina obsahovala veškeré zákonem stanovené náležitosti.

1.1.2 Vymezení určeného majetku DIAMO, s. p.

Ke dni 31. prosince 2008 byla rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu č. 161/2008 ze dne 26. srpna 2008 vymezena celková hodnota určeného majetku státu, s nímž může DIAMO, s. p., nakládat pouze se schválením MPO, ve výši 1 307 803 tis. Kč a ke dni 31. prosince 2009 byla rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu č. 170/2009 ze dne 10. července 2009 hodnota určeného majetku státu vymezena ve výši 1 291 781 tis. Kč. Ze seznamu určeného majetku byl vyřazen majetek v hodnotě 16 022 tis. Kč z důvodu jeho likvidace v roce 2009.

MPO v kontrolovaném období v přílohách zakládacích listin DIAMO, s. p., vymezilo určený majetek a schválilo nakládání s určeným majetkem v souladu se zákonem č. 77/1997 Sb.

1.1.3 Statut DIAMO, s. p.

Zakládací listina DIAMO, s. p., byla upravena rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu č. 345/1997 ze dne 10. prosince 1997. Návrh na změnu zápisu v obchodním rejstříku vyplývající z tohoto rozhodnutí podalo MPO Krajskému soudu v Ústí nad Labem dne 22. prosince 1997. Tyto změny byly zapsány do obchodního rejstříku na základě usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ke dni 18. března 1998. MPO vydalo rozhodnutí ministra průmyslu a obchodu č. 179/1998 o vydání statutu DIAMO, s. p., až dne 27. ledna 1999, tj. až po uplynutí deseti měsíců. Statut DIAMO, s. p., neobsahoval do doby ukončení kontroly NKÚ rámcové vymezení spolupráce s regionálními orgány státní správy a vyššími územně samosprávnými celky.

MPO nesplnilo povinnost vyplývající z ustanovení § 15 písm. f) zákona č. 77/1997 Sb. vydat statut podniku ve lhůtě šesti měsíců ode dne zápisu podniku do obchodního rejstříku. Statut DIAMO, s. p., neobsahoval veškeré náležitosti stanovené tímto ustanovením zákona č. 77/1997 Sb. (Nebyla rámcově vymezena spolupráce s regionálními orgány státní správy a vyššími územně samosprávnými celky.)

1.1.4 Záписy do obchodního rejstříku

Zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, byla od 1. ledna 2001 stanovena povinnost zapisovat do obchodního rejstříku u státního podniku minimální výši kmenového jmění, kterou je podnik povinen zachovat, a určený majetek. Minimální výše kmenového jmění DIAMO, s. p., byla zapsána do obchodního rejstříku až ke dni 30. června 2005, tj. až po uplynutí čtyř let a šesti měsíců, a výše určeného majetku až ke dni 7. června 2007, tj. až po uplynutí šesti let a šesti měsíců.

MPO nepodávalo do obchodního rejstříku návrhy na zápis zapisovaných údajů bez zbytečného odkladu po vzniku rozhodné skutečnosti tak, jak je uloženo ustanovením § 32 odst. 3 zákona č. 513/1991 Sb.

V kontrolovaném období byly údaje zapsané v obchodním rejstříku v souladu s údaji uvedenými v zakladací listině DIAMO, s. p., a jejích dodatcích.

1.1.5 Plnění povinností MPO jakožto zakladatele vůči DIAMO, s. p.

MPO jako zakladatel schválilo jednací řád dozorčí rady i jeho dodatek a vydalo statut DIAMO, s. p., ve kterém mimo jiné stanovilo počet členů dozorčí rady, délku jejich funkčního období a minimální počet schůzí za rok.

Dozorčí rada DIAMO, s. p., zasedala pravidelně, minimálně v četnosti dané zakladatelem v jednacím řádu; zápisy ze zasedání dozorčí rady DIAMO, s. p., byly MPO předávány neprodleně. MPO v rámci kontroly plnění úkolů a usnesení dozorčí rady pravidelně sledovalo jejich plnění i způsob odstraňování zjištěných nedostatků.

V kontrolovaném období MPO schvalovalo účetní závěrky a výroční zprávy a rozhodovalo o rozdělení použitelného zisku, resp. vypořádání ztráty DIAMO, s. p.

1.1.6 Schvalování koncepce rozvoje DIAMO, s. p.

Ze zákona č. 77/1997 Sb. vyplývá pro MPO mj. povinnost stanovit dozorčí radě státního podniku rozsah pravomocí pro schvalování koncepce rozvoje podniku. MPO stanovilo pouze právní rámec a majetkoprávní formu s tím, že možnosti rozvoje řeší státní podnik sám.

MPO nestanovilo dozorčí radě rozsah pravomocí pro schvalování koncepce rozvoje DIAMO, s. p., tak, jak je uvedeno v ustanovení § 13 odst. 1 písm. a) zákona č. 77/1997 Sb.

1.2 Kontrolní činnost MPO ve vztahu k DIAMO, s. p.

Pro jednotný postup při výkonu zakladatelské funkce vůči státním podnikům a pro nakládání s majetkem státu, se kterým mají státní podniky právo hospodařit, vydalo MPO vnitřní předpisy.

Podle ustanovení § 15 písm. h) zákona č. 77/1997 Sb. zakladatel kontroluje, zda potřeby státu, které podnik svou podnikatelskou činností zabezpečuje, jsou zajišťovány účelně a hospodárně.

Ve smyslu tohoto ustanovení MPO neprovedlo v kontrolovaném období u DIAMO, s. p., žádnou kontrolu. MPO provádělo pouze kontroly čerpání a užití finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu na odstraňování následků hornické činnosti, a to na základě ustanovení § 2 písm. b) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

2. DIAMO, s. p.

Činnost DIAMO, s. p., byla v kontrolovaném období financována z níže uvedených zdrojů:

- finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu,
- prostředky z výnosů z prodeje privatizovaného majetku poskytovanými Ministerstvem financí – dříve Fondem národního majetku,
- výnosy DIAMO, s. p., z odstraňování následků hornické činnosti,
- bankovními úvěry.

K zabezpečení činnosti a v souvislosti s útlumem a odstraňováním následků hornické činnosti a likvidací ekologických zátěží DIAMO, s. p., vyčerpal za rok 2008 finanční prostředky ze státního rozpočtu a z výnosů z prodeje privatizovaného majetku v celkové výši 3 727 845 tis. Kč (z toho dotace z kapitoly MPO 2 683 397 tis. Kč) a za rok 2009 v celkové výši 4 833 632 tis. Kč (z toho dotace z kapitoly MPO 2 699 338 tis. Kč). DIAMO, s. p., dále použil k financování investičních i neinvestičních akcí a sociálních opatření prostředky získané z výnosů z odstraňování

následků hornické činnosti – v roce 2008 celkem ve výši 420 669 tis. Kč a v roce 2009 ve výši 389 927 tis. Kč. DIAMO, s. p., vykázal zůstatek bankovních úvěrů ke dni 31. prosince 2008 ve výši 197 199 tis. Kč a ke dni 31. prosince 2009 ve výši 163 610 tis. Kč.

2.1 Kmenové jmění DIAMO, s. p.

V platné zakládací listině a platném výpisu z obchodního rejstříku je uvedeno od roku 2002 kmenové jmění DIAMO, s. p., ve výši 4 938 109 tis. Kč, přestože v průběhu let došlo k jeho změnám. V kontrolovaném období DIAMO, s. p., účtoval o změnách kmenového jmění na správných účtech a ve správném účetním období. Podle účetní závěrky ke dni 31. prosince 2009 vykázal DIAMO, s. p., kmenové jmění ve výši 4 186 456 tis. Kč, což je o 751 653 tis. Kč méně, než je uvedeno v platném znění zakládací listiny a v platném výpisu z obchodního rejstříku. Změny kmenového jmění byly způsobeny především delimitacemi majetku DIAMO, s. p., a vyřazováním prodaného a likvidovaného dlouhodobého majetku zejména v souvislosti s útlumem hornické činnosti.

DIAMO, s. p., v kontrolovaném období nepožádal zakladatele o změnu zakládací listiny, ani nenavrhoval změnu zápisu v obchodním rejstříku týkající se výše kmenového jmění. DIAMO, s. p., podal žádost o změnu zakládací listiny z důvodu změny výše kmenového jmění až v průběhu kontroly NKÚ dne 23. února 2011, tj. až po uplynutí devíti let.

DIAMO, s. p., od roku 2002 nepodával po vzniku rozhodné skutečnosti návrhy na změny zapisovaných údajů bez zbytečného odkladu, jak mu ukládá ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 513/1991 Sb., a výše kmenového jmění uvedená v zakládací listině a v obchodním rejstříku tak v kontrolovaném období neodpovídala skutečnosti.

2.2 Hospodaření s majetkem státu

Celková hodnota aktiv uvedená v rozvaze DIAMO, s. p., v rámci účetní závěrky sestavené ke dni 31. prosince 2008 byla ve výši 3 788 272 tis. Kč a ke dni 31. prosince 2009 ve výši 3 620 976 tis. Kč (tabulka č. 1).

Tabulka č. 1 – Přehled vybraných položek aktiv

Vybrané položky rozvahy DIAMO, s. p.	Údaje netto (v tis. Kč)	
	2008	2009
Aktiva celkem	3 788 272	3 620 976
Dlouhodobý nehmotný majetek	11 306	26 934
Dlouhodobý hmotný majetek	2 322 493	2 150 012
– z toho: Pozemky	350 037	299 929
Stavby	2 327 530	2 227 404
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	334 173	292 460
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	- 886 849	- 757 872
Dlouhodobé pohledávky	1 459	644
– z toho: Pohledávky z obchodních vztahů	125	97
Krátkodobé pohledávky	395 067	258 098
– z toho: Pohledávky z obchodních vztahů	327 554	176 951
Krátkodobý finanční majetek	459 696	494 454
– z toho: Peníze	4 247	4 015
Účty v bankách	455 449	490 439

Zdroj: účetní závěrky DIAMO, s. p., ke dni 31. prosince 2008 a 2009.

Kromě výše uvedených aktiv hospodařil DIAMO, s. p., také s majetkem, který není vykazován v rozvaze a jehož souhrnná hodnota byla za kontrolované období uváděna v příloze účetní závěrky. Souhrnná hodnota tohoto majetku byla ke dni 31. prosince 2008 celkem ve výši 2 685 738 tis. Kč a ke dni 31. prosince 2009 celkem ve výši 4 614 993 tis. Kč (tabulka č. 2).

Tabulka č. 2 – Majetek nevykazovaný v rozvaze

Forma majetku	K 31. 12. 2008 (v tis. Kč)	K 31. 12. 2009 (v tis. Kč)
Dlouhodobý hmotný majetek v operativní evidenci	238 852	240 742
Dlouhodobý nehmotný majetek v operativní evidenci	22 525	23 222
Investice pořízené z dotací	2 424 279	4 350 954
Materiál civilní obrany	82	75
Celkem	2 685 738	4 614 993

Zdroj: přílohy účetních závěrek za roky 2008 a 2009.

Kontrolován byl majetek a pohledávky ve výši 3 896 501 tis. Kč a související finanční prostředky¹ ve výši 136 449 tis. Kč.

2.2.1 Nemovitý majetek

Při kontrole nemovitého majetku byly porovnány údaje z evidence katastru nemovitostí s údaji vedenými v účetnictví DIAMO, s. p. Kontrole bylo za rok 2008 podrobeno 4 110 pozemků v pořizovací ceně 355 401 tis. Kč² a za rok 2009 celkem 4 228 pozemků v pořizovací ceně 308 337 tis. Kč³.

DIAMO, s. p., vedl v účetnictví pozemky, které nebyly zapsány v katastru nemovitostí, ke dni 31. prosince 2008 o celkové výměře 48 847 m² v účetní hodnotě 292 911 Kč a ke dni 31. prosince 2009 o celkové výměře 16 486 m² v účetní hodnotě 80 500 Kč.

DIAMO, s. p., nevedl v účetnictví pozemky, ke kterým má v katastru nemovitostí zapsanu příslušnost hospodařit, ke dni 31. prosince 2008 o celkové výměře 8 018 m² v účetní hodnotě 114 603 Kč a ke dni 31. prosince 2009 o celkové výměře 2 221 m² v účetní hodnotě 125 392 Kč.

V důsledku toho DIAMO, s. p., v účetní závěrce za rok 2008 ve výkazu rozvaha nadhodnotil zůstatek účtu 031 – *Pozemky* o 178 308 Kč a o stejnou částku nadhodnotil zůstatek účtu 413 – *Ostatní kapitálové fondy* a v účetní závěrce za rok 2009 ve výkazu rozvaha podhodnotil zůstatek účtu 031 – *Pozemky* o 44 892 Kč a o stejnou částku podhodnotil zůstatek účtu 413 – *Ostatní kapitálové fondy*. DIAMO, s. p., provedl v průběhu kontroly NKÚ ve všech případech v účetnictví opravu údajů.

1 Související finanční prostředky – příjmy z pronájmů, výdaje na opravy a udržování majetku, nájem a odpisy majetku.
2 Účet 031 (Pozemky) 350 037 tis. Kč a účet 794 (Pořízení investic z dotací ze SR) 5 364 tis. Kč.
3 Účet 031 (Pozemky) 299 929 tis. Kč a účet 794 (Pořízení investic z dotací ze SR) 8 408 tis. Kč.

DIAMO, s. p., nevedl v kontrolovaném období účetnictví správné a úplné ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a § 7 odst. 1 vyhlášky č. 500/2002 Sb.⁴, neboť v účetnictví neuváděl správné a úplné informace o pozemcích, k nimž měl právo hospodaření.

Kontrolou byly zjištěny také pozemky s uvedením rozdílných výměr v účetnictví DIAMO, s. p., a v katastru nemovitostí.

DIAMO, s. p., nevedl v roce 2008 v účetnictví pozemky o celkové výměře 2 921 m² a v roce 2009 pozemky o celkové výměře 1 778 m², které dosud nebyly oceněny. V době ukončení kontroly NKÚ nebyl u těchto pozemků dořešen právní vztah.

2.2.2 Zařazení majetku do užívání

DIAMO, s. p., vykazoval v letech 2001 až 2007 na účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek* nesprávně majetek „odvodňovací vrt HVM – 1“ v ceně 73 600 Kč, který již byl ke dni 31. prosince 2001 způsobilý k užívání. V důsledku toho DIAMO, s. p., v účetní závěrce ve výkazech rozvaha v letech 2001 až 2007 nadhodnocoval zůstatky účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek* o 73 600 Kč a o stejnou částku podhodnocoval zůstatky účtu 021 – *Stavby*.

DIAMO, s. p., z tohoto důvodu nevedl v letech 2001 až 2007 správné účetnictví ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., neboť majetek způsobilý k užívání nevykázal na účtu 021 – *Stavby*.

V účetní závěrce za rok 2008 vykázal DIAMO, s. p., majetek ve výši 73 600 Kč již správně na účtu 021 – *Stavby*.

2.2.3 Pronájem majetku

Kontroly bylo u DIAMO, s. p., podrobeno celkem 107 nájemních smluv platných v kontrolovaném období (například smlouvy na pronájem pozemků, staveb, nebytových prostor a movitých věcí), kterými přenechával majetek do užívání jiným právnickým nebo fyzickým osobám. Nájemní smlouvy v souladu s vnitřním předpisem DIAMO, s. p., obsahovaly ustanovení o úpravě ceny v závislosti na míře inflace, tzv. inflační doložku.

DIAMO, s. p., v kontrolovaném období u některých nájemních smluv nevyužil možnosti uplatnění inflační doložky (smlouva o pronájmu hotelu DIAMO, smlouva na pronájem rekreačního zařízení Harrachov, smlouva o pronájmu skladu).

2.2.4 Prezentace údajů v účetní závěrce

DIAMO, s. p., dle účetní závěrky účtoval na účtu 783 19 – *Věcná břemena (povinný)* ke dni 31. prosince 2008 o věcných břemenech v částce ve výši 7 751 tis. Kč a ke dni 31. prosince 2009 v částce 7 766 tis. Kč. Přesto údaje o zatížení majetku věcným břemenem nebyly uvedeny v příloze účetní závěrky.

DIAMO, s. p., v kontrolovaném období v příloze účetní závěrky ke dni 31. prosince 2008 a 2009 neuvedl v souladu s ustanovením § 39 odst. 7 vyhlášky č. 500/2002 Sb. údaje o tom, že část majetku, s nímž měl právo hospodařit, je zatížena věcným břemenem.

⁴ Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

2.3 Vnitřní systém řízení a kontroly

DIAMO, s. p., má vytvořen vlastní systém řídicí kontroly, který byl v kontrolovaném období upraven interními akty hospodářského řízení v souladu s obecně závaznými právními předpisy, zejména zákonem č. 77/1997 Sb. a zákonem č. 563/1991 Sb. Tyto akty hospodářského řízení upravují pravidla vnitřní organizace a organizace vnitřního řízení podniku, zajišťují plnění úkolů a jednotnost při provádění činností v rámci státního podniku, vymezují kompetence a odpovědnosti při jednotlivých hospodářských a účetních operacích.

Z ověřovaných dokladů bylo zjištěno, že systém řídicí kontroly byl uplatňován odpovědnými vedoucími zaměstnanci a dalšími pověřenými zaměstnanci jednotlivých organizačních útvarů v rámci jejich pravomocí a působnosti na základě vnitřních předpisů. V zápisech z vnitřních řídicích kontrol v případech zjištěných nedostatků DIAMO, s. p., stanovil opatření k jejich nápravě, která následně evidoval a sledoval až do jejich úplného splnění.

V kontrolovaném období měl podnik DIAMO, s. p., vytvořen systém řídicí kontroly, který byl uplatňován odpovědnými osobami.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrola byla provedena u MPO a u podniku DIAMO, s. p., u něhož vykonává MPO funkci zakladatele. Kontrola u MPO byla zaměřena zejména na využívání práv a plnění povinností zakladatele dle zákona č. 77/1997 Sb. a na kontrolní činnost MPO ve vztahu k DIAMO, s. p.; u DIAMO, s. p., byla kontrola zaměřena na plnění povinností uložených mu tímto zákonem, na hospodaření s majetkem státu, s nímž má právo hospodařit, a na existenci a účinnost vnitřního systému řízení a kontroly.

MPO jako zakladatel kontrolovaného podniku DIAMO, s. p., neplnilo některé povinnosti stanovené zákonem č. 77/1997 Sb., zejména:

- nevydalo statut DIAMO, s. p., ve stanovené lhůtě ode dne zápisu podniku do obchodního rejstříku;
- nestanovilo dozorčí radě rozsah pravomocí pro schvalování koncepce rozvoje DIAMO, s. p.;
- neprovádělo u DIAMO, s. p., kontroly zaměřené na hospodárné nakládání s majetkem státu.

Kontrolou u DIAMO, s. p., bylo zejména zjištěno, že tento podnik:

- nepodával do obchodního rejstříku bez zbytečného odkladu, tj. ihned po vzniku rozhodné skutečnosti, návrhy na zapsání změn údajů týkajících se výše kmenového jmění;
- neuváděl v účetnictví úplné informace o pozemcích, k nimž měl právo hospodaření;
- neuvedl v přílohách účetních závěrek za roky 2008 a 2009 údaje o tom, že část majetku, s nímž měl právo hospodařit, je zatížena věcným břemenem.

10/19

Roční účetní a finanční výkazy České správy sociálního zabezpečení za rok 2010

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/19. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Vedral.

Cílem kontroly bylo prověřit spolehlivost údajů ročních účetních a finančních výkazů sestavených k 31. prosinci 2010, předkládaných Českou správou sociálního zabezpečení jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo práce a sociálních věcí*.

Kontrolovaným obdobím byl rok 2010 a související skutečnosti let předchozích a roku 2011 do doby ukončení kontroly.

Kontrola byla prováděna v době od října 2010 do dubna 2011.

Kontrolovaná osoba:

Česká správa sociálního zabezpečení (dále také „ČSSZ“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podala ČSSZ, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které ČSSZ podala, bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém XII. zasedání, konaném dne 20. července 2011,

schválilo usnesením č. 12/XII/2011

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Česká správa sociálního zabezpečení byla ustavena s účinností od 1. září 1990 zákonem č. 210/1990 Sb., o změnách v působnosti orgánů České republiky a o změně zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, kterým byl novelizován zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení. Podle ustanovení § 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, je ČSSZ orgánem státní správy, který vykonává působnost v oblasti sociálního zabezpečení (důchodového a nemocenského pojištění) a lékařské posudkové služby. Její jednání v těchto případech je jednáním státu. Kompetence ČSSZ jsou upraveny zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ČSSZ je organizační jednotkou státu a samostatnou účetní jednotkou.

ČSSZ rozhoduje o dávkách důchodového pojištění (dále také „DDP“), plní úkoly vyplývající z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, vybírá pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, kontroluje plnění povinností subjektů sociálního zabezpečení, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely sociálního zabezpečení, vede evidenci práce neschopných občanů a v určených případech provádí nemocenské pojištění.

Podíl ČSSZ na aktivech, nákladech, výnosech, příjmech a výdajích kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* byl v roce 2010 následující:

- 93 % aktiv (pasiv) kapitoly,
- 78 % nákladů kapitoly,
- 98 % výnosů kapitoly,
- 98 % příjmů kapitoly,
- 78 % výdajů kapitoly.

Kontrola navázala na kontrolní akci č. 09/30 – *Výdaje vyplacené Českou správou sociálního zabezpečení v kapitole státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí na dávky důchodového pojištění za rok 2009*, která byla zaměřena na prověření kvantitativně nejvýznamnější části účetní závěrky ČSSZ, kterou jsou vyplacené dávky důchodového pojištění.

Kontrola byla zaměřena na účetní výkazy, které tvoří účetní závěrku (dále také „ÚZ“) a výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, organizačních složek státu a státních fondů FIN 2-04 U, (dále také „Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu“) sestavené k 31. prosinci 2010, přičemž položky k podrobnému testování byly stanoveny v návaznosti na jejich kvantitativní a kvalitativní významnost v rámci účetní závěrky a Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu.

S ohledem na rozsah a povahu operací uskutečňovaných na ČSSZ a vzhledem k vysokému stupni automatizovaného zpracování dat, byly v rámci KA č. 10/19 provedeny také testy automatizovaného zpracování dat, jejich agregace a přenosu v rámci účetního systému v oblasti transakčního cyklu zpracování pohledávek a příjmů z pojistného v oblasti procesu zpracování závazků a výdajů na dávky důchodového a nemocenského pojištění. Vzhledem k tomu, že výdaje na DDP byly detailně prověřeny v rámci KA č. 09/30, byla v této kontrole věnována zvýšená pozornost prověření oblasti pohledávek a příjmů z pojistného včetně jejich zpracování.

1. Změny právních předpisů v oblasti účetnictví a výkaznictví organizačních složek státu od 1. ledna 2010

Usnesením vlády ze dne 23. května 2007 č. 561 bylo schváleno vytvoření účetnictví státu od 1. ledna 2010. Tímto krokem byla oficiálně zahájena účetní reforma v oblasti veřejných financí. Právní předpisy upravující oblast účetnictví a výkaznictví organizačních složek státu (dále také „OSS“) od účetního období roku 2010 byly významným způsobem změněny, jak je uvedeno dále v této části kontrolního závěru.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, byl novelizován s účinností od 1. ledna 2010. V rámci reformy byly pro organizační složky státu upraveny a stanoveny nové účetní metody implementující aktuální principy pro vedení účetnictví a výkaznictví, byla zavedena nová směrná účtová osnova a nové účetní výkazy, dále byly nově nastaveny povinnosti týkající se předávání údajů do tzv. centrálního systému účetních informací státu.

Kromě novely zákona o účetnictví byly k provedení potřebných změn vydány prováděcí vyhlášky s účinností od 1. ledna 2010, a to vyhlášky:

- č. 410/2009 Sb.¹ (nahradila původní vyhlášku č. 505/2002 Sb., která byla účinná do 31. prosince 2009),
- č. 383/2009 Sb.², platná od 10. listopadu 2009.

1 Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, platná od 25. listopadu 2009.

2 Vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech).

Dále byly pro některé vybrané účetní jednotky dne 31. prosince 2009 vydány nové české účetní standardy (platné mj. pro organizační složky státu), a to:

- český účetní standard č. 701 – *Účty a zásady účtování na účtech*,
- český účetní standard č. 702 – *Otevírání a uzavírání účetních knih*,
- český účetní standard č. 703 – *Transfery*,
- český účetní standard č. 704 – *Fondy účetní jednotky*.

Tyto účetní standardy jen z malé části nahradily původní standardy č. 501 až 522 (účinné do 31. prosince 2009).

Vzhledem k datu vydání nových předpisů a rozsahu změn, které nové předpisy představují pro organizační složky státu, měly organizační složky státu omezený čas na to, aby se s novými předpisy seznámily a implementovaly je tak, aby v rámci svých účetních systémů byly schopny již k 1. lednu 2010 aplikovat nové účetní metody, účtovat na nově vymezené syntetické účty a plnit další povinnosti. Ministerstvo financí, které má vydání nových vyhlášek a standardů ve své kompetenci, si bylo této skutečnosti vědomo, a proto v § 79 vyhlášky č. 410/2009 Sb. stanovilo množství přechodných ustanovení, odkládajících účinnost některých ustanovení vyhlášky č. 410/2009 Sb. a zákona o účetnictví. Vyhlášky č. 410/2009 Sb. a č. 383/2009 Sb. byly navíc v závěru prosince 2010 novelizovány, přičemž některé novelizované části uvedených právních předpisů měly dopad na způsob účtování a vykazování OSS v účetním období roku 2010.

Kromě výše uvedených změn v oblasti účetní legislativy došlo i ke změně v rozsahu a způsobu předávání údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, kdy byla vyhláška č. 16/2001 Sb.³ s účinností od 1. ledna 2010 zrušena a nahrazena vyhláškou č. 449/2009 Sb.⁴, která již neobsahuje ustanovení o tom, že by součástí účetní závěrky byly i finanční výkazy. Z tohoto důvodu jsou v kontrolním závěru kontrolní zjištění týkající se účetních výkazů a finančních výkazů uvedena odděleně.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Údaje vykázané v účetní závěrce k 31. prosinci 2010

Tabulka č. 1 – Údaje z výkazu rozvaha, výkazu zisku a ztráty a části A.4 přílohy ÚZ (jiná aktiva a jiná pasiva) organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací (v tis. Kč)

Ukazatel	Hodnota
Aktiva (pasiva)	394 232 698,40
Náklady	385 316 857,44
Výnosy	347 071 121,32
Část A.4 přílohy ÚZ (jiná aktiva a jiná pasiva) bez položky P.VII – Vyrovnávací účty	30 954 935,00

Zdroj: ÚZ ČSSZ k 31. prosinci 2010.

- ³ Vyhláška č. 16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků.
- ⁴ Vyhláška č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů regionálních rad regionů soudržnosti.

1.1 Nesprávnosti zjištěné v ÚZ

Tabulka č. 2 – Celková nesprávnost v ÚZ sestavené k 31. prosinci 2010 (v tis. Kč)

Nesprávnost ve výkazech ÚZ			Celková nesprávnost v ÚZ
Rozvaha	Výkaz zisku a ztráty	Část A.4 přílohy ÚZ (jiná aktiva a jiná pasiva)	
260 346,57	3 544 843,83	166 608,70	3 971 799,11

Na celkové nesprávnosti v ÚZ se podílely nadhodnocení a podhodnocení zůstatků jednotlivých položek rozvahy, výkazu zisku a ztráty a části A.4 přílohy ÚZ (jiná aktiva a jiná pasiva). Nesprávnosti byly identifikovány dle jednotlivých položek ÚZ s ohledem na jejich obsahové vymezení podle vyhlášky č. 410/2009 Sb.

1.1.1 Správnost účetnictví

Ustanovení § 8 odst. 1 zákona o účetnictví stanoví účetním jednotkám povinnost vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů. V ustanovení § 8 odst. 2 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je správné, jestliže účetní jednotka vede účetnictví tak, že to neodporuje tomuto zákonu a ostatním právním předpisům ani neobchází jejich účel.

1.1.1.1 Obsahové vymezení položek ÚZ

V důsledku účtování na chybné účty ČSSZ v roce 2010 v některých případech nedodržela obsahové vymezení položek účetní závěrky.

ČSSZ chybně účtovala o odpisu nedobytných pohledávek v oblasti pojistného snížením výnosů evidovaných na účtu 633 – *Výnosy ze sociálního pojištění*, přestože obsahové vymezení tohoto účtu neodpovídá povaze vykázaného účetního případu. V důsledku uvedené skutečnosti ČSSZ ve své ÚZ k 31. prosinci 2010 ve výkazu zisku a ztráty:

- podhodnotila zůstatek účtu 633 – *Výnosy ze sociálního pojištění* o částku **3 477 002 288,30 Kč** a o stejnou částku podhodnotila zůstatek účtu 557 – *Náklady z odepsaných pohledávek*.

Přestože nebylo ze strany ČSSZ dodrženo obsahové vymezení položky B.III.3. *Výnosy ze sociálního pojištění*, nedošlo k nadhodnocení či podhodnocení položek ve výkazu rozvahy, neboť chybné účtování nemělo vliv na výši vykázaného hospodářského výsledku účetní jednotky ani na další položky rozvahy.

ČSSZ chybně účtovala o pojistném na nemocenské pojištění OSVČ na účtu 633 – *Výnosy ze sociálního pojištění*, ačkoliv toto pojistné je dobrovolné a k pravomocnému vyměření jeho výše u něj nedochází. V důsledku uvedené skutečnosti ČSSZ ve své ÚZ k 31. prosinci 2010 ve výkazu zisku a ztráty:

- nadhodnotila zůstatek účtu 633 – *Výnosy ze sociálního pojištění* o částku **559 414 294,35 Kč** a o stejnou částku podhodnotila zůstatek účtu 649 – *Ostatní výnosy z činnosti*.

Přestože nebylo ze strany ČSSZ dodrženo obsahové vymezení položky B.II.8. *Pohledávky z titulu daní a obdobných dávek* a položky B.III.3. *Výnosy ze sociálního pojištění*, chybné účtování neovlivnilo výši vykázaného hospodářského výsledku účetní jednotky.

ČSSZ nesprávně účtovala o nevyčerpané prosincové záloze na důchody vyplácené prostřednictvím důchodové služby na stranu *má dáti* účtu 523 – *Náklady z dávek sociálního*

zabezpečení a zároveň vykázala očekávaný příjem plynoucí z nevyčerpané zálohy na stranu *dal* účtu 649 – *Ostatní výnosy z činnosti*. V důsledku výše uvedených skutečností ČSSZ ve své ÚZ k 31. prosinci 2010 ve výkazu zisku a ztráty:

- nadhodnotila zůstatek účtu 523 – *Náklady z dávek sociálního zabezpečení* o částku **22 240 544,00 Kč** a o stejnou částku nadhodnotila zůstatek účtu 649 – *Ostatní výnosy z činnosti*
- a zároveň ve své ÚZ k 31. prosinci 2010 ve výkazu rozvaha nadhodnotila zůstatek účtu 377 – *Ostatní krátkodobé pohledávky* o částku **22 240 544,00 Kč** a o stejnou částku podhodnotila zůstatek účtu 315 – *Pohledávky z hlavní činnosti*.

Přestože nebylo ze strany ČSSZ dodrženo obsahové vymezení položky A.I.10. *Náklady z dávek sociálního zabezpečení* a položky B.I.25. *Ostatní výnosy z činnosti*, chybné účtování nemělo vliv na výši vykazaného hospodářského výsledku účetní jednotky.

ČSSZ v roce 2010 chybně účtovala o pronájmu služebních bytů na stranu *má dáti* účtu 315 – *Jiné pohledávky z hlavní činnosti* a na stranu *dal* účtu 602 – *Výnosy z prodeje služeb*, ačkoliv povaha účetní operace neodpovídala obsahovému vymezení položky B.II.5. *Jiné pohledávky z hlavní činnosti* ve výkazu Rozvaha a obsahovému vymezení položky B.I.2. *Výnosy z prodeje služeb*. V důsledku výše uvedených skutečností ČSSZ ve své ÚZ k 31. prosinci 2010 ve výkazu zisku a ztráty:

- nadhodnotila zůstatek účtu 602 – *Výnosy z prodeje služeb* o částku **18 919 193,50 Kč** a o stejnou částku podhodnotila zůstatek účtu 603 – *Výnosy z pronájmu*.

Přestože nebylo ze strany ČSSZ dodrženo obsahové vymezení položky B.II.5. *Jiné pohledávky z hlavní činnosti* a položky B.I.2. *Výnosy z prodeje služeb*, chybné účtování v oblasti výnosů neovlivnilo výši vykazaného hospodářského výsledku účetní jednotky.

ČSSZ nesprávně účtovala o přijatých bankovních jistotách a z nich plynoucích úroků na stranu *má dáti* účtu 245 – *Běžný účet cizích prostředků* a souvztažně na stranu *dal* účtu 419 – *Ostatní fondy*, ačkoliv přijatá bankovní jistota byla pro ČSSZ závazkem.

V důsledku výše uvedených skutečností ČSSZ ve své ÚZ k 31. prosinci 2010 ve výkazu rozvaha:

- nadhodnotila zůstatek účtu 419 – *Ostatní fondy* o částku **5 319 534,19 Kč** a o stejnou částku podhodnotila zůstatek účtu 378 – *Ostatní krátkodobé závazky*.

ČSSZ v roce 2010 účtovala o stavu neuhrazených přeplatků z důchodů jen jedenkrát v roce na základě provedené inventarizace celkovou částkou ve výši **13 446 061,00 Kč**, a to k 31. prosinci 2010, ačkoliv v souladu s požadavky zákona o účetnictví mělo být o stavu neuhrazených přeplatků účtováno průběžně. Tato skutečnost byla zjištěna v souvislosti s kontrolou realizace přijatých opatření k nápravě a k odstranění nedostatků obsažených v kontrolním závěru NKÚ z KA č. 09/30. Nápravné opatření nelze považovat za dostatečné.

Přestože uvedený postup účtování byl v rozporu s požadavky zákona o účetnictví, neměl vliv na výši vykazaných zůstatků rozvahových účtů.

1.1.1.2 Další skutečnosti ovlivňující správnost účetnictví

1.1.1.2.1 Účtování o pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku

ČSSZ v roce 2010 účtovala o pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku (dále také „DDHM“) tak, že společně s účtováním na stranu *má dáti* účtu 501 – *Spotřeba materiálu* zobrazila pořizovací cenu DDHM stranu *dal* účtu 088 – *Oprávký k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku*.

Analogicky s výše uvedeným postupem ČSSZ účtovala o pořízení drobného dlouhodobého nehmotného majetku (dále také "DDNM"), na účtu 518 – *Ostatní služby* a souvztažně použila účet 078 – *Oprávký k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku*. V důsledku uvedených skutečností ČSSZ ve své ÚZ k 31. prosinci 2010 ve výkazu rozvaha:

- vykázala částku ve výši **18 881 294,44 Kč** ve sloupci korekce u položky A.II.6. *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* a současně vykázala částku ve výši **3 804 851,96 Kč** ve sloupci korekce u položky A.I.5. *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek*.

Ustanovení § 79 odst. 2 vyhlášky č. 410/2009 Sb. umožňuje provést změnu účetní metody odpisování dlouhodobého majetku v účetním období započatém 1. ledna 2011, resp. v účetní závěrce sestavované k 31. prosinci 2011⁵. S ohledem na tuto skutečnost měly být ve výkazu *Rozvaha k 31. prosinci 2010* u položek A.II.6. *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* a A.I.5. *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek* ve sloupci korekce vykázány nulové hodnoty.

Ustanovení vyhlášky č. 410/2009 Sb., upravující oblast účtování pořizovací ceny drobného dlouhodobého hmotného majetku do nákladů byla v roce 2010 nejasně aplikovatelná, a proto nebylo možné toto účtování jednoznačně vyhodnotit. Tato skutečnost platila obdobně i pro pořízení drobného dlouhodobého nehmotného majetku. Částky, které ČSSZ ve výkazu *Rozvaha k 31. prosinci 2010* vykázala ve sloupcích korekce u položek A.II.6. *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* a A.I.5. *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek*, proto nebyly započítány do celkových nesprávností.

NKÚ se proto nevyjadřuje k částce 18 881 294,44 Kč, která je součástí konečného zůstatku účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek*, vykázaného ve výkazu rozvaha v celkové výši 1 081 905 129,82 Kč. Ze stejného důvodu se NKÚ nevyjadřuje k částce 3 804 851,96 Kč, která je součástí konečného zůstatku účtu 018 – *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek*, vykázaného ve výkazu rozvaha v celkové výši 143 993 262,77 Kč.

1.1.1.2.2 Účtování o vyřazení dlouhodobého majetku

ČSSZ v určité analogii se vzorovými schémata Ministerstva financí účtovala v roce 2010 o vyřazování majetku bez ohledu na jeho nabytí jako o vyřazování majetku získaného děděním nebo darováním. Schémata Ministerstva financí uváděla v tomto případě v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb. použití účtu 401 – *Jmění účetní jednotky*. ČSSZ analogicky použila k účtování syntetický účet 403 – *Dotace na pořízení dlouhodobého majetku*, ačkoliv obsahové vymezení účtu 403 takové účtování neumožňuje.

V důsledku toho ČSSZ ve své ÚZ k 31. prosinci 2010 ve výkazu rozvaha:

- vykázala na účtu 403 – *Dotace na pořízení dlouhodobého majetku* částku o 215 822 711,27 Kč nižší.

Pro rok 2010 nebyly vydány účetní standardy upravující postupy účtování při vyřazování majetku. S ohledem na skutečnost, že u organizačních složek státu nebyla známa zůstatková cena vyřazovaného majetku ve smyslu ocenění upraveného o oprávký, neboť nebyla v roce 2010 známa výše opravěk k majetku, jelikož k zaúčtování opravěk má dojít až v roce 2011, bylo by účtování pořizovací ceny majetku při jeho vyřazování na účty účtové třídy 5 – *Náklady* také zatíženo chybou.

Rok 2010 byl tedy určitým přechodovým obdobím mezi účetnictvím roku 2009, kdy organizační složky státu majetek neodepisovaly, a rokem 2011, kdy oprávký (výše odpisů za minulá období) budou doloženy a zaúčtovány prostřednictvím účtu 406 – *Oceňovací rozdíly* při změně metody. Nicméně použití účtu 406 pro vyřazení majetku v roce 2010 by také bylo zatíženo chybou.

5 Novela vyhlášky č. 410/2009 Sb., účinná od 31. prosince 2010.

Vzhledem k tomu, že pro přechodové období roku 2010 neexistovaly jednoznačně dané postupy, jak o vyřazení majetku účtovat, nebylo podhodnocení účtu 403 započítáno do celkových zjištěných nesprávností.

1.1.2 Úplnost účetnictví

V ustanovení § 8 odst. 3 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je úplné, pokud účetní jednotka zaúčtovala v účetním období v účetních knihách všechny účetní případy, které v něm zaúčtovat měla, a sestavila účetní závěrku.

Výše uvedené ustanovení ČSSZ porušila v účetním období roku 2010 tím, že:

- nezaúčtovala předpisy nevyplacených, tj. deponovaných exekučních srážek z důchodů povinných osob v celkové výši **142 325 782,00 Kč**.

V důsledku této skutečnosti ČSSZ ve své ÚZ sestavené k 31. prosinci 2010 ve výkazu rozvaha:

- podhodnotila zůstatek účtu 323 – *Závazky z dávek sociálního zabezpečení* o částku **142 325 782,00 Kč** a současně o stejnou částku nadhodnotila zůstatek účtu 493 – *Hospodářský výsledek běžného účetního období* tím, že ve své ÚZ k 31. prosinci 2010 ve výkazu zisku a ztráty:
 - podhodnotila zůstatek účtu 523 – *Náklady z dávek sociálního zabezpečení* o částku **142 325 782,00 Kč**.

Zároveň ČSSZ postupovala v rozporu s ustanovením zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), neboť nepřevedla nevyplacené, tj. deponované exekuční srážky ve výši 142 325 782,00 Kč na účet 245 – *Jiné běžné účty*.

1.2 Formální požadavky na obsah ÚZ

Účetní závěrka ČSSZ k 31. prosinci 2010 byla po formální stránce sestavena v souladu s § 18 odst. 1 zákona o účetnictví. Příloha účetní závěrky obsahovala všechny části požadované právními předpisy.

2. Údaje vykázané ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu k 31. prosinci 2010

Tabulka č. 3 – Údaje z Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu (v tis. Kč)

Ukazatel	Hodnota
Příjmy	346 307 052,50
Výdaje	369 275 611,13

Zdroj: Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ČSSZ k 31. prosinci 2010.

2.1 Nesprávnosti zjištěné ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu

Tabulka č. 4 – Celková nesprávnost ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu sestaveném k 31. prosinci 2010 (v tis. Kč)

Nesprávnost ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu	
Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu	18 919,19

V případě příjmů a výdajů uvedených ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu byla kontrolována správnost jejich klasifikace paragrafy a položkami rozpočtové skladby dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Dále bylo ověřováno, zda byla dodržena ustanovení vyhlášky č. 449/2009 Sb., týkající se finančních výkazů a požadavek na bezchybnost finančních výkazů uvedený v příloze č. 1 vyhlášky č. 419/2001 Sb.⁶

2.1.1 Položka 2111 – Příjmy z poskytování služeb a výrobků

ČSSZ v roce 2010 nesprávně vykázala příjem z pronájmu bytů, ke kterým měla příslušnost hospodařit na rozpočtové položce 2111 – *Příjmy z poskytování služeb a výrobků*, ačkoliv povaha příjmu neodpovídala jejímu zatřídění z hlediska rozpočtové skladby. V důsledku této skutečnosti ČSSZ ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu k 31. prosinci 2010:

- nadhodnotila příjmy vykázané na rozpočtové položce 2111 – *Příjmy z poskytování služeb a výrobků* o **18 919 193,50 Kč** a zároveň o stejnou částku podhodnotila příjmy, které měly být vykázané na rozpočtové položce 2132 – *Příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí*.

2.1.2 Rozpočtové paragrafy položky 5410 – Sociální dávky

V souvislosti s kontrolou realizace přijatých opatření k nápravě a k odstranění nedostatků obsažených v kontrolním závěru NKÚ z kontrolní akce č. 09/30 byla shledána skutečnost, že i v roce 2010 existovaly případy nesprávností v přiřazování druhů důchodů u důchodů zatížených exekuční srážkou, a tedy že exekuční srážka z předpisu důchodu byla srážena a současně předepsána v účetnictví pod jiným druhem důchodu, než pod kterým byla následně vyplácena oprávněnému. ČSSZ v těchto případech nedodržela obsahové vymezení paragrafů a položek rozpočtové skladby a v roce 2010 vykázala výdaje na provedené exekuční srážky z důchodů na nesprávné rozpočtové paragrafy k rozpočtové položce 5410 – *Sociální dávky*.

V důsledku tohoto postupu došlo ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu k nedodržení obsahového vymezení paragrafů rozpočtové skladby dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., a to v části výdajů na dávky důchodového pojištění, které byly zatíženy exekučními srážkami. Dle vyjádření ČSSZ nebylo možné částku nesprávností v přiřazování druhů důchodů vyčíslit vzhledem k postupnému zavádění nové funkce v informačním systému ČSSZ. Tato funkce bude realizována do konce roku 2011.

Z výše uvedeného vyplývá, že ani pro rok 2010 nebylo možné provést v průběhu kontrolní akce vyčíslení celkové částky nesprávností na jednotlivých rozpočtových paragrafech rozpočtové položky 5410 – *Sociální dávky*.

3. Porušení rozpočtové kázně

ČSSZ se v kontrolovaném období dopustila ve smyslu § 25 odst. 5 věty druhé zákona č. 218/2000 Sb. neoprávněného použití prostředků státního rozpočtu tím, že v roce 2010 uskutečnila výdaje z rozpočtového paragrafu 4362 – *Činnost ostatních orgánů státní správy v sociálním zabezpečení* a rozpočtových položek 5909 – *Ostatní neinvestiční výdaje jinde nezařazené*, 5024 – *Odstupné* a 5511 – *Neinvestiční transfery mezinárodním organizacím* před provedením rozpočtového opatření nad vyšší rozpočtovanou podle paragrafů a položek rozpočtové skladby. V důsledku této skutečnosti došlo dle § 44 odst. 1 písm. a) téhož zákona k porušení rozpočtové kázně, a to v celkové výši **613 790,94 Kč**.

⁶ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu.

III. Shrnutí a vyhodnocení

1. Nedostatky právní úpravy ovlivňující správnost účetnictví a výkaznictví v roce 2010

Reforma účetnictví veřejných financí započatá 1. ledna 2010 byla provázena obtížemi, které u organizačních složek státu ztěžovaly implementaci nových právních předpisů.

Prováděcí předpisy k provedení zákona o účetnictví byly vydány ve velmi krátkém čase před jejich účinností, zejména pak účetní standardy vydané navíc v omezeném počtu (k 1. lednu 2010 nabyly účinností pouze čtyři), přestože účetní standardy jsou podle novelizovaného zákona o účetnictví pro účetní jednotky závazné. Vyhláška č. 410/2009 Sb., sice obsahuje řadu přechodných ustanovení odkládajících účinnost některých ustanovení, přesto měly organizační složky státu omezený čas na to, aby se s novými předpisy seznámily a mohly od 1. ledna 2010 aplikovat účetní metody, správně účtovat a vykazovat. Nová právní úprava navíc vyžadovala významné softwarové zásahy do provozovaných systémů.

Tato výše popsaná omezení se projevila i při provádění této kontrolní akce, a tak v případech, kdy některá ustanovení vyhlášky č. 410/2009 byla nejasně aplikovatelná nebo neexistovaly jednoznačně stanovené postupy účtování, se NKÚ nemohl vyjádřit k vykázaným zůstatkům některých účtů, jak je také uvedeno v části 1.1.1.2 tohoto kontrolního závěru.

2. Spolehlivost údajů účetní závěrky sestavené k 31. prosinci 2010

Tabulka č. 5 – Hladina významnosti a celková nesprávnost

(v tis. Kč)

Celkové náklady vykázané*	Hladina významnosti	Celková nesprávnost
385 316 857,44	1 926 584,29	3 971 799,11

* Údaje o nákladech byly čerpány z výkazu zisku a ztráty ČSSZ k 31. prosinci 2010.

Pro účely posouzení spolehlivosti údajů účetní závěrky byla stanovena hladina významnosti – nejvyšší možná míra špatné evidence, kterou uživatelé účetních výkazů mohou shledávat jako ještě přijatelnou, na úrovni 0,5 % z celkových nákladů⁷ za rok 2010 a činila **1 926 584,29 tis. Kč**.

Na základě skutečností popsaných v předchozích částech tohoto kontrolního závěru byly zjištěny celkové nesprávnosti ve výši **3 971 799,11 tis. Kč**.

2.1 Vyhodnocení

ČSSZ vykazala v účetní závěrce k 31. prosinci 2010 výnosy z pojistného na sociální zabezpečení v celkové částce 346 847 449,85 tis. Kč. Tyto vykázané výnosy jsou v důsledku zvolené metody zobrazení odepsaných pohledávek, při které byly o částku odepsaných pohledávek chybně snižovány výnosy namísto toho, aby byly odepsané pohledávky promítnuty do nákladů, zatíženy chybou ve výši 3 477 002,29 tis. Kč.

7 Celkové náklady ČSSZ jsou charakteristikou, která ve finančním vyjádření nejpřiměřeněji zobrazuje charakter a rozsah činnosti kontrolované osoby ve vztahu k předmětu kontroly, kterým jsou účetní výkazy sestavené Českou správou sociálního zabezpečení v kapitole státního rozpočtu *Ministerstvo práce a sociálních věcí*.

O stejnou částku jsou podhodnoceny i vykázané náklady na odepsané pohledávky. ČSSZ popsala způsob zobrazení odepsaných pohledávek v příloze účetní závěrky. Zvolená chybná metoda zobrazení odepsaných pohledávek nemá dopad na výši hospodářského výsledku vykázanou v účetní závěrce za rok 2010.

Účetní závěrka ČSSZ sestavená k 31. prosinci 2010 **s výhradou výše uvedené skutečnosti podává dle § 7 odst. 1 zákona o účetnictví věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.**

3. Správnost údajů ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu sestaveného k 31. prosinci 2010

Celková nesprávnost zjištěná ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu sestaveného k 31. prosinci 2010 činila **18 919,19 tis. Kč.**

V roce 2010 byly ČSSZ prováděny exekuční srážky z důchodů ve výši 487 664,86 tis. Kč. Systém zpracování výdajů souvisejících s exekucemi však nebyl nastaven tak, aby bylo zajištěno zařídování výdajů souvisejících s provedenými exekucemi na správné paragrafy rozpočtové položky 5410 – *Sociální dávky*. Správnost zařídění těchto výdajů nebylo možné ověřit.

3.1 Vyhodnocení

Jak vyplývá ze zjištění uvedených v tomto kontrolním závěru, údaje Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu k 31. prosinci 2010 nebyly bezchybné. Lze však konstatovat, že **s výhradou možných vlivů skutečností popsanych v předchozím odstavci byly nesprávnosti nevýznamné.**

10/20

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2010

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/20. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jaromíra Steidlová.

Cílem kontroly bylo prověřit spolehlivost účetní závěrky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy sestavené k 31. prosinci 2010 a finanční výkazy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2010 předkládané jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* a prověřit, zda Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy postupovalo při sestavování závěrečného účtu kapitoly za rok 2010 v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovanou osobou bylo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“).

Kontrolovaným obdobím byl rok 2010 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a následujících.

Kontrola byla prováděna v době od října roku 2010 do června roku 2011.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které MŠMT podalo, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání MŠMT bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém XIV. zasedání, konaném dne 5. září 2011,

schválilo usnesením č. 11/XIV/2011

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

MŠMT bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. MŠMT je ústředním orgánem státní správy, organizační složkou státu, samostatnou účetní jednotkou a správcem rozpočtové kapitoly.

MŠMT je zřizovatelem dvou organizačních složek státu a 88 příspěvkových organizací. Údaje od těchto podřízených organizací se promítají do příjmů a výdajů kapitoly státního rozpočtu 333 – *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* (dále jen „kapitola 333 MŠMT“).

V roce 2010 činil podíl příjmů MŠMT na celkovém souhrnu příjmů kapitoly 333 MŠMT 99,77 % a podíl výdajů MŠMT na celkovém souhrnu výdajů kapitoly 333 MŠMT 99,67 %. Podíl aktiv MŠMT na celkovém souhrnu aktiv kapitoly 333 MŠMT v roce 2010 byl 92,22 %¹.

¹ Podíl aktiv MŠMT na celkovém souhrnu aktiv kapitoly 333 MŠMT v roce 2010 ve srovnání s rokem 2009 vzrostl z 8,30 % na 92,22 %, tj. o cca 84 procentních bodů. Důvodem tohoto nárůstu je skutečnost, že MŠMT v souladu s novými právními předpisy pro účetnictví vykazovalo v roce 2010 aktiva, která nebyla do roku 2009 v účetních závěrkách k 31. prosinci vykazována, a to na účtu 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace* a na účtu 222 – *Příjmový účet organizačních složek státu*. Jiné účetní jednotky v rámci kapitoly 333 MŠMT tato nová aktiva nevykazovaly v takovém rozsahu.

Kontrolovány byly činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví MŠMT a měly vliv na hodnoty kontrolovaných konečných zůstatků účtů v účetní závěrce MŠMT k 31. prosinci 2010 (dále také „ÚZ“), na hodnotu údajů ve finančních výkazech MŠMT za rok 2010 a na závěrečný účet kapitoly 333 MŠMT za rok 2010.

Kontrola byla provedena u položek účetní závěrky a finančních výkazů výběrovým způsobem v návaznosti na jejich kvantitativní a kvalitativní významnost.

Tabulka č. 1 – Základní údaje účetní závěrky MŠMT k 31. prosinci 2010 (v tis. Kč)

Ukazatel	Účetní hodnota
Aktiva (netto)	123 266 675 ²
Pasiva	123 266 675 ²
Výnosy	1 336 496
Náklady	123 887 134 ²

Zdroj: účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2010.

Tabulka č. 2 – Základní údaje finančních výkazů MŠMT k 31. prosinci 2010 (v tis. Kč)

Ukazatel	Účetní hodnota
Příjmy	1 330 036,87
Výdaje	123 854 840,82 ²

Zdroj: výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, organizačních složek státu a státních fondů (dále také „Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu“).

Tato kontrolní akce navazuje svým zaměřením na čtyři předchozí kontrolní akce³, v jejichž rámci byly vždy kontrolovány činnosti, majetek a závazky, které byly předmětem účetnictví MŠMT a měly vliv na hodnoty vykázané v ÚZ k 31. prosinci v letech 2005 až 2008.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Účetní regulace platná pro organizační složky státu v roce 2010

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, byl s účinností od 1. ledna 2010 novelizován zákonem č. 304/2008 Sb. Pro organizační složky státu byly stanoveny nové účetní metody implementující akruální principy pro vedení účetnictví a výkaznictví, byla stanovena nová směrná účtová osnova a výkazy a nově byly stanoveny povinnosti týkající se předávání údajů do centrálního systému účetních informací státu.

2 Novým způsobem účtování transferů u poskytovatele je v roce 2010 v účetní závěrce ovlivněna výše aktiv, pasiv a nákladů. Od roku 2010 se u poskytovatele účtují transfery jako poskytnutá záloha na dotace, a to až do doby finančního vypořádání nebo splnění jiné obdobné povinnosti. Právě toto nové aktivum tvoří nejvýznamnější část aktiv vykázaných MŠMT. Na konci účetního období účtuje poskytovatel ve výši předpokládaného skutečného čerpání transferu u příjemce o dohadných účtech pasivních a nákladech. Tím je poskytnutý a k datu účetní závěrky nevyúčtovaný transfer zobrazen v účetní závěrce v aktivech, pasivech i v nákladech a ve finančním výkazu ve výdajích.

3 Kontrolní akce č. 06/21 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 1/2007 *Věstníku NKÚ*), kontrolní akce č. 07/26 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 4/2007 *Věstníku NKÚ*), kontrolní akce č. 08/10 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 4/2008 *Věstníku NKÚ*) a kontrolní akce č. 09/07 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 4/2009 *Věstníku NKÚ*).

Kromě novely zákona o účetnictví byly k provedení přijatých změn vydány s účinností od 1. ledna 2010 dvě vyhlášky:

- č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, platná od 25. listopadu 2009;
- č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech), platná od 10. listopadu 2009.

Vyhláška č. 410/2009 Sb. stanovuje obsahové vymezení některých syntetických účtů (jako položek účetní závěrky) uvedených v příloze č. 7 této vyhlášky. Existuje však množství položek výkazu rozvaha a výkazu zisku a ztráty, které nejsou obsahově vymezeny v této vyhlášce, pro určení jejich obsahového vymezení je třeba vycházet z ustanovení § 10 odst. 1: „*Nestanoví-li příslušné ustanovení této vyhlášky jinak, obsahové vymezení jednotlivých položek účetní závěrky vychází z názvu dané položky, jejího systematického zařazení v příslušné části účetní závěrky a případně z obvyklého způsobu užití příslušného syntetického účtu.*“ Ve vyhlášce č. 410/2009 Sb. není stanoveno obsahové vymezení celkem 66 syntetických účtů, tj. cca 20 % účtů směrné účtové osnovy.

Pro některé vybrané⁴ účetní jednotky byly dne 31. prosince 2009 vydány nové české účetní standardy:

- český účetní standard č. 701 – *Účty a zásady účtování na účtech,*
- český účetní standard č. 702 – *Otevírání a uzavírání účetních knih,*
- český účetní standard č. 703 – *Transfery,*
- český účetní standard č. 704 – *Fondy účetní jednotky.*

Účetní standardy č. 701–704 jsou účinné od 1. ledna 2010 a jen z malé části nahradily původních 22 českých účetních standardů stanovených pro tyto účetní jednotky v předchozích účetních obdobích.

Vzhledem k datu vydání uvedených předpisů a rozsahu změn, které nové předpisy pro organizační složky státu představují, měly organizační složky státu omezený čas na to, aby se s nimi seznámily a implementovaly je tak, aby v rámci svých účetních systémů byly schopny již k 1. lednu 2010 aplikovat nové účetní metody, účtovat na nově vymezené syntetické účty a plnit další povinnosti. Ministerstvo financí v § 79 vyhlášky č. 410/2009 Sb. stanovilo množství přechodných ustanovení odkládajících účinnost některých ustanovení této vyhlášky.

Kromě uvedených změn právních předpisů došlo i ke změně právních předpisů v oblasti rozpočtu. Vyhláška č. 16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků, byla zrušena a s účinností od 1. ledna 2010 nahrazena vyhláškou č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů regionálních rad regionů soudržnosti. Vyhláška č. 449/2009 Sb. již neobsahuje ustanovení o tom, že by součástí účetní závěrky byly i finanční výkazy. Z tohoto důvodu jsou

⁴ Vybranými účetními jednotkami jsou podle § 1 odst. 3 zákona o účetnictví: organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, Pozemkový fond České republiky, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny. České účetní standardy č. 701 až 704 v bodu 1 uvádějí, že jejich cílem je stanovit postupy účtování pro „*některé vybrané účetní jednotky*“. Vyhláška č. 410/2009 Sb. v § 2 uvádí výčet vybraných účetních jednotek, na které se tato vyhláška vztahuje. Jedná se o výše zmíněné „*vybrané účetní jednotky*“ kromě zdravotních pojišťoven. České účetní standardy č. 701 až 704 se tak vztahují na vybrané účetní jednotky kromě zdravotních pojišťoven.

v kontrolním závěru zjištění týkající se účetních výkazů a zjištění týkající se finančních výkazů uvedeny odděleně.

2. Účetní závěrka⁵ MŠMT k 31. prosinci 2010

**Tabulka č. 3 – Údaje za běžné období⁶ z výkazu rozvaha
k 31. prosinci 2010**

(v tis. Kč)

Aktiva (v netto hodnotě)			Pasiva		
Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní kapitál ⁷	Cizí zdroje ⁸	Pasiva celkem
792 685	122 473 990	123 266 675	- 121 773 773	245 040 448	123 266 675

Zdroj: účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2010.

**Tabulka č. 4 – Údaje za běžné období z výkazu zisku a ztráty
k 31. prosinci 2010**

(v tis. Kč)

Náklady	Výnosy	Výsledek hospodaření po zdanění
123 887 134	1 336 496	- 122 550 638

Zdroj: účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2010.

**Tabulka č. 5 – Údaje za běžné období z přílohy ÚZ
k 31. prosinci 2010 (z části A.4)**

(v tis. Kč)

Podrozvahové účty	Účetní hodnota
P.I. Majetek účetní jednotky	6 835
P.II. Odepsané pohledávky a závazky	411
P.III. Podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou	356
P.IV. Další podmíněné pohledávky a ostatní podmíněná aktiva	1 946 424
P.V. Podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku	8 933
P.VI. Další podmíněné závazky a ostatní podmíněná pasiva	27 865 895
P.VII. Vyrovnávací účty	25 920 801

Zdroj: účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2010.

- ⁵ Rozsah účetní závěrky organizačních složek státu k 31. prosinci 2010 je stanoven v § 18 odst. 1 zákona o účetnictví. Protože u MŠMT k rozvahovému dni a za bezprostředně předcházející účetní období aktiva ani výnosy nedosáhly zákonem stanovené výše, při níž je povinnost sestavovat i přehled o změnách vlastního kapitálu a přehled o peněžních tocích, nebyly tyto přehledy povinnou součástí účetní závěrky.
- ⁶ Konečné stavy účtů v účetní závěrce k 31. prosinci 2010.
- ⁷ Součástí vlastního kapitálu v roce 2010 nejsou výdajové účty rozpočtového hospodaření, a proto je vlastní kapitál záporný.
- ⁸ Výdajové účty rozpočtového hospodaření jsou v roce 2010 zařazeny do cizích zdrojů.

2.1 Nesprávnosti zjištěné v ÚZ

Tabulka č. 6 – Celková nesprávnost v ÚZ v údajích za minulé období⁹ (v Kč)

Nesprávnost v ÚZ		Celková nesprávnost v ÚZ
Rozvaha	Příloha (část A.4)	
23 104 137,03	11 295 712 211,80	11 318 816 348,83

Tabulka č. 7 – Celková nesprávnost v ÚZ v údajích za běžné období (v Kč)

Nesprávnost v ÚZ			Celková nesprávnost v ÚZ
Rozvaha	Výkaz zisku a ztráty	Příloha (část A.4)	
1 781 319 748,17	21 233 730,69	3 921 865 805,08	5 724 419 283,94

Na celkové nesprávnosti se podílelo nadhodnocení, podhodnocení a příp. neprůkaznost zůstatků jednotlivých účtů výkazu rozvaha, výkazu zisku a ztráty a přílohy ÚZ v důsledku toho, že MŠMT porušilo v roce 2010 některé právní předpisy. Nesprávnosti byly identifikovány dle jednotlivých položek ÚZ s ohledem na jejich obsahové vymezení podle ustanovení § 4 zákona o účetnictví a podle vyhlášky č. 410/2009 Sb.

2.2 Hlavní příčiny zjištěných nesprávností

2.2.1 Správnost a úplnost účetnictví

MŠMT nevedlo v roce 2010 správné a úplné účetnictví ve smyslu zákona o účetnictví a dalších právních předpisů, neboť v některých případech nedodrželo obsahové vymezení položek účetní závěrky dle vyhlášky č. 410/2009 Sb. Nedostatky byly zjištěny zejména v následujících případech.

2.2.1.1 Rozvaha

Návratné finanční výpomoci

MŠMT nevykazovalo jako pohledávky dlouhodobé návratné finanční výpomoci, které poskytlo v letech 2006 až 2010 Masarykově univerzitě v Brně (dále také „MU v Brně“) v celkové výši 1 775 mil. Kč na výstavbu univerzitního kampusu v Brně-Bohunicích. Část těchto prostředků pocházela z úvěru přijatého od Evropské investiční banky. Pro tento účel byla dne 27. května 2002 uzavřena smlouva o úvěru mezi Evropskou investiční bankou, Českou republikou zastoupenou Ministerstvem financí a MU v Brně. Úvěrové prostředky přijaté podle této smlouvy o úvěru Ministerstvem financí byly převedeny MŠMT rozpočtovým opatřením a navýšením limitu výdajů u speciálního výdajového účtu MŠMT pro tyto účely. Tyto peněžní prostředky pak MŠMT poskytlo MU v Brně v letech 2006 až 2010 v rámci programu financování akce č. 233 330¹⁰ – *Rozvoj materiálně technické základny Masarykovy univerzity v Brně*, jehož správcem a poskytovatelem je MŠMT. Peněžní prostředky v celkové výši 1 775 mil. Kč byly jako návratné finanční výpomoci poskytovány na základě rozhodnutí vydávaných MŠMT v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Nedílnou součástí rozhodnutí MŠMT ze dne 19. listopadu 2008 je splátkový kalendář pro úhrady splátek, které jsou stanoveny v rozmezí let 2011 až 2030.

⁹ Počáteční stavy účtů k 1. lednu v účetní závěrce k 31. prosinci 2010.

¹⁰ Dokumentace programu č. 233 330 byla schválena usnesením vlády č. 203 ze dne 27. února 2002. Změny dokumentace byly schváleny usnesením vlády č. 986 ze dne 20. července 2005, usnesením vlády č. 916 ze dne 23. července 2008, usnesením vlády č. 1306 ze dne 19. října 2009 a usnesením vlády č. 925 ze dne 22. prosince 2010.

MŠMT v průběhu let 2008 až 2010 několikrát požádalo Ministerstvo financí o stanovisko ke správnému účtování splátek z těchto poskytnutých návratných finančních výpomocí. Výsledkem bylo, že MŠMT v roce 2009 postupovalo v souladu s dopisem Ministerstva financí č. j. 14/63 644/2009-142 ze dne 8. září 2009 a celkovou výši návratných finančních výpomocí zaúčtovalo na podrozvahový účet. Dle stanoviska¹¹ Ministerstva financí mělo MŠMT dále v návaznosti na stanovené rozpočtové příjmy¹² zaúčtovat předpis pohledávky vůči MU v Brně na účtu 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy* jen ve výši stanovené roční splátky návratné finanční výpomoci a po provedení úhrady pohledávky MU v Brně zaúčtovat inkaso pohledávky a současně snížit celkovou výši návratných finančních výpomocí na podrozvahovém účtu.

V roce 2010 byla celková částka těchto návratných finančních výpomocí poskytnutých MŠMT převedena na podrozvahový účet 934 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv*, na kterém byla také v ÚZ vykázána.

Obsahové vymezení účtu 934 je ve vyhlášce č. 410/2009 Sb. stanoveno tak, že „*obsahuje budoucí pohledávky, které mají vzniknout v následujících účetních obdobích z titulu plnění z uzavřených smluv ...*“. Pohledávky z návratných finančních výpomocí poskytnutých MU v Brně však nejsou podmíněny žádnou skutečností, která musí nastat, aby MŠMT vznikl právní nárok.

Při poskytování návratných finančních výpomocí naopak rozpočtová pravidla jednoznačně v § 14 stanovují: „*Při poskytování návratné finanční výpomoci je poskytovatel povinen vést evidenci podle zvláštního právního předpisu o pohledávkách vznikajících z jejího poskytnutí a rozpočtovat a evidovat její splátky.*“ Z uvedeného je zřejmé, že MŠMT poskytnutím návratných finančních výpomocí vznikla pohledávka, a to na základě vydaného rozhodnutí. Nejde proto o budoucí pohledávku ani o pohledávku z uzavřené smlouvy. Jde o pohledávku, která měla být v souladu s platnými právními předpisy vykázána ve výkazu rozvahy.

MŠMT v roce 2010 nesprávně účtovalo o návratné finanční výpomoci, kterou v tomto roce poskytlo MU v Brně v celkové výši 210 423 000 Kč, do nákladů na účet 571 – *Náklady na nároky na prostředky státního rozpočtu*, neboť považovalo poskytnutí návratné finanční výpomoci za dotaci. Místo ve výkazu rozvahy vykázáno MŠMT pohledávku z návratné finanční výpomoci nesprávně v příloze ÚZ na podrozvahovém účtu podmíněných pohledávek 934 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv*.

V důsledku výše uvedených skutečností MŠMT ve výkazu rozvahy podhodnotilo zůstatek účtu 462 – *Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé* o 1 775 000 000 Kč, ve výkazu zisku a ztráty nadhodnotilo zůstatek účtu 571 – *Náklady na nároky na prostředky státního rozpočtu* o 210 423 000 Kč a v příloze ÚZ v části A.4 nadhodnotilo zůstatek účtu 934 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv* o 1 775 000 000 Kč.

Dlouhodobý majetek a opravné položky k pohledávkám

MŠMT ve výkazu rozvahy vykazovalo nesprávně některé samostatné movité věci ve výši 1 349 528,40 Kč jako technické zhodnocení budovy. V aktivech nevykazovalo provedené technické zhodnocení softwaru ve výši 178 500 Kč. Nezaúčtovalo, a proto ani nevykázáno opravnou položku k pohledávce ve výši 1 580 275 Kč, přestože bylo více než 900 dnů po datu splatnosti pohledávky.

¹¹ Stanovisko bylo opakovaně v letech 2009 a 2010 potvrzeno.

¹² Příjmy ze splátek těchto návratných finančních výpomocí MŠMT rozpočtuje v souladu se stanoveným rozpočtem na rok 2011 v plánované výši splátky v tomto roce.

Zálohy na dotace poskytnuté v předchozích účetních obdobích

MŠMT neidentifikovalo, nezaúčtovalo a na účtu 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace* ve výkazu rozvaha nevykázalo jako pohledávky ty zálohy na dotace, které poskytlo před 1. lednem 2010 a které nebyly v roce 2010 finančně vypořádány. Jednalo se především o prostředky poskytnuté v rámci operačních programů *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* a *Výzkum a vývoj pro inovace* v roce 2009 a letech předchozích.

Vyhláška č. 410/2009 Sb. ani české účetní standardy neuvádějí přímo, že na účet 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace* mají být zaúčtovány částky dotace poskytnuté před 1. lednem 2010, které nebyly do konce roku 2010 finančně vypořádány. MŠMT však mělo tyto případy identifikovat a zaúčtovat v souladu s § 79 odst. 3 vyhlášky č. 410/2009 Sb. MŠMT tak v ÚZ nevykázalo všechny pohledávky z titulu poskytnutých záloh na dotace. Podhodnocení účtu 373 nebylo v průběhu kontroly vyčísleno.

Krátkodobé poskytnuté zálohy

MŠMT nesprávně účtovalo o přijatých zálohových fakturách. Na účet 314 – *Krátkodobé poskytnuté zálohy* účtovalo ještě před dnem uskutečnění účetního případu, a to již v okamžiku zaevidování přijaté zálohové faktury. V důsledku této skutečnosti nadhodnotilo ve výkazu rozvaha zůstatek účtu 314 – *Krátkodobé poskytnuté zálohy* a účtu 321 – *Dodavatelé* o 901 425,16 Kč.

2.2.1.2 Výkaz zisku a ztráty

Časové rozlišení

Ve výkazu zisku a ztráty MŠMT časově nerozlišilo náklady za dodávku softwarových licencí na období od 1. ledna do 31. prosince 2010 ve výši 1 369 174,20 Kč a nesprávně o této skutečnosti účtovalo do nákladů roku 2010. V důsledku toho MŠMT ve výkazu zisku a ztráty o uvedenou částku nadhodnotilo zůstatek účtu 518 – *Ostatní služby* a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 381 – *Náklady příštích období* ve výkazu rozvaha.

Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku

V roce 2010 inkasovalo MŠMT od svých příspěvkových organizací příjmy z prodeje nemovitého majetku, se kterým byly příslušné hospodařit. MŠMT vznikl nárok z titulu odvodu těchto prostředků dle § 53 odst. 6 rozpočtových pravidel. Příjmy z těchto odvodů ve výši 8 364 270 Kč MŠMT zařídovovalo na rozpočtovou položku 2123 – *Ostatní odvody příspěvkových organizací* a v ÚZ je nesprávně vykazovalo na účtu 646 – *Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků* místo na účtu 649 – *Ostatní výnosy z činnosti*.

Výnosy z odepsaných pohledávek

MŠMT vykázalo nesprávně příjem dlužné částky ve výši 10 363 144 Kč jako výnos z odepsaných pohledávek na účtu 643 – *Výnosy z odepsaných pohledávek*, přestože se nejednalo o výnos z úhrady pohledávky, která byla v minulosti odepsána na vrub nákladů. Tím ve výkazu zisku a ztráty nadhodnotilo zůstatek účtu 643 – *Výnosy z odepsaných pohledávek* o 10 363 144 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 649 – *Ostatní výnosy z činnosti*.

2.2.1.3 Příloha ÚZ

Krátkodobé podmíněné pohledávky a závazky

V příloze ÚZ v části A.4 MŠMT nesprávně k 31. prosinci 2010 vykázalo zůstatky na účtech krátkodobých podmíněných pohledávek, závazků a ostatních aktiv na účtech 923 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce*, 939 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k prostředkům EU*¹³, 942 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům*, 947 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení*, 949 – *Ostatní krátkodobá podmíněná aktiva* a 963 – *Krátkodobé podmíněné závazky z důvodu úplatného užívání cizího majetku na základě jiného důvodu*, přestože dle vyhlášky č. 410/2009 Sb. se v roce 2010 jednalo o podrozvahová dlouhodobá podmíněná aktiva a pasiva¹⁴.

V důsledku výše uvedených skutečností MŠMT v části A.4 přílohy ÚZ nadhodnotilo zůstatky účtů 923 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce* o 356 213,60 Kč, 939 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k prostředkům EU* o 150 419 056,96 Kč, 942 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům* o 1 035 000 Kč, 947 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení* o 664 471,20 Kč, 949 – *Ostatní krátkodobá podmíněná aktiva* o 1 170 500 Kč a 963 – *Krátkodobé podmíněné závazky z důvodu úplatného užívání cizího majetku na základě jiného důvodu* o 1 170 500 Kč.

Navíc na účtu 939 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k prostředkům EU* vykázalo MŠMT nesprávně jako podmíněné pohledávky již inkasované příjmy ve výši 75 880 464,69 Kč. Tato skutečnost měla vliv i na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

Dlouhodobé podmíněné pohledávky a závazky

MŠMT v příloze ÚZ vykázalo nesprávně zůstatky na účtech dlouhodobých podmíněných pohledávek a závazků.

MŠMT vykázalo nedobytnou pohledávku ve výši 1 130 309 Kč nesprávně na účtu 934 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv*, přestože pro pohledávky, které účetní jednotka již nevykazuje v rozvaze, ale z jiných právních předpisů nebo z potřeb účetní jednotky vyplývá potřeba jejich sledování, je vyhláškou č. 410/2009 Sb. určen účet 911 – *Odepsané pohledávky*. V důsledku toho MŠMT v příloze ÚZ v části A.4 nadhodnotilo zůstatek účtu 934 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv* o 1 130 309 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 911 – *Odepsané pohledávky*.

Na účtu 934 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv* vykázalo MŠMT také částku 13 196 123 Kč jako nárok na vrácení bezdůvodného obohacení na úrocích z prodlení, přestože tato podrozvahová podmíněná pohledávka již neexistovala, neboť dlužná částka ve výši 10 363 144 Kč (potvrzená rozsudkem soudu) již byla v roce 2010 uhrazena na příjmový účet MŠMT a nárok na žalovanou částku ve výši 2 832 979 Kč byl rozsudkem soudu v roce 2010 zamítnut. MŠMT tak v příloze ÚZ v části A.4 nadhodnotilo zůstatek účtu 934 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv* o 13 196 123 Kč. Tato skutečnost měla vliv také na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

¹³ Vyhláška č. 410/2009 Sb. v § 52 písm. e) používá jiný název pro účet 939, než jaký je stanoven ve směrné účtové osnově a v závazném vzoru přílohy ÚZ, a to „Krátkodobé podmíněné pohledávky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí“.

¹⁴ Vyhláška č. 410/2009 Sb. stanoví, že krátkodobé podmíněné pohledávky a závazky jsou ty, které mohou vzniknout za stanovených podmínek do konce účetního období a ve výši vzniklé do konce účetního období se i oceňují. Dlouhodobé podmíněné pohledávky a závazky jsou ty, které mohou vzniknout za stanovených podmínek po konci účetního období a oceňují se v úhrnu za tři následující účetní období.

Odepsané pohledávky

Na účtu 911 – *Odepsané pohledávky* MŠMT v roce 2010 nesprávně vykázalo podmíněnou pohledávku za náhradu škody plynoucí z odcizeného majetku MŠMT, u kterého do 31. prosince 2010 nebylo vydáno rozhodnutí škodní komise a vedoucího organizační složky státu o způsobu a výši náhrady škody. Dle obsahového vymezení stanoveného ve vyhlášce č. 410/2009 Sb. je účet 911 – *Odepsané pohledávky* určen k vykazování odepsaných pohledávek, nikoliv však pohledávek podmíněných rozhodnutím škodní komise a vedoucího organizační složky státu. Důsledkem bylo, že MŠMT v příloze ÚZ v části A.4 nadhodnotilo zůstatek účtu 911 – *Odepsané pohledávky* o 403 409,28 Kč a zůstatek účtu 951 – *Ostatní dlouhodobá podmíněná aktiva* o stejnou částku podhodnotilo.

Neúplná identifikace dlouhodobých podrozvahových závazků

Vykazování dlouhodobých podrozvahových závazků ve stavu k 31. prosinci 2010 nebylo úplné. Jejich identifikace nebyla ze strany MŠMT provedena v rozsahu všech skutečností, které jsou od roku 2010 předmětem účetnictví. Na základě kontroly některých vybraných smluv bylo zjištěno, že v příloze ÚZ v části A.4. MŠMT podhodnotilo zůstatek účtu 974 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv* o 113 743 861,20 Kč¹⁵, neboť v roce 2010 neúčtovalo o podmíněné výši dlouhodobých závazků z titulu uzavřených smluv, přestože z těchto smluv uzavřených do 31. prosince 2010 tyto částky vyplývaly. Jen ze smluv uzavřených s jednotlivými vysokými školami a univerzitami na dotace v rámci projektu výzkumu a vývoje v letech 2011 a 2012 vyplývají podmíněné závazky v souhrnné výši 52 110 000 Kč.

Neúplnost přílohy ÚZ

Příloha ÚZ v rozporu se zákonem o účetnictví a vyhláškou č. 410/2009 Sb. neobsahovala informace zejména o tom:

- jakým způsobem byly prováděny opravy chyb minulých období;
- k jakému okamžiku MŠMT účtovalo o podmíněných závazcích v případě transferů ze zahraničí (k okamžiku vydání rozhodnutí, nikoliv k okamžiku přijetí žádosti);
- ke kterým typům transferů MŠMT tvořilo dohadné účty pasivní a jaká pravidla v této souvislosti použilo.

2.2.2 Průkaznost účetnictví

V roce 2010 MŠMT nevedlo průkazné účetnictví ve smyslu zákona o účetnictví. V § 8 odst. 4 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné a účetní jednotka provedla inventarizaci. MŠMT však v roce 2010 nezavedlo systém, který by zajistil provedení inventarizace v celém rozsahu v souladu se zákonem o účetnictví.

Určité nedostatky v provádění inventarizace byly zjištěny ve všech předchozích kontrolních akcích uvedených v části I. tohoto kontrolního závěru. MŠMT vždy přijímalo k těmto nedostatkům opatření k nápravě. V roce 2010 byly některé skutečnosti stanoveny nově jako účetní případy pro organizační složky státu. Tím došlo ke zvětšení rozsahu vykazovaných údajů v účetní závěře, a tím i k rozšíření údajů podléhajících inventarizaci.

15 Tato skutečnost měla vliv i na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

Dokladová inventura

Při dokladové inventuře MŠMT zjišťovalo skutečný stav majetku a závazků mimo stanovené inventarizační komise. Při dokladové inventuře skutečný stav nezjišťovaly nestranné a nezávislé osoby, ale samotní účetní, kteří byli za účtování odpovědní a sami jej také prováděli. Navíc skutečný stav na účtech 194 – *Opravné položky k odběratelům*, 441 – *Rezervy* a 321 – *Dodavatelé* MŠMT nezjišťovalo. V účetní závěrce k 31. prosinci 2010 tak MŠMT vykázalo na účtu 321 – *Dodavatelé* i závazky ve výši 2 898 000 Kč, které nebyly schváleny v rámci předběžné řídicí kontroly a jejichž vznik nebyl prokázán ani uzavřenými smlouvami. V důsledku toho MŠMT ve výkazu rozvaha a ve výkazu zisku a ztráty nadhodnotilo zůstatky účtů 321 – *Dodavatelé* a 518 – *Ostatní služby* o tuto částku.

MŠMT nedoložilo dokumentaci prokazující oprávněnost užívat programové vybavení vykázané na účtu 013 – *Software* v účetní hodnotě 88 000 Kč, neprokázalo tak existenci vlastnického nebo jiného práva k tomuto majetku. V tomto případě mělo MŠMT navíc v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 20. června 2001 č. 624 o *Pravidlech, zásadách a způsobu zabezpečování kontroly užívání počítačových programů* ukončit užívání příslušného programového vybavení nebo dokumentaci doplnit. V důsledku toho MŠMT ve výkazu rozvaha nadhodnotilo o 88 000 Kč zůstatky účtů 013 – *Software* a 403 – *Dotace na pořízení dlouhodobého majetku*.

V příloze ÚZ v části A.4 vykázalo MŠMT nesrovnatelné údaje, neboť zůstatek účtu 976 – *Dlouhodobé podmíněné závazky ze vztahu k prostředkům EU* vykázány v údajích za minulé období v částce - 11 295 712 211,80 Kč vznikl odlišným postupem účtování a vykázány než zůstatek ve výši + 27 850 790 193,30 Kč vykázány v údajích za běžné období.

Navíc MŠMT neprokázalo ani správnost výše zůstatku účtu 976 – *Dlouhodobé podmíněné závazky ze vztahu k prostředkům EU* v účetní závěrce k 31. prosinci 2010. Při inventarizaci tohoto účtu k 31. prosinci 2010 MŠMT nezjistilo, že konečný zůstatek obsahuje významnou částku ve výši 3 563 099 305,43 Kč, kterou následně v průběhu roku 2011 označilo za nesprávnou součást zůstatku tohoto účtu a odúčtovalo ji. Způsob účtování, způsob provedení dokladové inventury, vyjádření MŠMT a následné opravy zůstatku účtu 976 vykázáno k 31. prosinci 2010 prokazují nesprávnost zůstatku k tomuto datu.

Fyzická inventura

Při provádění fyzické inventury zásob MŠMT neověřovalo fyzicky stav veškerého majetku. Zjištění skutečnosti provádělo v tomto případě pouze výběrovým způsobem. Tím nezjistilo skutečný stav veškerého majetku vykázáno na účtu 112 – *Materiál na skladě*.

2.3 Spolehlivost údajů účetní závěrky

Některé informace uvedené v účetní závěrce MŠMT k 31. prosinci 2010 nebyly vykázány v souladu s platnými právními předpisy a českými účetními standardy a samostatně nebo v souhrnu s jinými informacemi by mohly ve smyslu § 19 odst. 6 zákona o účetnictví významně ovlivnit úsudek nebo rozhodování osoby využívající tyto informace. V účetní závěrce v údajích vykázaných za minulé období i v údajích vykázaných za běžné období byly zjištěny některé významné chyby, některé údaje nebyly prokázány, některé nebyly uvedeny (celkové nesprávnosti viz bod 2.3.1 tohoto kontrolního závěru).

Vyjádření ke spolehlivosti údajů účetní závěrky však bylo limitováno dále uvedenými skutečnostmi souvisejícími s některými nejasnostmi aplikace právních předpisů pro oblast účetnictví organizačních složek státu v roce 2010 (viz bod 2.3.3 tohoto kontrolního závěru).

2.3.1 Nesprávnosti v účetní závěrce

MŠMT sestavilo účetní závěrku k 31. prosinci 2010 v rozsahu dle § 18 odst. 1 zákona o účetnictví, tj. rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu ÚZ.

Spolehlivost údajů účetní závěrky jako celku je posuzována z hlediska významnosti. Pro účetní závěrku MŠMT k 31. prosinci 2010 byla stanovena hladina významnosti (v souladu s dlouhodobě uplatňovaným kritériem NKÚ) ve výši maximálně 2 % z hodnoty, která je nejcharakterističtější veličinou pro účetní jednotku. Pro účetní závěrku MŠMT k 31. prosinci 2010 byla hladina významnosti stanovena ve výši 2 % z hodnoty nákladů, tj. ve výši 2 477 742 tis. Kč. Celková nesprávnost zjištěná v údajích za běžné období v účetní závěrce MŠMT k 31. prosinci 2010 byla 5 724 419 tis. Kč.¹⁶

Možnost vyjádřit se ke spolehlivosti údajů účetní závěrky však byla limitována stavem právních předpisů v oblasti účetnictví v roce 2010 a možností vyhodnotit správnost jejich aplikace MŠMT. Pokud by toto omezení neexistovalo nebo nemělo významný dopad na spolehlivost údajů účetní závěrky jako celku, pak by bylo provedeno porovnání stanovené hladiny významnosti se zjištěnou celkovou nesprávností a na základě toho by bylo vydáno vyhodnocení spolehlivosti údajů účetní závěrky jako celku. Takové vyhodnocení však v případě účetní závěrky MŠMT k 31. prosinci 2010 nebylo možné provést.

2.3.2 Skutečnosti ovlivňující vypovídací schopnost informací v účetní závěrce

Příjmové a výdajové účty organizačních složek státu v účetní závěrce

MŠMT v účetní závěrce sestavené k 31. prosinci 2010 ve výkazu rozvaha vykázalo v souladu s přílohou č. 1 vyhlášky č. 410/2009 Sb. v aktivech na položce B.III.1 – *Příjmový účet organizačních složek státu* částku 1 330 037 tis. Kč a v pasivech v rámci cizích zdrojů na položce D.I.1 – *Zvláštní výdajový účet* částku 123 854 841 tis. Kč. Jde o položky účetní závěrky představující významnou část aktiv a nejvýznamnější část pasiv. V účetní závěrce k 31. prosinci 2009 nebyly tyto účty vykazovány, a v roce 2010 tak z uvedeného důvodu došlo k nárůstu bilanční sumy MŠMT o více než 122 mld. Kč¹, tj. o 7 599 %.

Příjmy a výdaje vykázané MŠMT k 31. prosinci 2010 představují dle ustanovení § 24 a § 29 vyhlášky č. 410/2009 Sb. hodnotu realizovaných příjmů a uskutečněných výdajů, tzn. tokové veličiny, hodnoty příjmů a výdajů za dané období¹⁷. Paragraf 19 odst. 2 zákona o účetnictví stanoví, že účetní jednotky jsou povinny uvádět v účetní závěrce informace podle stavu ke konci rozvahového dne. Také § 4 odst. 8 vyhlášky č. 410/2009 Sb. stanoví: „*Hodnoty položek rozvahy se vykazují podle konečných zůstatků zjištěných na jednotlivých syntetických účtech směrné účtové osnovy buď s kladným nebo se záporným znaménkem ...*“ Pro konečné zůstatky příjmového a výdajového účtu je stanoveno, že při uzavírání účetních knih koncem účetního období (český účetní standard č. 702 – *Otevírání a uzavírání účetních knih*, bod 2.2) jsou zůstatky převedeny na účet 499 – *Zúčtování na základě zvláštních předpisů*. Následně je proveden převod konečného zůstatku účtu 499 na účet 492 – *Konečný účet rozvahový*. V závazném vzoru výkazu rozvaha uvedeném v příloze č. 1 vyhlášky č. 410/2009 Sb. však účet 499 uveden není. Vykázání příjmů a výdajů ve výkazu rozvaha tak nepředstavuje vykázání stavů těchto účtů ke konci rozvahového dne z uzavřených účetních knih.

¹⁶ Podhodnocení účtu 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace* nebylo v průběhu kontroly vyčísleno.

¹⁷ Nejedná se o zůstatky příjmových a výdajových bankovních účtů; ty jsou v souladu s § 45 odst. 4 rozpočtových pravidel nulové.

Při otevírání účetních knih počátkem následujícího účetního období se v souladu s bodem 2.1 písm. e) českého účetního standardu č. 702 rozdíl příjmů a výdajů převádí na účet 404 – *Agregované příjmy a výdaje minulých let*, který je vykazován v rámci vlastního kapitálu. Věcně jde o stejné ekonomické veličiny. Účetní předpisy je však v jednom účetním období považují za aktiva a cizí zdroje a v následujícím účetním období za vlastní kapitál.

MŠMT v účetní závěrce k 31. prosinci 2010 vykázalo příjmy a výdaje ve výkazu rozvaha samostatně jako aktiva a cizí zdroje, a postupovalo tak v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb. Uživatelům účetní závěrky je však v těchto položkách předkládána informace o majetku a cizích zdrojích, která je obtížně interpretovatelná ve vztahu k majetkové a finanční situaci organizační složky státu.

Podrozvahové závazky z titulu transferů

MŠMT neúčtovalo o podmíněných závazcích z titulu transferů ze zahraničí v okamžiku přijetí žádosti, jak v principu vyžaduje český účetní standard č. 703 – *Transfery*, ale v okamžiku vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace, což zdůvodnilo zejména statistikou, ze které vyplývá, že většina požadavků není realizována (k jejich uspokojení není k dispozici tak vysoký rozpočet). Takový přístup k dané problematice je možný, vede však k vykazání jiných (nižších) údajů na podrozvahových účtech v příloze ÚZ, než odpovídá smyslu českého účetního standardu č. 703.

Krátkodobost a dlouhodobost záloh poskytnutých na dotace

V souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb. vykázalo MŠMT na účtu 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace* veškeré finančně nevypořádané zálohy na dotace jako krátkodobé pohledávky. Ne ve všech případech ale odpovídá vykazání těchto údajů ve stanovené části účetní závěrky skutečnosti. Zákon o účetnictví v § 19 stanovuje pro majetek obecně nutnost rozlišovat, zda má charakter dlouhodobý nebo krátkodobý. V daném případě však uživatel účetní závěrky nezískává informaci o tom, které zálohy vykázané na účtu 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace* mají být finančně vypořádány za více než 1 rok, a jsou proto dle zákona o účetnictví dlouhodobé. To ovlivňuje vypovídací schopnost tohoto údaje.

2.3.3 Části účetní závěrky, ke kterým se NKÚ nevyjádřil

Částka z položek účetní závěrky, ke které se NKÚ nevyjádřil, byla vyčíslena celkem ve výši 24 731 981 489,54 Kč. Tato částka dosahuje téměř desetinásobku stanovené hladiny významnosti.

Vyřazování dlouhodobého majetku

Pro účetní období roku 2010, kdy není používána metoda odpisování, nebyly pro některé vybrané účetní jednotky vydány české účetní standardy, které by v tomto období a za těchto podmínek stanovily postupy účtování při vyřazování majetku. Vzhledem k nejasné aplikovatelnosti vyhlášky č. 410/2009 Sb. v této oblasti se NKÚ nevyjádřil ke správnosti postupu účtování při vyřazování dlouhodobého majetku a k vykazování těchto skutečností v ÚZ MŠMT. Nelze jednoznačně vyhodnotit, zda pořizovací ceny vyřazeného dlouhodobého majetku měly být v roce 2010 (souvztažně s odúčtováním majetku) účtovány do nákladů v účtové třídě 5 (a tím nadhodnoceny o nevyčíslenou výši oprávek) nebo na účet 406 – *Oceňovací rozdíl při změně metody* (a tím nadhodnoceny o nevyčíslenou výši zůstatkové ceny majetku). NKÚ se proto nevyjádřil k částce 22 360 643,84 Kč, která je součástí konečného zůstatku účtu 406 vykázaného ve výkazu rozvaha v celkové výši - 31 915 131,63 Kč, ani k zůstatkům účtů 551 – *Odpisy dlouhodobého majetku* a 553 – *Zůstatková cena prodaného dlouhodobého hmotného majetku* ve výkazu zisku a ztráty, na kterých není v ÚZ vykázan souhrn pořizovacích cen dlouhodobého majetku, který byl v roce 2010 vyřazen.

Dohadné účty pasivní k transferům

Český účetní standard č. 703 – *Transfery* v bodu 4.9 ani v jiných bodech neposkytuje dostatečně určitý návod k tomu, jak aplikovat jeho ustanovení „*finanční vypořádání nebo splnění jiné obdobné povinnosti*“. MŠMT si stanovilo určité vlastní pravidlo, které mohlo tomuto ustanovení odpovídat (svůj postup založilo na kritériu finančního vypořádání), avšak toto vypořádání chápalo jako takové, u kterého neočekávalo vratky. I tento specifický způsob však aplikovalo tak, že se k jednoznačnosti naplnění kritérií nelze vyjádřit. Vzhledem k nejednoznačnosti možných kritérií k vyhodnocení se NKÚ nevyjádřil ke správnosti částky zůstatku účtu 389 – *Dohadné účty pasivní* a s ní související části zůstatku účtu 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace*, která vznikla účtováním o transferech neinvestičních příspěvků vysokým školám dle § 18 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, jedná se o částku ve výši 19 273 173 000 Kč.

Oceňovací rozdíly u majetku určeného k prodeji

Z vyhlášky č. 410/2009 Sb. nevyplývá, že oceňovací rozdíly vzniklé z přecenění majetku na reálnou hodnotu a zaúčtované na účtu 407 – *Jiné oceňovací rozdíly* mají být následně zúčtovány do výnosů či nákladů. MŠMT zúčtování do výnosů provedlo, neboť tento postup byl Ministerstvem financí v roce 2010 doporučen na jeho webových stránkách. Vzhledem k nejasnostem při aplikaci vyhlášky č. 410/2009 Sb. při účtování a vykazování oceňovacích rozdílů se NKÚ v případě částky 3 059 767,57 Kč vykázané ve výkazu zisku a ztráty na účtu 649 – *Ostatní výnosy z činnosti* nevyjádřil k částce ve výši 955 407 Kč. Navíc dle stanovené účetní regulace v této oblasti není jednoznačně určitelné ani to, k jakému okamžiku má být majetek na reálnou hodnotu přeceněn.

Drobný dlouhodobý majetek a oprávky

Jak vyplývá z vyhlášky č. 410/2009 Sb., drobný dlouhodobý majetek je majetkem odpisovaným průběžně do nákladů. V souladu s platnou účetní regulací však MŠMT v roce 2010 nemohlo účtovat o oprávkách k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku, neboť v přechodných ustanoveních vyhlášky č. 410/2009 Sb. je účetní metoda odpisování majetku odložena až na rok 2011. Přitom pořizovací cenu drobného hmotného majetku vyhláška stanovuje účtovat do nákladů na účet 501 – *Spotřeba materiálu*. Tyto požadavky nelze splnit současně, tj. nelze je aplikovat tak, aby nedošlo ke vzájemné kolizi. Naplnění obsahového vymezení účtu 501 – *Spotřeba materiálu* uvedené v § 33 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 410/2009 Sb. je nejednoznačně a rozporně aplikovatelné, neboť by vedlo k tomu, že odpisování (postupné účtování do nákladů promítané do tvorby oprávek) by neprobíhalo prostřednictvím obsahově příslušného účtu 551 – *Odpisy dlouhodobého majetku*, ale prostřednictvím účtu 501 – *Spotřeba materiálu*.

Vzhledem k nejasné aplikovatelnosti vyhlášky č. 410/2009 Sb.¹⁸ v tom smyslu, aby byla pořizovací cena drobného dlouhodobého hmotného majetku pořízeného v roce 2010 vykázána na účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* i 501 – *Spotřeba materiálu* a zároveň aby nebyl použit účet oprávek (přičemž ze stanoveného obsahu dalších položek účetní závěrky nevyplývá jiná souvztažnost), se NKÚ nevyjádřil ke správnosti zobrazení tohoto majetku v ÚZ, a to k částce 4 679 898,70 Kč¹⁹, a k zůstatku účtu 501 – *Spotřeba materiálu* ve výkazu zisku a ztráty, na kterém není tato částka vykázána.

¹⁸ Z veřejně dostupných zdrojů na webové adrese <http://www.info.mfcr.cz/ufis/> (dále „ÚFIS“) vyplývá, že organizační složky státu aplikovaly v roce 2010 vyhlášku č. 410/2009 Sb. v této oblasti různě. Některé organizační složky státu vytvořily a na účtu 088 – *Oprávký k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku* vykázaly oprávký ve výši 100 % zůstatku vykázaného na účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek*. Některé organizační složky státu vytvořily a na účtu 088 vykázaly oprávký jen k části vykázaného drobného dlouhodobého hmotného majetku. Některé organizační složky státu oprávký k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku nevykázaly vůbec. Některé organizační složky státu vykázaly tyto oprávký s minusem, takže vykazovaná hodnota drobného dlouhodobého hmotného majetku brutto je nižší než hodnota tohoto majetku netto.

¹⁹ Tato částka je souhrnem pořizovacích cen drobného dlouhodobého hmotného majetku pořízeného v roce 2010 a je součástí konečného zůstatku účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* vykázaného ve výkazu rozvahy v celkové výši 92 001 479,31 Kč.

Prostředky ze zahraničí – předfinancování

Český účetní standard č. 703 – *Transfery* platný pro rok 2010 nestanovuje specifické postupy účtování pro tzv. předfinancování výdajů spolufinancovaných z prostředků Evropské unie a jejich následnou refundaci prostřednictvím Národního fondu. Vzhledem k tomu, že účetní standard č. 703 umožňuje různé výklady, jak účtovat o těchto výdajích a jejich následné refundaci, přičemž tyto výklady mají významný dopad na údaje o výsledku hospodaření, se NKÚ nevyjádřil ke správnosti účtování a vykazování v případě:

- částky 1 298 643 746,66 Kč vykázané na účtu 674 – *Výnosy z ostatních nároků* ve výkazu zisku a ztráty v údajích za běžné období k částce ve výši 1 196 945 960 Kč;
- částky ve výši 122 779 004 693,98 Kč vykázané na účtu 571 – *Náklady na nároky na prostředky státního rozpočtu* ve výkazu zisku a ztráty v údajích za běžné období k částce ve výši 4 233 866 580 Kč;
- částky ve výši 121 076 255 585,47 Kč vykázané na účtu 389 – *Dohadné účty pasivní* v rozvaze v údajích za běžné období k částce ve výši 4 233 866 580 Kč;
- částky ve výši 121 076 142 514,87 Kč vykázané na účtu 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace* v rozvaze v údajích za období běžné k částce ve výši 4 233 866 580 Kč.

3. Finanční výkazy

V průběhu kontroly byly prověřovány také finanční výkazy: Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu k 31. prosinci 2010 a výkaz o nárocích z nespoteřovaných výdajů organizačních složek státu.

Tabulka č. 8 – Údaje z Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu k 31. prosinci 2010

(v tis. Kč)

Rozpočtové příjmy		Rozpočtové výdaje	
Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku
2 778 580	1 330 036,87	126 261 391	123 854 840,82

Zdroj: Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu k 31. prosinci 2010.

Ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu byly identifikovány nesprávnosti dle jednotlivých paragrafů a položek rozpočtové skladby a byla ověřována správnost třídění příjmů a výdajů dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Dále bylo ověřováno, zda byla dodržena ustanovení vyhlášky č. 449/2009 Sb. a požadavek na bezchybnost finančních výkazů uvedený v příloze č. 1 vyhlášky č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu.

Ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu byla zjištěna celková nesprávnost ve výši 18 987 219,40 Kč v rozsahu uvedeném v tabulce č. 9.

Tabulka č. 9 – Celková nesprávnost ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu (v Kč)

Nesprávnosti ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu		Celková nesprávnost ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu
Příjmy	Výdaje	
14 489 204,52	4 498 014,88	18 987 219,40

Neinvestiční přijaté transfery od cizích států

V oblasti příjmů byly nesprávně na položce 4151 – *Neinvestiční přijaté transfery od cizích států* vykázány příjmy ve výši 14 444 898,51 Kč přijaté z Národního fondu, které představovaly peněžní prostředky z finančních mechanismů EHP/Norska. Pro tyto příjmy jsou v rozpočtové skladbě určeny rozpočtové položky 4118 – *Neinvestiční převody z Národního fondu* nebo 4218 – *Investiční převody z Národního fondu*.

Neinvestiční převody z Národního fondu

U peněžních prostředků od platebního a certifikačního orgánu (kterým je odbor Ministerstva financí nazvaný Národní fond) přijatých na základě souhrnných žádostí o převod prostředků strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu do státního rozpočtu bylo zjištěno, že MŠMT je zařidovalo v roce 2010 na položky rozpočtové skladby nekonzistentním způsobem. Tyto příjmy byly v některých případech rozlišovány na investiční a neinvestiční, v některých případech byly zařiděny jako neinvestiční, přestože jejich součástí byly i prostředky investiční. V důsledku toho MŠMT ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu nadhodnotilo příjmy na položce 4118 – *Neinvestiční převody z Národního fondu* o 291 949,84 Kč a o stejnou částku podhodnotilo příjmy na položce 4218 – *Investiční převody z Národního fondu*.

Výpočetní technika

V oblasti výdajů MŠMT na položce 6125 – *Výpočetní technika* vykazovalo i výdaje za pořízení majetku, který svým charakterem neodpovídal výpočetní technice. MŠMT také používalo nekonzistentní způsob účtování a rozpočtového třídění, neboť použitá rozpočtová skladba k výdajům za pořízený majetek (výpočetní technika) byla odlišná od použitého způsobu účtování (technické zhodnocení stavby). V důsledku toho MŠMT ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu na paragrafu 3261 – *Činnost ústředního orgánu státní správy ve vzdělávání* nadhodnotilo výdaje na položce 6125 – *Výpočetní technika* o 3 300 064,80 Kč a podhodnotilo výdaje na položce 6121 – *Budovy, haly a stavby* o stejnou částku.

Příspěvky mezinárodním organizacím

MŠMT hradilo v roce 2010 členský příspěvek Evropské agentuře pro rozvoj speciálního vzdělávání a vykázalo jej na paragrafu 3299 – *Ostatní záležitosti vzdělávání*, přestože platba příspěvku mezinárodní organizaci je výdajem na činnost, pro který je vyčleněn zvláštní paragraf rozpočtové skladby 3291 – *Mezinárodní spolupráce ve vzdělávání*.

V důsledku toho MŠMT ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu na položce 5511 – *Neinvestiční transfery mezinárodním organizacím* nadhodnotilo výdaje na paragrafu 3299 – *Ostatní záležitosti vzdělávání* o 1 197 950,08 Kč a o stejnou částku podhodnotilo výdaje na paragrafu 3291 – *Mezinárodní spolupráce ve vzdělávání*.

4. Závěrečný účet

Závěrečný účet kapitoly 333 MŠMT za rok 2010 byl zpracován v rozsahu stanoveném vyhláškou č. 419/2001 Sb. a obsahoval průvodní zprávu, povinné číselné sestavy a tabulkové přílohy. MŠMT předložilo průvodní zprávu bez informace o výši poskytnuté návratné finanční výpomoci Masarykově univerzitě v Brně v celkové výši 1 775 mil. Kč.

Na základě zjištěné hodnoty agregovaných nesprávností v účetní závěrce a ve finančních výkazech je zřejmé, že účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2010 a finanční výkazy za rok 2010 nebyly dle přílohy č. 1 (část první hlava I odst. 2) vyhlášky č. 419/2001 Sb. bezchybnými podklady pro závěrečný účet kapitoly 333 MŠMT za rok 2010. V průběhu kontroly byly navíc

zjištěny významné rozdíly v sumářích rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy za organizační složky státu mezi údaji v závěrečném účtu kapitoly 333 MŠMT za rok 2010 a údaji předanými do centrálního systému účetních informací státu.

K vykazání nesprávných sumárních údajů za organizační složky státu v závěrečném účtu kapitoly 333 MŠMT za rok 2010 došlo dle vyjádření MŠMT nesprávnou sumarizací údajů zpracovanou dodavatelem²⁰ výkaznictví. Účetní výkazy organizačních složek státu, které byly podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly MŠMT za rok 2010, tyto nesprávnosti neobsahovaly. MŠMT proto vygenerovalo sumáře účetních výkazů z centrálního systému účetních informací státu a zaslalo je s vysvětlením příjemcům závěrečných účtů.

5. Ostatní zjištění

MŠMT zajišťovalo pro své zaměstnance, bývalé zaměstnance a pro zaměstnance jiných zaměstnavatelů poskytování služeb závodního stravování ve vlastním zařízení na základě mandátní smlouvy, a tím uskutečňovalo činnost, při které se podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, považuje za osobu povinnou k dani. Tržby závodního stravování MŠMT za rok 2009 byly vykazány v celkové výši 3 889 899,56 Kč a za rok 2010 v celkové výši 3 335 488,50 Kč. MŠMT tak v roce 2010 i v roce předchozím překročilo částku, od které vzniká povinnost podat na místně příslušný finanční úřad přihlášku k registraci a stát se plátcem DPH. MŠMT tuto zákonnou povinnost nesplnilo a nepodalo přihlášku k registraci v rozporu se zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

6. Vnitřní kontrolní systém

Vnitřní kontrolní systém zajišťovaný předběžnou řídicí finanční kontrolou byl nastaven. U kontrolovaných operací byla ověřena jeho účinnost, a to zejména v případech působení správce rozpočtu, který při předběžné kontrole v případech zjištěných nedostatků přerušuje schvalovací postup a oznamuje své zjištění příkazci operace.

Účetní systém byl v roce 2010 u MŠMT regulován vnitřními předpisy vydanými pro nutnou aplikaci předpisů v účetní jednotce. MŠMT tak reagovalo na významné změny v předpisech pro účetnictví a metodicky se věnovalo změnám a vedení účetnictví v roce 2010.

Od 1. ledna 2009 zpracovává MŠMT účetnictví v novém ekonomickém informačním systému. V průběhu roku 2010 nemělo zajištěnu dostatečně účinnou kontrolu správnosti a úplnosti některých účetních záznamů. MŠMT v průběhu kontroly předložilo tři verze hlavní účetní knihy v listinné podobě s údaji k 30. září 2010 a dvě verze hlavní účetní knihy v elektronické podobě s údaji k 30. září 2010. Údaje byly při vzájemném srovnání odlišné.

Převzaté účetní záznamy byly v průběhu kontroly opakovaně NKÚ prověřovány na soulad s údaji mezitímní účetní závěrky²¹ k 30. září 2010, která byla MŠMT potvrzena a odeslána do centrálního systému účetních informací státu. Existence několika verzí hlavní účetní knihy vedla k nepřehlednosti při vedení účetnictví. V tomto systému se nedostatečně orientovalo i MŠMT.

Dle vyjádření MŠMT některé zjištěné nedostatky vznikly na straně dodavatele, který byl dle § 5 zákona o účetnictví pověřen vedením části účetnictví. Pověřením jiné osoby vedením části účetnictví se však MŠMT nezbavuje odpovědnosti za vedení účetnictví jako celku.

²⁰ Na základě smlouvy dle § 5 zákona o účetnictví vedl některé části účetnictví MŠMT externí dodavatel (zejména sestavoval výkazy a sumáře výkazů).

²¹ Termín „mezitímní účetní závěrka“ je použit ve smyslu technické vyhlášky o účetních záznamech, kde je v příloze č. 3 jako „mezitímní účetní závěrka“ označen konsolidační účetní záznam sestavený za účelem předání do centrálního systému účetních informací státu.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolou měla být prověřena spolehlivost účetní závěrky MŠMT²² k 31. prosinci 2010 a současně aplikace účetní regulace platné pro organizační složky státu v roce 2010.

MŠMT je organizační složkou státu. Organizační složky státu jsou povinny v souladu se zákonem o účetnictví účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládají v účetní závěrce, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

Jedním z předpokladů pro splnění těchto zákonem stanovených požadavků je podmínka, že pravidla stanovená pro vedení účetnictví a výkaznictví musí být srozumitelná, jednoznačná a úplná. Českému účetnictví však chybí uceleně formulovaná východiska, na kterých by spočívala konstrukce účetního výkaznictví, tzv. koncepční rámec. Lze jej odvozovat pouze nepřímou, a to z řady ustanovení různých účetních předpisů. Přitom koncepční rámec by měl kromě definic a klíčových pojmů deklarovat, jaký je účel a cíl účetního výkaznictví, jak tohoto cíle dosáhnout a kdo jsou uživatelé účetní závěrky.

Zákon o účetnictví neobsahuje jednoznačné a určité vymezení základních pojmů: majetek, jiná aktiva, závazky, jiná pasiva, náklady a výnosy. Tyto základní účetní kategorie přitom mohou být rozdílné pro různé skupiny účetních jednotek.²³

K provedení potřebných změn, účinných v zákoně o účetnictví od 1. ledna 2010 pro vybrané účetní jednotky, byly v listopadu 2009 vydány dvě prováděcí vyhlášky: vyhláška č. 410/2009 Sb. a technická vyhláška o účetních záznamech.

Vyhláška č. 410/2009 Sb. stanovuje obsahové vymezení některých syntetických účtů jako položek účetní závěrky. Pro cca 20 % účtů směrné účtové osnovy však platí, že jsou v této vyhlášce vymezeny pouze obecně.

Pro některé vybrané účetní jednotky byly posledního dne roku 2009 s účinností od 1. ledna 2010 vydány čtyři nové české účetní standardy, které jen z malé části nahradily původních 22 účetních standardů. Přitom účetní standardy jsou vydávány pro dosažení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami a pro zajištění vyšší míry srovnatelnosti účetních závěrek.

Doba mezi platností a účinností předpisů regulujících účetnictví organizačních složek státu v roce 2010 byla velmi krátká, a proto aplikace některých změn v účetnictví musela být realizována postupně tak, jak byly identifikovány nové skutečnosti²⁴, o kterých se účtuje a jak byly v účetní jednotce identifikovány, popsány a metodicky usměrněny s tím související procesy.

MŠMT nevedlo v roce 2010 průkazné účetnictví. Na MŠMT nebyl v roce 2010 zaveden systém, který by zajistil provedení inventarizace v celém rozsahu v souladu se zákonem o účetnictví. V účetní závěrce MŠMT k 31. prosinci 2010 byly zjištěny tyto kvantitativně nejvýznamnější nesprávnosti:

- nevykázání pohledávek z návratných finančních výpomocí poskytnutých Masarykově univerzitě v Brně ve výši 1 775 mil. Kč a
- vykázání dlouhodobých podmíněných závazků ze vztahu k prostředkům EU v částce o 3 563 mil. Kč vyšší, než odpovídalo skutečnosti.

²² Kapitola 333 MŠMT byla v roce 2010 třetí nejvýznamnější kapitolou z hlediska výdajů státního rozpočtu. U MŠMT bylo v letech 2006–2008 kontrolou ověřeno, že mělo účetnictví vedeno tak, že účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky je v souladu s platnými právními předpisy.

²³ V důvodové zprávě k novele zákona o účetnictví č. 437/2003 Sb. je uvedeno, že např. pojmy „jiná aktiva“ a „jiná pasiva“ jsou specifikovány v prováděcích právních předpisech, k jejichž vydání je uvedeno zákonné zmocnění v § 4 odst. 8 zákona o účetnictví, neboť tyto účetní kategorie jsou rozdílné pro různé skupiny účetních jednotek.

²⁴ Zejména podmíněné pohledávky, závazky a ostatní podmíněná aktiva a pasiva na podrozvahových účtech.

Spolehlivost údajů účetní závěrky jako celku je posuzována z hlediska významnosti. Pro účetní závěrku MŠMT k 31. prosinci 2010 byla stanovena hladina významnosti v souladu s dlouhodobě uplatňovaným kritériem NKÚ, a to ve výši maximálně 2 % z hodnoty, která je nejcharakterističtější veličinou pro účetní jednotku. Pro účetní závěrku MŠMT k 31. prosinci 2010 byla hladina významnosti stanovena ve výši 2 % z hodnoty nákladů, tj. ve výši 2 477 742 tis. Kč. Celková nesprávnost zjištěná v údajích za běžné období v účetní závěrce MŠMT k 31. prosinci 2010 byla 5 724 419 tis. Kč.²⁵

Možnost vyjádřit se ke spolehlivosti údajů účetní závěrky však byla limitována stavem právních předpisů v oblasti účetnictví v roce 2010 a nemožností vyhodnotit správnost jejich aplikace MŠMT. Pokud by toto omezení neexistovalo nebo nemělo významný dopad na spolehlivost údajů účetní závěrky jako celku, pak by bylo provedeno porovnání stanovené hladiny významnosti se zjištěnou celkovou nesprávností a na základě toho by bylo vydáno vyhodnocení spolehlivosti údajů účetní závěrky jako celku. Takové vyhodnocení však v případě účetní závěrky MŠMT k 31. prosinci 2010 nebylo možné provést.

Některá ustanovení platných právních předpisů, zejména v oblasti vyřazování dlouhodobého majetku, dohadných účtů pasivních k transferům, oceňovacích rozdílů u majetku určeného k prodeji, drobného dlouhodobého majetku a opravek k tomuto majetku a předfinancování výdajů spolufinancovaných z prostředků z Evropské unie, byla v roce 2010 u organizačních složek státu nejasně aplikovatelná. V průběhu kontroly byly tyto oblasti u MŠMT identifikovány a vyčísleny v celkové výši 24 731 981 489,54 Kč, což je částka, která dosahuje téměř desetinásobku stanovené hladiny významnosti.

Nejednoznačnosti a nejasnosti aplikace právních předpisů v oblasti účetnictví v roce 2010 nemohou být vyčítány MŠMT, zároveň však vedou k tomu, že uživatelům účetní závěrky nelze poskytnout informaci, zda účetní závěrka podává, či nepodává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle § 7 odst. 1 zákona o účetnictví, neboť při jiném výkladu nejednoznačných ustanovení předpisů upravujících vedení účetnictví by mohly být podány jiné informace, které by mohly ovlivnit rozhodování a úsudek uživatele účetní závěrky.

Vzhledem k tomu, že pravidla pro vedení účetnictví a výkaznictví organizačních složek státu stanovená pro rok 2010 nebyla v celém rozsahu jednoznačná, srozumitelná a úplná tak, aby ve všech případech bylo možné hodnotit správnost či nesprávnost jejich aplikace v účetnictví a výkaznictví MŠMT v roce 2010, nemohl se NKÚ vyjádřit ke spolehlivosti účetní závěrky MŠMT k 31. prosinci 2010 jako k celku.

Současně je nutné upozornit na skutečnost, že některé kvantitativně významné položky v účetní závěrce k 31. prosinci 2010 ve výkazu rozvaha jsou vykázány v souladu s právními předpisy, nicméně jejich interpretace je u organizační složky státu obtížná:

- příjmy dosažené za příslušné účetní období jsou v účetní závěrce k 31. prosinci 2010 vykazovány oproti předchozím účetním obdobím nově jako aktiva,²⁶
- výdaje uskutečněné prostřednictvím státního rozpočtu za příslušné účetní období jsou v účetní závěrce k 31. prosinci 2010 vykazovány oproti předcházejícím účetním obdobím nově v rámci cizích zdrojů;²⁷ kvantitativně jde o nejméně významnější položku pasiv²⁸.

²⁵ Podhodnocení účtu 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace* nebylo v průběhu kontroly vyčísleno.

²⁶ Dle návrhu novely vyhlášky č. 410/2009 Sb., která byla pod č. j. 28/52874/2011-284 rozeslána dne 27. července 2011 do vnějšího připomínkového řízení, by tato skutečnost měla být v roce 2012 změněna a příjmy by měly být od roku 2012 vykazovány se záporným znaménkem jako součást vlastního kapitálu.

²⁷ Dle návrhu novely vyhlášky č. 410/2009 Sb., která byla pod č. j. 28/52874/2011-284 rozeslána dne 27. července 2011 do vnějšího připomínkového řízení, by tato skutečnost měla být změněna a výdajové účty rozpočtového hospodaření by měly být od roku 2012 vykazovány jako součást vlastního kapitálu.

²⁸ V případě MŠMT se jedná o částku 123 854 841 tis. Kč.

Ve výkazu rozvaha se tak u organizačních složek státu v souladu s platnou účetní regulací v roce 2010 vykazují kromě stavu účtů ke konci rozvahového dne i tokové veličiny, tzn. hodnoty platné za určité období. Navíc příjmy a výdaje organizačních složek státu²⁹ jsou vykazovány podle údajů z neuzavřených účetních knih – na základě údajů o příjmech a výdajích před provedením účetního zápisu o jejich převodu na účet 499 – *Zúčtování na základě zvláštních předpisů* dle českého účetního standardu č. 702 – *Otevírání a uzavírání účetních knih*. Uživatelům účetní závěrky je v těchto položkách předkládána informace o majetku³⁰ a závazcích³¹, která je obtížně interpretovatelná ve vztahu k majetkové a finanční situaci účetní jednotky – organizační složky státu³².

Nutné je také upozornit na skutečnost, že v části *krátkodobé pohledávky* se ve výkazu rozvaha vykazují v roce 2010 na účtu 373 – *Poskytnuté zálohy na dotace* veškeré k datu finančně nevypořádané zálohy na dotace bez ohledu na čas, kdy mají být finančně vypořádány. Údaj tak v sobě ve skutečnosti zahrnuje informaci o krátkodobých i dlouhodobých pohledávkách.

Účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2010 a finanční výkazy za rok 2010 nebyly v rozporu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. bezchybnými podklady pro závěrečný účet kapitoly 333 MŠMT za rok 2010.

-
- 29 Zůstatky příjmového a výdajového účtu organizačních složek státu jsou k 31. prosinci v souladu s rozpočtovými pravidly uspořádány tak, aby byl jejich zůstatek nulový.
- 30 České předpisy k účetnictví nevymezují, co jsou to aktiva. Z hlediska obecné účetní teorie lze uvést, že se jedná o prostředky, u nichž se předpokládá, že přinesou účetní jednotce budoucí ekonomický prospěch nebo využitelný potenciál (viz např. mezinárodní účetní standard pro veřejný sektor č. 1 – *Předkládání účetní závěrky*, bod 7). V tomto případě však nelze předpokládat, že aktivum přinese účetní jednotce (organizační složce státu) budoucí ekonomický prospěch nebo využitelný potenciál spojený s tímto aktivem.
- 31 České předpisy k účetnictví nevymezují obecně, co jsou to závazky. Z hlediska obecné účetní teorie lze uvést, že se jedná o takové povinnosti účetní jednotky, u nichž se předpokládá, že vyústí v odtok prostředků představujících ekonomický prospěch či využitelný potenciál (viz např. mezinárodní účetní standard pro veřejný sektor č. 1 – *Předkládání účetní závěrky*, bod 7). V případě tohoto pasiva nelze předpokládat pravděpodobný odtok peněžních prostředků v souvislosti s plněním povinností účetní jednotky.
- 32 Stát není účetní jednotkou a za rok 2010 se nesestavují ani roční souhrnné výkazy za Českou republiku.

10/21

Peněžní prostředky poskytované Ministerstvem zemědělství z národních zdrojů na podporu zemědělských aktivit dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/21. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Zdeňka Profeldová.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků poskytnutých z národních zdrojů z kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo zemědělství* určených na podporu vybraných zemědělských aktivit.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“) a 14 příjemců dotací: AGROGEN, spol. s r.o., Troubsko (dále také „AGROGEN“); AGRO RUBÍN a.s., Pěnčín; AVIGEN, s.r.o., Žabčice; Český svaz včelařů, o.s., Praha 1 – Nové Město (dále také „ČSV“); Krahulík–MASOZÁVOD Krahulčí, a.s., Telč (dále také „Krahulík–MASOZÁVOD“); Kralovická zemědělská a.s., Kralovice; Masokombinát Plzeň s.r.o., Plzeň; Národní hřebčín Kladruby nad Labem, státní příspěvková organizace, Kladruby nad Labem (dále také „NH Kladruby“); Sady Čtveřín s.r.o., Čtveřín; SENEKO, spol. s.r.o., Polná; Školní statek Frýdlant, s.r.o., Frýdlant; Vodňanská drůbež, s.r.o.,¹ Vodňany; Zemědělské družstvo Dolní Cerekev, družstvo, Batelov; Ing. Pavel Voráček, Slovanská 983/138, Plzeň – Východní Předměstí.

Kontrola byla prováděna od října 2010 do dubna 2011. Kontrolováno bylo období od 1. ledna 2008 do 31. prosince 2010, v případě věcných souvislostí i období předcházející nebo následující.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podalo MZe, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutí o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách nebylo podáno.

Kolegium NKÚ na svém XII. zasedání, konaném dne 20. července 2011,

schválilo usnesením č. 4/XII/2011

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy pro zemědělství a stát jeho prostřednictvím mj. přispívá k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

1

Ke dni 1. 1. 2011 došlo ke změně právní formy na akciovou společnost a ke změně jména společnosti na Vodňanská drůbež, a. s.

Agentury pro zemědělství a venkov (dále také „AZV“) jsou součástí MZe; nemají právní subjektivitu, vykonávají na vymezeném území delegované činnosti. V průběhu kontrolovaného období došlo ke změně jejich názvu, kdy zemědělské agentury (zřízené z územních odborů MZe k 1. lednu 2001) byly k 1. lednu 2009 změněny na agentury pro zemědělství a venkov. V rámci MZe proběhla kontrola u AZV Praha, Liberec, Plzeň, Pardubice, Jihlava a Brno.

V letech 2008 až 2010 byly ze státního rozpočtu vydány na dotace poskytované dle § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb. (dále také „dotace dle § 2 a 2d“) finanční prostředky ve výši 3 350 434 tis. Kč členěné dle dotačních programů 1 až 15 (dále také „DP“).

Tabulka č. 1 – Prostředky vyplacené z národních zdrojů na dotace dle § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb. (v tis. Kč)

	Název dotačního programu ²	2008	2009	2010	Celkem
1.D.	Podpora včelařství	94 695	69 885	69 960	234 540
1.I.	Kapkové závlahy	19 999	20 000	19 629	59 628
1.R.	Restrukturalizace ovocných sadů	73 754	60 000	60 534	194 288
2.A.	Genetika zvířat a ryb	184 183	179 705	209 978	573 866
3.	Ozdravení polních a speciál. plodin	117 472	156 612	149 245	423 329
5.	Národní hřebčiny – Kladruby, Písek a Tlumačov	71 000	77 500	50 544	199 044
6.	Genetické zdroje	75 000	65 000	63 000	203 000
8.*	Odstranění kadáverů, nálezový fond	194 672	126 544	160 758	481 974
9.A.	Speciální poradenství	39 681	39 928	39 079	118 688
9.E.	Školní závody	13 170	14 272	14 708	42 150
9.F.	Podpora poradenství v zemědělství	14 918	13 812	14 747	43 477
9.H.	Podpora marketingu a propagace	454	557	78	1 089
10.D.	Podpora evropské integrace nevlád. organizací	17 116	11 955	12 668	41 739
10.E.	Podpora České technolog. platformy pro potraviny	4 952	10 000	11 952	26 904
13.	Podpora zpracování zemědělských produktů	230 704	157 560	180 000	568 264
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	64 104	74 350	0	138 454
	Celkem	1 215 874	1 077 680	1 056 880	3 350 434
	Podíl k předchozímu období (v %)	88,30**	88,63	98,07	x

Zdroj: Analýza národních dotací do zemědělství za roky 2008 a 2009.

Sumární přehled o vyplácení podpor za rok 2010 – tabulka 50 z agendy Systém národních dotací Foresta SG.

* Program 8. byl členěn na podprogramy 8.A., 8.B., 8.E. a od roku 2010 8.F., jejichž čerpání nebylo takto detailně sledováno.

** Vztaheno k roku 2007, kdy bylo vyplaceno celkem 1 376 931 tis. Kč.

Na základě 2 240 kladně vyřízených žádostí byla v letech 2008 až 2010 vyplacena prostřednictvím kontrolovaných agentur částka 1 068 975 tis. Kč, z níž NKÚ zkontroloval u AZV dotace v objemu 605 406 tis. Kč.

Tabulka č. 2 – Prostředky z národních zdrojů vyplacené prostřednictvím kontrolovaných AZV (v tis. Kč)

AZV	2008		2009		2010		Celkem	
	Počet*	Čerpáno	Počet*	Čerpáno	Počet*	Čerpáno	Počet*	Čerpáno
Praha	252	269 229	224	222 117	215	234 952	691	726 298
Plzeň	162	23 439	157	18 478	138	26 745	457	68 662
Liberec	76	4 073	60	2 223	63	2 369	199	8 665
Pardubice	81	11 768	74	9 536	72	8 858	227	30 162
Brno	118	44 435	101	82 666	76	42 698	295	169 799
Jihlava	149	32 328	115	21 999	107	11 062	371	65 389
Celkem	838	385 272	731	357 019	671	326 684	2 240	1 068 975

Zdroj: *Historický sklad národních dotací.*

Sumární přehled o vyplácení podpor za rok 2010 – tabulka 23 z agendy Systém národních dotací Foresta SG.

* Počet schválených žádostí (= vyplacených dotací).

Kontroly na MZe byly podrobeny dotace dle § 2 a § 2d, a to zejména zásady, kterými byly stanovovány podmínky pro poskytování dotací pro příslušný rok (dále také „Zásady“), sestavování rozpočtů a vyhodnocování dotačních programů, realizace dotačních programů, koordinace kontrolovaných dotací s dalšími podporami, evidence dotací, funkčnost systému kontrol těchto dotací MZe. Na AZV bylo ověřeno přijímání žádostí, kontrola údajů ve vybraných žádostech, rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále také „Rozhodnutí“), která vydávaly AZV, dále opodstatněnost zamítnutí žádostí a kontrola prováděná AZV.

Ke kontrole bylo vybráno 14 příjemců dotací z různých dotačních programů a s různým právním postavením.³ Kontrolovaný objem peněžních prostředků u vybraných příjemců dotací činil 501 242 tis. Kč.

Tabulka č. 3 – Výše dotací kontrolovaných u vybraných příjemců (v tis. Kč)

Příjemci dotací	2008	2009	2010	Celkem
AGRO RUBÍN a.s.	345	24	13	382
AGROGEN, spol. s r.o.	912	3 086	2 646	6 644
AVIGEN, s.r.o.	1 877	1 974	1 879	5 730
Český svaz včelařů, o.s.	94 695	69 885	69 960	234 540
Krahulík–MASOZÁVOD Krahulčí, a.s.	10 000	8 403	2 577	20 980
Kralovická zemědělská a.s.	1 160	838	734	2 732
Masokombinát Plzeň s.r.o.	10 000	5 375	6 629	22 004
NH Kladruby	57 138	60 370	31 614	149 122
Sady Čtveřín s.r.o.	1 051	293	0	1 344
SENECO, spol. s r.o.	498	603	543	1 644
Školní statek Frýdlant, s.r.o.	362	277	371	1 010
Vodňanská drůbež, s.r.o.	6 809	35 826	0	42 635
Ing. Pavel Voráček	884	4 102	5 378	10 364
Zemědělské družstvo Dolní Cerekev, družstvo	1 975	133	3	2 111
Celkový kontrolovaný objem dotací u příjemců	187 706	191 189	122 347	501 242

Zdroj: účetnictví kontrolovaných příjemců dotací, *Historický sklad národních dotací.*

³ Národní hřebčín Kladruby nad Labem, státní příspěvková organizace, je nástupnickou organizací Národního hřebčína Kladruby nad Labem, státní podnik, který byl ve všech kontrolovaných případech žadatelem i příjemcem dotací pro NH Kladruby.

U příjemců dotací byly zkontrolovány z hlediska úplnosti a pravdivosti údaje uvedené v žádostech o dotaci, dodržení termínu pro jejich předložení, plnění podmínek stanovených v Rozhodnutích a v Zásadách, účtování o dotacích (průkaznost, dokladovost), u NH Kladruby a u ČSV poskytování dotací konečným příjemcům a jejich kontrola.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Rozpočet dotací

1.1 Sestavení a schválení rozpočtu dotací poskytovaných dle § 2 a 2d

Podle ustanovení § 2 písm. e) bod 3 zákona č. 252/1997 Sb. stát přispívá k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru tím, že provádí opatření v rámci programů určených k podpoře aktivit, které jsou financovány výhradně z národních zdrojů. V ustanovení § 2d téhož zákona je uvedeno, že účel programů k podpoře aktivit, které jsou financovány výhradně z národních zdrojů, včetně rozsahu peněžních prostředků připadajících na tyto programy, schvaluje pro každý rok Poslanecká sněmovna současně se státním rozpočtem a že programy provádí MZe nebo jím pověřená osoba na základě MZe vydaných Zásad.

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR (dále také „PS PČR“) projednala členění dotačních programů národních dotací a jejich výši a schválila je:

- pro rok 2008 zákonem č. 360/2007 Sb.⁴,
- pro rok 2009 zákonem č. 475/2008 Sb.⁵,
- pro rok 2010 zákonem č. 487/2009 Sb.⁶.

Dne 1. května 2004 přistoupila ČR k EU. Při porovnání údajů o dotacích vyplácených z národních zdrojů od roku 2004 do roku 2010 jsou vidět výkyvy – nejvyšší dotace z národních zdrojů byly čerpány v roce 2006 (1 923 152 tis. Kč), nejnižší v roce 2010 (1 056 880 tis. Kč).

Tabulka č. 4 – Přehled podpor zemědělství 2004 až 2010

(v tis. Kč)

Ukazatel/rok	2004	2005	2006	2007 ⁷
Podpora agropotravinářského komplexu dle státního závěrečného účtu	12 755 314	21 008 056	28 998 608	29 434 924
Národní dotace dle § 2 a 2d z. č. 252/1997 Sb.	1 423 963	1 361 911	1 923 152	1 376 931
Podíl těchto dotací na podpoře agrokomplexu	11,16 %	6,48 %	6,63 %	4,68 %
Ukazatel/rok	2008	2009	2010	x
Podpora agropotravinářského komplexu dle státního závěrečného účtu	31 629 170	40 421 030	38 590 764	x
Národní dotace dle § 2 a 2d z. č. 252/1997 Sb.	1 215 874	1 077 680	1 056 880	x
Podíl těchto dotací na podpoře agrokomplexu	3,84 %	2,67 %	2,74 %	x

Zdroj: státní závěrečné účty za roky 2004 až 2009, tabulka č. 1 – *Souhrnné ukazatele za rok 2010, Analýza národních dotací do zemědělství v roce 2009, Sumární přehled o vyplácení podpor za rok 2010* (tabulka 50 z agendy *Systém národních dotací Foresta SG*).

⁴ Zákon č. 360/2007 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2008.

⁵ Zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2009.

⁶ Zákon č. 487/2009 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2010.

⁷ V roce 2007 bylo dle tabulky *Plnění závazných ukazatelů státního rozpočtu* vydáno na podporu agropotravinářského komplexu celkem 51 905 286 tis. Kč. Tento údaj neodpovídá skutečnosti, byl ovlivněn algoritmem sestavení jednotlivých částí výkazu Fin 2-04 U, stanoveným Ministerstvem financí. Přesný údaj 29 434 924 tis. Kč byl převzat z tabulky *Závazné ukazatele státního rozpočtu za rok 2007* (tabulka je obsažena v státním závěrečném účtu kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství*).

V kontrolovaném období nedosahoval podíl dotací poskytovaných dle § 2 a § 2d na celkové podpoře agropotravinářského komplexu ani čtyř procent (viz tabulka č. 4). Většina dotací dle § 2 a 2d měla charakter příspěvku na činnost a byla přiznána všem, kteří splnili podmínky stanovené v žádosti. Rozpočty dotačních programů navrhovalo MZe podle finančních možností státního rozpočtu bez ohledu na požadavky příjemců. Finanční prostředky pro jednotlivé žadatele byly stanoveny převážně na základě naturálních jednotek; sazba byla odvozena z objemu finančních prostředků určených na příslušný dotační program (u většiny dotačních programů byla nižší než maximální sazba stanovená v Zásadách).

Vzhledem ke způsobu přidělování byly čerpány téměř všechny prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na národní dotace. Stanovené podmínky museli mít žadatelé u většiny dotací splněny již při podání žádosti.

1.2 Zásady k provedení dotací

MZe vydávalo v kontrolovaném období každý rok pro poskytování dotací tyto Zásady:

- *Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb. (pro DP 1. až 15. mimo DP 5. a DP 6.);*
- *Zásady, kterými se na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb. stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství (pro DP 6.);*
- *Zásady Ministerstva zemědělství, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací Národnímu hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik, Zemskému hřebčinci Písek státní podnik a Zemskému hřebčinci Tlumačov, státní podnik (pro DP 5.).*

Dotace poskytované podle Zásad byly členěny na programy sloužící k podpoře restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru. Stát jimi přispíval – výhradně z národních zdrojů – k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru.

V Zásadách byl ve všech případech stanoven účel, kterého mělo být dosaženo; tyto účely se v kontrolovaném období nepřekrývaly. Účel kontrolovaných dotací se nepřekrýval ani s dalšími dotacemi poskytovanými prostřednictvím rozpočtové kapitoly MZe, případně spolufinancovanými z prostředků EU.

V Zásadách byly zjištěny formální nesrovnalosti, např. odkaz na již zrušený právní předpis či zrušené ustanovení zákona, případně odkaz na ustanovení zákona, které se k textu Zásad nevztahovalo.

2. Hodnocení kontrolovaných dotací poskytovatelem (MZe)

MZe každoročně zpracovávalo analýzu národních dotací do zemědělství (dále také „analýza“) a předkládalo ji Ministerstvu financí v termínu do konce dubna následujícího roku. Povinnost vypracovat analýzu je dána Zásadami v části A – *Obecné podmínky*.

V analýzách MZe specifikovalo prováděcí předpisy k národním dotacím a uvedlo, v jaké výši schválila PS PČR finanční prostředky pro daný rok. Dále zde rozebralo čerpání finančních prostředků podle programů v daném roce i vývojově od roku 1994 a jednotlivé programy včetně počtu přijatých a schválených žádostí. U jednotlivých programů MZe uvedlo, jak byl naplněn účel dotace a zda je vhodné v dotačním programu pokračovat. Podrobné vyhodnocení přínosu konkrétních dotačních programů je publikováno v situačních a výhledových zprávách za jednotlivé komodity, vydávaných MZe ve spolupráci s odborníky, např. Státní rostlinolékařskou správou.

Dalším materiálem, v němž jsou národní dotace uváděny, jsou zprávy o stavu zemědělství České republiky, které zpracovává MZe a předkládá je vládě. Podle ustanovení § 6 zákona č. 252/1997 Sb. vláda zprávu předkládá každoročně Poslanecké sněmovně včetně nezbytných opatření z ní vyplývajících, a to nejpozději do 30. září kalendářního roku. V těchto zprávách, které se zabývají celkovým stavem zemědělství, bývá uveden i stav dotací financovaných výhradně z národních zdrojů a oblastí, které jsou jimi podporovány.

3. Evidence dotací

3.1 Program používaný ke zpracování a evidenci dotací financovaných z národních zdrojů

V běžném roce využívaly MZe i AZV pro kompletní administraci žádostí o přidělení finančních prostředků i vydávání Rozhodnutí v rámci jednotlivých dotačních programů realizovaných podle Zásad aplikaci *Systém národních dotací Foresta SG*. V tomto programu byly zaznamenány veškeré informace o jednotlivých žadatelích a požadovaných i vyplacených dotacích.

Pro uchování informací o národních dotačních programech vyplacených v minulých letech využívalo MZe aplikaci *Historický sklad národních dotací*, kde jsou od roku 1995 archivovány údaje o příjemcích, počtu žádostí, o dotacích a jejich výši, a to jak požadovaných, tak i čerpaných či zamítnutých. Systém umožňuje vyhledávání údajů podle příjemců dotace, podle dotačních programů i podle různých statistických hledisek, stejně jako *Systém národních dotací Foresta SG*.

3.2 Centrální evidence dotací z rozpočtu (dále jen „CEDR“)

Podle ustanovení § 4 vyhlášky č. 286/2007 Sb.⁸ je poskytovatel povinen ve stanovených lhůtách zaznamenávat nebo přenášet údaje o účelově poskytnutých prostředcích státního rozpočtu a jejich příjemcích do centrální evidence dotací. V kontrolovaném období mělo MZe zaznamenat nebo přenést do informačního systému (dále také „IS“) CEDR úplné údaje o vyplacených dotačních programech za roky 2007, 2008 a 2009.

MZe do informačního systému CEDR nezaznamenalo ani nepřeneslo údaje o vyplacených dotačních programech 1.I., 1.R., 5. a 13., ani o jejich příjemcích, v celkové hodnotě 1 185 890 tis. Kč a tím porušilo ustanovení § 75b zákona č. 218/2000 Sb.⁹

Tabulka č. 5 – Přehled DP, které nebyly k 31. 3. 2011 evidovány v IS CEDR (v tis. Kč)

Program	2007	2008	2009	Celkem
DP 1.I.	28 900	19 999	20 000	68 899
DP 1.R.	74 998	73 754	60 000	208 752
DP 5.	61 500	71 000	77 500	210 000
DP 13.	309 975	230 704	157 560	698 239
Celkem	475 373	395 457	315 060	1 185 890

Zdroj: IS CEDR, *Historický sklad národních dotací*.

⁸ Vyhláška č. 286/2007 Sb., o centrální evidenci dotací.

⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

4. Administrace podpor

Žádosti o dotace přijímaly místně příslušné AZV (mimo DP 6., u něž byly žádosti předkládány přímo MZe), které je předávaly odborným útvarům MZe. V kontrolovaném období se počty oprávněných žádostí pohybovaly kolem pěti tisíc za rok.

O většině podpor z DP rozhodovaly odborné útvary MZe; pouze o přiznání dotace u DP 8.B., 8.E., 8.F. a 15. rozhodovaly AZV.

Specifický byl DP 1.D. – *Podpora včelařství*, který MZe poskytovalo na základě jedné žádosti, předávané ČSV na AZV Praha, a jednoho Rozhodnutí. Kontrolou u ČSV bylo ověřeno, že administrace DP 1.D. je vyhovující, neboť se jedná o dotaci poskytovanou řádově ve stokorunách až tisícikorunách cca 45 tisícům včelařů. Veškerou administraci, vyplácení i kontrolu u svých členů zvládá ČSV prostřednictvím svých neplacených funkcionářů na jednotlivých základních organizacích, kterých je cca 1 100.

NH Kladruby plnil v kontrolovaném období povinnosti administrátora dotací dotačního programu 6. a dále administroval dotace, jejichž žádosti podával za uznané chovatelské sdružení (DP 2.A. na klisny za úspěšné absolvování zkoušky výkonnosti po zapsání do vyjmenovaných plemenných knih).

5. Kontrolní a auditní činnost MZe

Kontrolní a auditní činnost na MZe zajišťuje samostatný odbor auditu a supervize, který je přímo podřízen ministru zemědělství. Za kontrolní činnost a administraci dotací v rámci každého dotačního programu odpovídají příslušní ředitelé gesčních odborů, kteří každoročně předkládají odboru auditu a supervize podklady o kontrolní činnosti svého odboru pro vypracování zprávy o výsledcích finančních kontrol, předkládané Ministerstvu financí.

V letech 2008 a 2009 tři odbory sekce zemědělských komodit, která má v působnosti většinu z kontrolovaných dotačních programů, sdělily odboru auditu a supervize, že žádné finanční kontroly ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb.¹⁰ v těchto letech neprováděly. MZe také v kontrolovaném období nemělo žádným způsobem zajištěnou kontrolu u cca 1 280 neorganizovaných včelařů (příjemců dotace z DP 1.D.), kteří nepodléhají kontrole ČSV.

Organizace kontrolní činnosti v oblasti dotací dle § 2 a 2d byla u MZe v kontrolovaném období nekoncepční a nebyla odborem auditu a supervize dostatečně koordinována a řízena. V odboru auditu a supervize nebylo možno ještě v závěru roku 2010 dohledat podstatnou část materiálů od jednotlivých odborů o plánování a realizaci kontrolní činnosti v kontrolovaných letech 2008 až 2010 (plány kontrolní činnosti, zápisy a protokoly z kontrol apod.).

6. Zjištění u MZe – AZV

Rozhodnutí AZV v rozporu se Zásadami neobsahovala adresu poskytovatele. U dotačního programu 8.E. všechna Rozhodnutí uváděla odkaz na již zrušený zákon.

AZV Pardubice provedla nedostatečně předběžnou kontrolu žádosti o dotaci z DP 2.A., kterou předložil v roce 2009 NH Kladruby, a nezjistila chybu ve vykázaném počtu dní. V důsledku toho MZe vydalo rozhodnutí o poskytnutí dotace na částku vyšší o 23 562 Kč, než byl skutečný nárok.

AZV Brno v rozporu s ustanovením § 25 odst. 2 písm. c) zákona č. 320/2001 Sb. neprokázala u devíti ze třiceti kontrolovaných případů provedení předběžné kontroly průvodním kontrolním listem ani jiným způsobem.

¹⁰ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

7. Zjištění u příjemců

AGROGEN a ČSV porušily ustanovení § 2 zákona č. 563/1991 Sb.¹¹ tím, že:

- společnost **AGROGEN** nezaúčtovala prostřednictvím účtové skupiny 34 – *Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování* ani prostřednictvím jiných účtů dotaci ve výši 296 000 Kč, kterou obdržela v roce 2009 na základě Rozhodnutí MZe;
- **ČSV** nezaúčtoval příjem dotace v celkové výši 94 945 110 Kč poskytnuté v roce 2008 z DP 1.D., následný převod dotace včelařům ani vrácení nevyčerpané částky ve výši 250 455 Kč na účet MZe.

Krahulík–MASOZÁVOD neuvedl v příloze účetní závěrky k 31. prosinci 2008 údaj o přijaté dotaci ze státního rozpočtu ve výši 10 000 000 Kč a v příloze účetní závěrky k 31. prosinci 2009 údaj o přijaté dotaci ze státního rozpočtu ve výši 8 402 764 Kč. Tím nedodržel obsahové vymezení účetní závěrky dle ustanovení § 4 odst. 8 písm. d) zákona č. 563/1991 Sb. a § 39 odst. 6 vyhlášky č. 500/2002 Sb.¹²

NH Kladruby v žádosti o dotaci z DP 2.A. na rok 2009 chybně vyčíslil počet dní (o 63 dní více). Při počtu 17 hřebečků to bylo o 1 071 dotovaných krmných dní více. Na základě této chyby NH Kladruby obdržel dotaci o 23 562 Kč vyšší; tuto částku v průběhu kontroly vrátil na účet MZe.

III. Shrnutí

MZe v kontrolovaném období:

- nepostupovalo v souladu s ustanovením § 4 vyhlášky č. 286/2007 Sb., neboť do informačního systému CEDR nezaznamenalo ani nepřeneslo údaje o vyplacených dotacích za roky 2007, 2008 a 2009 v celkové hodnotě 1 185 890 tis. Kč; tím porušilo ustanovení § 75b zákona č. 218/2000 Sb.;
- u některých dotačních programů neprovádělo žádnou finanční kontrolu ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb.;
- nevěnovalo dostatečnou pozornost tvorbě Zásad pro DP 8.E. a 13., neboť některé pro ně stanovené podmínky neodpovídaly znění zákona účinnému v kontrolovaném období.

MZe – AZV v kontrolovaném období:

- v rozhodnutích o poskytnutí dotace neuváděly adresu poskytovatele a u dotačního programu 8.E. – *Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu* se jejich Rozhodnutí odvolávala na již zrušený zákon;
- AZV Pardubice provedla nedostatečně předběžnou kontrolu žádosti o dotaci NH Kladruby na rok 2009, takže MZe vydalo rozhodnutí o poskytnutí dotace na částku o 23 562 Kč vyšší, než mělo být dle skutečnosti;
- AZV Brno v některých případech neprokázala provedení předběžné kontroly žádostí o dotace.

U příjemců dotací bylo zjištěno nedodržování zákona č. 563/1991 Sb., a to neúčtování o dotaci u společnosti AGROGEN a u ČSV a nedostatky v přílohách účetní závěrky u firmy Krahulík–MASOZÁVOD; dále byla zjištěna chyba v žádosti o dotaci u NH Kladruby.

¹¹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹² Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

10/22

Majetek státu, se kterým je příslušné hospodařit Ministerstvo pro místní rozvoj

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/22. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Antonín Macháček.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu, se kterým je příslušné hospodařit Ministerstvo pro místní rozvoj, nabývání majetku a plnění základních povinností při hospodaření s majetkem státu.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2008 a 2009, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna od října 2010 do dubna 2011.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podalo MMR, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách nebylo podáno.

Kolegium NKÚ na svém XII. zasedání, konaném dne 20. července 2011,

schválilo usnesením č. 13/XII/2011

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

MMR bylo zřízeno zákonem č. 272/1996 Sb.¹ Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, je MMR ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu a pro věci nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví. MMR je organizační složkou státu dle zákona č. 219/2000 Sb.² a zároveň je účetní jednotkou ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb.³

Kontrola byla zaměřena na hospodaření a nakládání s dlouhodobým majetkem. V rámci kontroly bylo prověřeno jeho nabývání a vyřazování, pozornost byla věnována správnosti, průkaznosti a úplnosti vedení účetnictví, včetně dodržování stanovených postupů při inventarizaci majetku. V oblasti nakládání s dlouhodobým majetkem byly zkontrolovány převody majetku, nakládání s nepotřebným majetkem a nájmy a pronájmy. Kontrole byly zároveň podrobeny vybrané

1 Zákon č. 272/1996 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky a kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a mění a doplňuje zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv.

2 Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

3 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

akce financované z programu evidovaného v ISPROFIN⁴ pod č. 117010 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení MMR* (dále jen „program 117010“) přičemž pozornost byla věnována dodržování povinností vyplývajících ze zákona č. 218/2000 Sb.⁵ a vyhlášky č. 560/2006 Sb.⁶

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Účetnictví

MMR hospodařilo v kontrovaném období s dlouhodobým majetkem v celkové hodnotě ve výši 1 271 762,22 tis. Kč k 31. prosinci 2008 a ve výši 1 252 934,62 tis. Kč k 31. prosinci 2009. MMR vykazovalo v rozvaze k 31. prosinci 2008 a 2009 stavy dlouhodobého majetku, jak je uvedeno v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Stav dlouhodobého majetku MMR v rozvaze účetní závěrky k 31. prosinci 2008 a 31. prosinci 2009 (v tis. Kč)

Název účtu	Účet	Stav k 31. 12. 2008	Stav k 31. 12. 2009
Software	013	175 689,27	206 355,50
Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	23 988,76	24 759,57
Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	2 927,96	101 065,37
Dlouhodobý nehmotný majetek celkem		202 605,99	332 180,44
Stavby	021	436 345,59	436 486,07
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	022	177 648,15	172 710,26
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	114 460,02	121 674,02
Pozemky	031	58 094,94	58 094,94
Umělecká díla a předměty	032	755,80	755,80
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	9 064,15	9 064,15
Dlouhodobý hmotný majetek celkem		796 368,65	798 785,24
Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	150 818,64	0,00
Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	121 968,94	121 968,94
Dlouhodobý finanční majetek celkem		272 787,58	121 968,94
Stálá aktiva celkem		1 271 762,22	1 252 934,62

Zdroj: účetní závěrky MMR k 31. prosinci 2008 a 31. prosinci 2009.

V kontrovaném období byl v souladu s příslušnými usneseními vlády ČR proveden:

- bezúplatný převod 30 ks akcií Agentury pro regionální rozvoj, a. s., na Moravskoslezský kraj;
- výmaz společnosti Regionální fondy, a. s., z obchodního rejstříku a vyřazení akcií v hodnotě 143 388 tis. Kč z účetnictví;
- výmaz společnosti Nakladatelství Svoboda, a. s., z obchodního rejstříku a vyřazení akcií v hodnotě 7 431 tis. Kč z účetnictví.

Likvidační zůstatek byl převeden MMR na účet Národního fondu Ministerstva financí.

⁴ ISPROFIN – informační systém programového financování.

⁵ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁶ Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

MMR nevedlo v letech 2008 a 2009 správné účetnictví ve smyslu § 8 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb. a vyhlášky č. 505/2002 Sb.⁷, neboť v účetní závěrce sestavené k 31. prosinci 2008 a k 31. prosinci 2009 v některých případech účtovalo a vykazovalo dlouhodobý majetek na nesprávných položkách rozvahy nebo v nesprávné výši; např.:

- podhodnotilo v roce 2009 položku rozvahy *Software*, neboť pořízený informační systém pro monitorování programů a projektů spolufinancovaných ze strukturálních fondů pro programové období 2007 až 2013 ve výši 96 957 258 Kč a následné jeho rozšíření ve výši 446 157 Kč nesprávně vykazovalo na položce rozvahy *Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek*;
- podhodnotilo položky rozvahy *Software* a *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*, neboť v kontrolovaném období neúčtovalo o zařazení docházkového a přístupového systému ve výši 7 703 930 Kč do užívání, přestože tento dlouhodobý majetek byl v průběhu roku 2007 dokončen a převzat do užívání;
- podhodnotilo v letech 2008 a 2009 položku rozvahy *Pozemky*, neboť na ní nevykazovalo samostatně pozemky v katastrálních územích Libeň, Záběhlice a Vršovice o celkové výměře 4 317 m², hodnota pozemků byla vykazována společně s nemovitostmi na účtu *Stavby*;
- podhodnotilo položku rozvahy *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*, neboť v roce 2009 pořízený dlouhodobý hmotný majetek ve výši 370 500 Kč nesprávně vykazovalo na položce rozvahy *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* a nezvýšilo ocenění dopravního prostředku o hodnotu pořízené navigační jednotky ve výši 68 229 Kč.

Zároveň účetnictví MMR v letech 2007 a 2008 nebylo úplné ve smyslu ustanovení § 8 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., neboť MMR provedlo vyřazení majetku odcizeného v letech 2007 a 2008 ve výši 134 700 Kč mimo období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisely.

2. Inventarizace dlouhodobého majetku

MMR neprovedlo inventarizaci dlouhodobého majetku k 31. prosinci 2008 a k 31. prosinci 2009 v souladu s § 29 a § 30 zákona č. 563/1991 Sb., neboť:

- inventarizační rozdíly ve výši 3 467 920 Kč zjištěné při inventarizaci majetku k 31. prosinci 2007 a rozdíly ve výši 3 390 Kč zjištěné při inventarizaci majetku k 31. prosinci 2008 vyúčtovalo až v období následujícím, než za které byl inventarizací ověřen stav majetku;
- při inventarizaci majetku k 31. prosinci 2009 neověřilo u veškerého majetku (kancelářská technika a nábytek), zda skutečný stav majetku odpovídá stavu majetku v účetnictví;
- předložené inventurní soupisy prokazující provedení inventury k 31. prosinci 2009 neobsahovaly potřebné skutečnosti, dle kterých by bylo možné majetek jednoznačně určit (např. položka *Pozemek Jevany* ve skutečnosti zahrnuje pět samostatných pozemků).

3. Nájem a pronájem dlouhodobého majetku

V kontrolovaném období mělo MMR (jako pronajímatel) uzavřeno 18 smluv o nájmu nebytových prostor v celkové výměře 5 240 m² s cenou v rozpětí 500 až 65 400 Kč/m²/rok, a to výhradně v Praze. Pro svá regionální pracoviště v dalších městech ČR užívalo (jako nájemce) na základě 9 smluv o nájmu nebytových prostor celkem 418 m² v ceně 460 až 3 840 Kč/m²/rok.

MMR nepostupovalo při uzavírání smluv o nájmu, ve kterých vystupuje jako pronajímatel, v souladu s § 27 odst. 1 a 2 zákona č. 219/2000 Sb., neboť:

- u pěti smluv o nájmu nebytových prostor v celkové roční výši nájemného 3 679 298 Kč a jedné smlouvy o nájmu hmotného majetku a drobného hmotného majetku s roční výší nájemného 6 000 Kč nesjednalo možnost ukončit smluvní vztah odstoupením od smlouvy, pokud uživatel neplní řádně a včas své povinnosti nebo pokud přestanou být plněny stanovené podmínky;

⁷ Vyhláška č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu.

- u dvou smluv uzavřených v roce 2004 na nájem nebytových prostor, resp. na nájem hmotného majetku a drobného hmotného majetku, nesjednalo užívání na dobu určitou v trvání nejdéle 5 let, ale na dobu neurčitou;
- u smlouvy o nájmu nebytových prostor uzavřené před dnem nabytí účinnosti zákona č. 219/2000 Sb. neupravilo smluvní vztah a pronajímá nebytové prostory bez právního důvodu, protože platnost smlouvy zanikla uplynutím pěti let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona (§ 60 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.).

MMR také nepostupovalo v souladu s § 14 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., neboť v průběhu roku 2010 snížilo bez udání důvodu výši měsíčního nájemného u smlouvy o nájmu nebytových prostor na Praze 1 z původních 717 500 Kč o více než 300 tis. Kč, čímž neodůvodněně snížilo výnos z pronajímaného majetku. Nájemce v dané době dlužil MMR více než 4 mil. Kč; tuto částku v současnosti splácí dle stanoveného splátkového kalendáře.

4. Program 117010

Reprodukce majetku MMR a vytvoření podmínek pro činnost organizačních složek státu a příspěvkových organizací v působnosti MMR byly v kontrolovaném období zajišťovány prostřednictvím programu 117010 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení MMR*. Kontrole bylo podrobena pět vybraných akcí, na které bylo v kontrolovaném období vyčerpáno celkem 27,15 mil. Kč. Na jejich průběhu bylo prověřeno dodržování ustanovení zákona č. 218/2000 Sb. a vyhlášky č. 560/2006 Sb.

MMR nepostupovalo v souladu s vyhláškou č. 560/2006 Sb., neboť u akce *Systém objektové bezpečnosti s možností využití kontroly docházky*, s celkovým čerpáním peněžních prostředků ve výši 8 998 tis. Kč, nedoložilo závěrečné vyhodnocení akce, které mělo být vyhotoveno do 31. prosince 2009. Současně nebylo možné jednoznačně identifikovat, zda se jednotlivé provedené úhrady v celkové výši 283 tis. Kč vztahují k této akci nebo k další souběžné akci (dodávka klíčových depozitů) prováděné stejným dodavatelem ve stejném období. V důsledku popsané skutečnosti nelze jednoznačně zjistit celkové čerpání peněžních prostředků na realizaci akce a jeho soulad s cenou dohodnutou v uzavřené smlouvě o dílo. Účetnictví MMR tak nebylo v tomto případě srozumitelné dle příslušných ustanovení zákona č. 563/1991 Sb.

Z průběhu akce *Telekomunikační technika* byla zjištěna nejasnost rozsahu předpokládaného a plánovaného plnění v rámci akce ze strany MMR, neboť v jejím průběhu došlo ke zrušení smlouvy s vybraným dodavatelem na provedení zadavatelských činností pro výběr mobilního operátora bez udání důvodu a následně k uzavření smlouvy s jiným dodavatelem. Od zahájení akce v roce 2008 nebyl mobilní operátor doposud vybrán.

U tří akcí byl součástí dokumentace investiční záměr, který nenaplňoval zcela podmínky pro registraci akce stanovené v § 12 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb., neboť neobsahoval dostatečné množství informací, které by specifikovaly a zdůvodňovaly požadavky na realizaci akce.

5. Další zjištění

V rámci kontroly souladu účetní evidence nemovitostí MMR v kontrolovaném období s evidencí katastru nemovitostí bylo zjištěno, že MMR:

- nepostupovalo v souladu s § 10 odst. 1 zákona č. 344/1992 Sb.⁸, neboť neohlásilo katastrálnímu úřadu změny údajů (vlastnictví) týkající se nemovitostí o celkové výměře 5 979 m² v katastrálních územích Chodov, Loučná pod Klínovcem a Pohledy do 30 dnů ode dne jejich vzniku;

- vedlo v kontrolovaném období nedostatečnou účetní evidenci nemovitostí, neboť nebylo možno jednoznačně identifikovat nemovitosti vykazované na účtech 021 – *Stavby* a 031 – *Pozemky*. Nemovitý majetek byl evidován pouze prostřednictvím názvu nemovitosti, inventárního čísla a pořizovací ceny. Evidence MMR neobsahovala další identifikaci jako např. listy vlastnictví, parcelní čísla, výměru v m² nebo katastrální území.

MMR nepostupovalo v souladu s § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb., neboť průběžně nesledovalo, zda dlužník včas a řádně plní své závazky týkající se odkupu dopravního prostředku v roce 2008 ve výši 85 tis. Kč, a do ukončení kontroly neprokázalo, že kupec cenu vozidla skutečně zaplatil.

MMR také nepostupovalo v souladu s § 26 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb.⁹, neboť u pěti účetních případů týkajících se úplatného nabytí dlouhodobého hmotného majetku v celkové výši 8 096 436 Kč bylo zjištěno nedostatečné provedení předběžné kontroly plánovaných a připravovaných operací z důvodu absence podpisů správce rozpočtu na likvidačních listech jednotlivých účetních případů.

MMR mělo v letech 2008 a 2009 pro oblast hospodaření s majetkem nastaven vnitřní kontrolní systém dle zákona č. 320/2001 Sb., přesto byly zjištěny nedostatky v oblasti evidence dlouhodobého majetku a v oblasti provádění řídicí kontroly u pořizovaného dlouhodobého majetku.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Účetnictví MMR nebylo v kontrolovaném období dle zákona o účetnictví správné. Byly zjištěny případy nedodržení obsahového vymezení položek dlouhodobého majetku v účetních závěrkách k 31. prosinci 2008 a 31. prosinci 2009. Vykazované zůstatky u některých rozvahových položek dlouhodobého majetku nebyly ve výkazech rozvah k 31. prosinci 2008 a 31. prosinci 2009 správné.

Účetnictví MMR nebylo v kontrolovaném období dle zákona o účetnictví úplné, protože MMR v letech 2008 a 2009 nezaúčtovalo do účetních knih všechny účetní případy, které věcně a časově souvisely s daným obdobím.

Inventarizace dlouhodobého majetku k 31. prosinci 2009 nebyla provedena v souladu se zákonem o účetnictví. MMR neinventarizovalo veškerý dlouhodobý majetek vykazovaný v rozvaze ke dni 31. prosince 2009 a soupisy majetku neobsahovaly skutečnosti, dle kterých by bylo možné majetek jednoznačně určit.

MMR jako účastník programu 117010 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení MMR* nepostupovalo v souladu s příslušnými ustanoveními vyhlášky č. 560/2006 Sb. U tří vybraných akcí zpracovalo investiční záměr, který nenaplňoval zcela požadavky na jejich realizaci, a u jedné akce nepředložilo její závěrečné vyhodnocení. Zároveň z průběhu použití peněžních prostředků u jedné akce vyplývá skutečnost, že MMR nemělo ujasněn rozsah ani obsah předpokládaného plnění této akce.

Nedostatky byly zjištěny také v oblasti evidence nemovitého majetku, a to při porovnání s evidencí v katastru nemovitostí, dále bylo zjištěno nedodržení zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve vztahu k pohledávkám za prodaný dlouhodobý hmotný majetek nebo provedení nedostatečné předběžné kontroly plánovaných operací, což je v rozporu se zákonem o finanční kontrole.

⁹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

10/25

Hospodaření s peněžními prostředky státního rozpočtu určenými na *Program podpory úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití*

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/25. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Marie Hošková.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státního rozpočtu určených na *Program podpory úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití*.

Kontrolováno bylo období let 2009 a 2010, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna od listopadu 2010 do května 2011.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj; statutární město Jihlava; město Pacov; město Rudolfov; město Stráž pod Ralskem; město Terezín; město Vimperk; obec Hrušovany, okres Chomutov; obec Mikulovice, okres Jeseník; obec Popovice, okres Uherské Hradiště; obec Trstěnice, okres Cheb; obec Velká Hleďsebe; obec Zadní Chodov.

Námítky proti kontrolním protokolům kontrolované osoby nepodaly.

Senát NKÚ (ve složení: Mgr. Marie Hošková – předsedkyně,
Ing. Jiří Adámek, Ing. Zdeněk Brandt a JUDr. Ing. Jiří Kalivoda – členové)
na svém zasedání konaném dne 27. června 2011

schválil usnesením č. 10/25/3

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

V období po roce 1990 docházelo postupně k bezúplatným převodům nepotřebného vojenského majetku do vlastnictví územně příslušných samosprávných celků. Prvním krokem byl převod majetku z vojenských újezdů Ralsko a Mladá zrušených v roce 1991. V roce 2003 přijal Parlament České republiky v souvislosti s probíhající reformou ozbrojených sil České republiky zákon č. 174/2003 Sb., o převodu některého nepotřebného vojenského majetku a majetku, s nímž je příslušné hospodařit Ministerstvo vnitra, z vlastnictví České republiky na územní samosprávné celky. O převodech tohoto majetku rozhodovala na návrh ministerstva obrany a vnitra vláda, přičemž rozhodnout mohla nejpozději do konce roku 2008. V letech 2003 až 2008 rozhodla vláda o bezúplatném převodu majetku v celkové účetní hodnotě 20 mld. Kč do vlastnictví 333 územně samosprávných celků.

Počínaje rokem 1999 je prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) realizována ze státního rozpočtu podpora rozvoje bývalých vojenských prostor a objektů.

MMR vyhlásilo postupně čtyři národní regionální programy, jmenovitě v roce 1999 *Program rozvoje bývalých vojenských újezdů Ralsko a Mladá*, v roce 2003 *Program podpory rozvoje území výrazně postižených redukcí nebo zánikem vojenských posádek* (oba programy ukončeny v roce 2006), v roce 2004 *Program podpory rekonstrukce bývalých vojenských objektů pro účely nájemního bydlení* (ukončen v roce 2005) a v roce 2007 *Program podpory úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití* (dále jen „PROGRAM“).

Kontrola NKÚ bylo podrobena hospodaření s peněžními prostředky státního rozpočtu určenými na PROGRAM, se zaměřením na:

- zdroje a výdaje státního rozpočtu,
- systém administrativního a finančního řízení,
- vyhodnocování realizace,
- kontrolní činnost.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole u MMR

1. Charakteristika PROGRAMU

PROGRAM je určen obcím, v jejichž územním obvodu došlo v období od ustavení obecních zastupitelstev v roce 1990 k rušení vojenských posádek nebo zařízení a které převzaly příslušný vojenský majetek do svého vlastnictví. Podpora má formu systémové investiční a neinvestiční dotace poskytované ze státního rozpočtu ve dvou dotačních titulech na:

- 1) úpravy budov a ploch k novému využití pro poskytování služeb ve veřejném zájmu nebo k dalšímu podnikatelskému využití,
- 2) pořízení územně plánovací dokumentace nebo aktualizaci rozpracované územně plánovací dokumentace.

Příjemcem dotace je obec, u dotačního titulu č. 1 rovněž svazek obcí. U obou dotačních titulů může být dotace poskytnuta až do výše 75 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů akce v daném roce s tím, že dotaci nad tuto výši lze poskytnout na základě výjimky udělené ministrem pro místní rozvoj pouze ve zvlášť odůvodněných případech obcím výrazně postiženým rušením vojenských posádek. Minimální výše dotace činí 100 tis. Kč. Obec čerpá dotaci na úhradu faktur dodavatele akce prostřednictvím banky určené MMR.

Podpora regionálního rozvoje z prostředků státního rozpočtu je součástí systému financování programů upraveného v § 12 a 13 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a vyhláškou č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Pro účely této vyhlášky se správcem programu rozumí správce kapitoly státního rozpočtu.

PROGRAM je evidován pod číslem 217 118 jako podprogram programu č. 217 110 s názvem *Podpora regionálního rozvoje*. Výdaje státního rozpočtu na PROGRAM jsou v kapitole 317 – *Ministerstvo pro místní rozvoj* (dále jen „kapitola MMR“) schvalovány zákonem o státním rozpočtu na příslušný rok, a to v rámci výdajů závazných ukazatelů s názvem *Výdaje na financování regionálních programů* (ukazatel pro rok 2007 až 2009) a *Podpora regionálního rozvoje a cestovního ruchu* (ukazatel pro rok 2010). Pro hodnocení předložených žádostí o poskytnutí dotace má MMR zřízenou hodnotitelskou komisi složenou ze zástupců MMR, Svazu měst a obcí, Asociace krajů a Ministerstva životního prostředí.

2. Zdroje a průběh financování PROGRAMU

MMR v letech 2009 a 2010 vyčlenilo v rozpočtu své kapitoly na financování PROGRAMU 130 000 tis. Kč na každý rok. V obou těchto letech zájem o podporu z PROGRAMU výrazně převýšil disponibilní zdroje, když poskytnuté dotace činily v jednotlivých letech 30,1 % a 41,9 % dotací požadovaných obcemi. Přehled o zdrojích a průběhu financování PROGRAMU je uveden v následující tabulce.

Tabulka

		2009	2010
1	Rozpočet výdajů státního rozpočtu (v tis. Kč)	130 000	130 000
2	Počet žadatelů	39	36
3	Počet akcí	51	44
4	Objem požadované dotace (v tis. Kč)	421 357	302 658
5	Podíl ř. 1 : ř. 4 (v %)	30,8	42,9
6	Počet schválených příjemců	24	28
7	Počet schválených akcí	25	34
8	Objem poskytnuté dotace (v tis. Kč)	127 032	126 882
9	Podíl ř. 8 : ř. 4 (v %)	30,1	41,9
10	Objem čerpané dotace (v tis. Kč)	126 225	126 882

Zdroj: MMR.

3. Zjištěné nedostatky

3.1 MMR stanovilo obcím neúplná pravidla pro poskytnutí a použití dotace

Pravidla pro poskytnutí a použití dotace stanovuje MMR obcím formou zásad vydaných a zveřejněných na příslušný rok a promítá je do podmínek obsažených v rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále jen „rozhodnutí“).

a) Podle zásad MMR mohla výše poskytnuté dotace v letech 2009 a 2010 činit až 75 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů akce v daném roce, přičemž obce bez výjimky požadovaly 75 % podíl dotace a 25 % podíl vlastních zdrojů na financování akce. MMR si však pro hodnocení a schvalování žádostí obcí stanovilo v průběhu přijímání žádostí nad rámec zásad kritérium, že výše poskytnuté dotace může činit max. 8 mil. Kč. Toto omezení na jedné straně umožnilo MMR podpořit více akcí, na druhé straně znamenalo u rozsáhlejších akcí zásah do zpracovaných investičních záměrů. Z celkového počtu 59 akcí schválených k poskytnutí dotace v letech 2009 a 2010 u 22 akcí výše požadované dotace převyšovala 8 mil. Kč, a to i sedminásobně. MMR u těchto akcí pokrátilo objem požadované dotace a o stejnou částku navýšilo obcím jejich vlastní zdroje. Obce tak měly po obdržení registračního listu možnost zvážit, zda navýší vlastní zdroje, zrealizují pouze část akce, rozloží její realizaci na několik etap do více let nebo odstoupí od PROGRAMU. Obce zvolily možnost zrealizovat pouze část akce nebo rozložit realizaci do několika etap i s tím rizikem, že další etapy nebudou pokryty v příštích letech z dotačního titulu.

b) MMR v dokumentaci PROGRAMU, kterou podle vyhlášky č. 560/2006 Sb. předkládá správce programu ke schválení Ministerstvu financí, stanovilo, že zálohy na realizace akcí se neposkytují. Toto pravidlo však nepromítlo do zásad ani do rozhodnutí vydaných pro roky 2009 a 2010. To zapříčinilo, že např. město Vimperk dotaci poskytnutou v roce 2010 ve výši 8 mil. Kč poskytlo jako zálohu na dodávky stavebních prací realizované až v následujícím roce.

3.2 MMR nevytvořilo potřebné předpoklady pro závěrečné vyhodnocení PROGRAMU

Podle vyhlášky č. 560/2006 Sb. obsahuje závěrečné vyhodnocení programu, které správce programu předkládá Ministerstvu financí, mj. dosažené hodnoty parametrů (ukazatelů). Tyto parametry a jejich hodnoty nastavuje správce programu v dokumentaci programu a jako závazné je stanovuje Ministerstvo financí.

Parametry nastavené v dokumentaci PROGRAMU budou pro jeho závěrečné vyhodnocení prakticky nepoužitelné. MMR jednak tyto parametry neaktualizovalo v souvislosti s prodloužením termínu realizace PROGRAMU do roku 2010 a dále v rozhodnutích stanovilo parametry v řadě případů odlišně od dokumentace. Např.:

- Dokumentace PROGRAMU obsahuje parametr s názvem *Demolice objektů* vyjádřený v m³. Na demolice vydalo MMR celkem 23 rozhodnutí, přičemž v 10 z nich stanovilo parametr v jiných měrných jednotkách než v m³, konkrétně v kusech objektů určených k demolici nebo v m² či hektarech plochy areálu, ve kterém se objekty určené k demolici nacházejí.
- Dokumentace PROGRAMU obsahuje parametr s názvem *Objekty vhodné pro podnikání* vyjádřený v m³. Parametr s tímto názvem však neobsahuje žádné z vydaných rozhodnutí. Vydaná rozhodnutí však obsahují desítky dalších parametrů nedefinovaných v dokumentaci PROGRAMU (*Plocha opravené střechy, Plocha obnovené fasády, Výměna oken, Garážová vrata, Elektrorozvody vnitřní, Délka oplocení, Podlahy* atd.).

III. Nedostatky zjištěné při kontrole u příjemců dotací

1. Oblast financování a realizace akcí

- Město Terezín a obec Mikulovice porušily rozpočtovou kázeň použitím prostředků dotace v rozporu s povinnostmi stanovenými právními předpisy. Město Terezín z dotace uhradilo 105 tis. Kč za zhotovení dřevěných podlah, které však zhotoveny nebyly. Obec Mikulovice z investiční dotace ve výši 8 000 tis. Kč hradila pouze běžné výdaje a naopak z neinvestiční dotace ve výši 8 000 tis. Kč použila 5 589 tis. Kč k úhradě kapitálových výdajů.
- Město Terezín dvěma dodatky ke smlouvě o dílo navýšilo cenu díla o celkem 4 341 tis. Kč bez toho, aby je doložilo výkazem výměr či rozpočtem prací.
- Obec Hrušovany nezajistila funkčnost a využití novostavby rekvalifikačního centra zrealizované v roce 2009 s použitím dotace v částce 5 355 tis. Kč. Obec do doby ukončení kontroly NKÚ v květnu 2011 nezajistila oproti záměru uvedenému v její žádosti o dotaci vybudování plynovodního řadu a jeho napojení na plynovou kotelnu rekvalifikačního centra, oplocení pozemku a vznik tří nových pracovních míst. Smlouvu o dodávce vody a odvádění odpadních vod pro rekvalifikační centrum uzavřela obec Hrušovany až v březnu 2011. V letech 2009 a 2010 pořádalo rekvalifikační centrum pouze dvě školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a dva konzultační dny.

2. Oblast zadávání veřejných zakázek

- Město Terezín při zadávání dodatečných stavebních prací, tzv. víceprací, nerespektovalo pravidla stanovená zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (dále jen „zákon“).

Zákon dělí veřejné zakázky podle výše jejich předpokládané hodnoty na nadlimitní, podlimitní a malého rozsahu a zakazuje zadavateli rozdělit předmět veřejné zakázky tak, aby tím došlo ke snížení předpokládané hodnoty pod finanční limity stanovené v tomto zákoně. V rozporu

s tím město Terezín rozdělilo podlimitní veřejnou zakázku na dodatečné stavební práce v předpokládané hodnotě 11 116 tis. Kč na více samostatných zakázek malého rozsahu. Došlo tak ke snížení předpokládané hodnoty pod limit 6 000 tis. Kč stanovený zákonem jako minimální pro podlimitní veřejné zakázky na stavební práce. Dále město Terezín u veřejné zakázky na dodatečné stavební práce použilo jako druh zadávacího řízení jednací řízení bez uveřejnění, což zákon umožňuje pouze za podmínky, že celkový rozsah dodatečných stavebních prací nepřekročí 20 % ceny původní veřejné zakázky. V případě akce města Terezín však tento rozsah činil 63 %.

- Obec Popovice v rozporu se zákonem zadávala podlimitní veřejnou zakázku s předpokládanou hodnotou 41 453 tis. Kč po jednotlivých částech a místo otevřeného nebo užšího zadávacího řízení použila zjednodušené podlimitní řízení.
- Obce Trstěnice a Velká Hleďsebe v rozporu se zákonem neodeslaly po uzavření smlouvy oznámení o výsledku zadávacího řízení k uveřejnění.
- Město Stráž pod Ralskem v rozporu se zákonem neuveřejnilo písemnou výzvu k podání nabídek, nevyřadilo nabídky nesplňující požadavky zadavatele a oznámení o výběru nejvhodnější nabídky odeslalo všem uchazečům až po uplynutí zákonné lhůty.

3. Oblast vedení účetnictví

- Obec Mikulovice nevedla úplné účetnictví, když nezaúčtovala vyřazení majetku v celkové hodnotě 19 376 tis. Kč do období, s nímž toto vyřazení časově a věcně souviselo. Současně inventarizaci neověřila, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku v účetnictví.
- Obec Popovice nevedla správné účetnictví, když o pořízení dlouhodobého hmotného majetku v hodnotě 6 162 tis. Kč účtovala na nesprávných účtech.

IV. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrola u MMR byla podrobena úroveň zajištění a čerpání zdrojů financování a systémů administrativního a finančního řízení, vyhodnocování realizace a finanční kontroly PROGRAMU. U vybraných příjemců dotace bylo kontrolováno dodržení právních předpisů a pravidel stanovených MMR pro čerpání, použití a finanční vypořádání poskytnuté dotace a pro závěrečné vyhodnocení akce.

PROGRAM charakterizoval výrazný převis poptávky nad nabídkou z pohledu objemu požadovaných dotací vůči disponibilním zdrojům vyčleněným na jeho financování v rozpočtu kapitoly MMR. Vyčleněné zdroje postačovaly v roce 2009 na cca 30 % a v roce 2010 na cca 42 % objemu požadovaných dotací.

MMR si pro hodnocení a schvalování žádostí o poskytnutí dotace stanovilo kritérium nad rámec zásad pro poskytnutí dotace. Podle zásad mohla výše poskytnuté dotace činit až 75 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů akce v daném roce, podle interního kritéria MMR, stanoveného v průběhu přijímání žádostí, však max. výše 8 mil. Kč. Toto omezení na jedné straně umožnilo MMR podpořit více akcí, na druhé straně znamenalo u rozsáhlejších akcí zásah do zpracovaných investičních záměrů.

MMR nevytvořilo předpoklady pro objektivní závěrečné vyhodnocení dosažení parametrů (ukazatelů) PROGRAMU nastavených v jeho dokumentaci. MMR jednak tyto parametry neaktualizovalo v souvislosti s prodloužením termínu realizace PROGRAMU a dále v rozhodnutích o poskytnutí dotace stanovilo parametry v řadě případů odlišně od dokumentace.

Kontrolou činnosti příjemců dotací byla zjištěna pochybení při čerpání prostředků dotace, mající charakter porušení rozpočtové kázně a dále při zadávání veřejných zakázek a při vedení účetnictví.

10/27

Projekt partnerství veřejného a soukromého sektoru „Ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště“

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/27. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jiří Adámek.

Cílem kontroly bylo prověřit postup Ústřední vojenské nemocnice a Ministerstva obrany při realizaci projektu partnerství veřejného a soukromého sektoru „Ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště“.

Kontrolováno bylo období od roku 2004 do doby ukončení kontroly, v případě věcných souvislostí i období předcházející. Kontrola byla prováděna od listopadu 2010 do května 2011.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo obrany (dále jen „MO“);

Ústřední vojenská nemocnice Praha, státní příspěvková organizace (dále jen „ÚVN“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podaly MO a ÚVN, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání, které podala ÚVN, bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém XIV. zasedání, konaném dne 5. září 2011,

schválilo usnesením č. 13/XIV/2011

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

MO je zřizovatelem ÚVN a předkladatelem příslušných materiálů pro jednání vlády týkajících se kontrovaného projektu partnerství veřejného a soukromého sektoru „Ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště“ (dále jen „projekt PPP“¹). Na úrovni MO působil řídicí výbor projektu PPP². ÚVN byla zadavatelem projektu PPP a odpovídala za jeho přípravu a realizaci.

V rámci projektu PPP předpokládala ÚVN pořídit ubytovací kapacity a související objekty pro své potřeby i potřeby resortu MO. Projektovou přípravu, výstavbu, provozování a financování měl zajistit soukromý partner. Ubytovací kapacity a související objekty měly být pořízeny do majetku státu. Výstavba měla trvat přibližně dva roky a provozování soukromým partnerem

1 Zkratka PPP je z anglického pojmu *Public-Private Partnership*.

2 Řídicí výbor je v rámci projektového řízení zodpovědný za naplnění cílů projektu PPP. Ustaven byl rozhodnutím ministra obrany v lednu 2005. Jeho členy byli tři zástupci MO, dva zástupci ÚVN, jeden zástupce Ministerstva financí a jeden zástupce PPP Centra (akciová společnost založená Ministerstvem financí pro podporu realizace projektů PPP veřejným sektorem). Hlavní úkoly a rozhodovací pravomoci měl vymezeny ve statutu. Ve vztahu k zadavateli projektu PPP (ÚVN) měla jeho rozhodnutí doporučující charakter.

25 let. Po tuto dobu měla ÚVN splácet soukromému partnerovi z prostředků státního rozpočtu a ze svých prostředků příslušné náklady spojené s výstavbou a provozováním ubytovacích kapacit, včetně zisku (dále jen „platby za dostupnost“).

Základní obsah projektu PPP, ekonomické podmínky, právní vztahy vyplývající z realizace smlouvy se soukromým partnerem a ekonomické posouzení výhodnosti zajištění potřeb touto formou vymezuje koncesní projekt. Podmínky a postup při uzavírání smluv se soukromým partnerem včetně specifikace koncesního projektu upravuje zákon č. 139/2006 Sb.³

Kontrola byla zaměřena zejména na opodstatněnost pořizovaného majetku státu, na prokázání výhodnosti jeho pořízení formou projektu PPP a na přípravu a realizaci projektu PPP. V rámci přípravy a realizace projektu PPP byla kontrolována zejména správnost zpracování koncesního projektu, správnost průběhu zadávacích řízení, realizace smlouvy uzavřené mezi ÚVN a soukromým partnerem a řízení projektu.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Předmět projektu PPP

MO a ÚVN nevycházely při návrhu předmětu projektu PPP z ujasněných a řádně prokázaných potřeb ani z finančních možností ÚVN a státního rozpočtu na pořízení příslušného majetku státu. ÚVN v průběhu přípravy nejprve původní záměr projektu PPP se souhlasem MO významně rozšířila, aby jej po uzavření smlouvy o projektu PPP označila jako zbytný, přesahující její finanční možnosti.

a) MO rozhodlo v roce 2004 o výstavbě ubytovny hotelového typu v areálu ÚVN formou projektu PPP. Důvodem rozhodnutí byl nedostatek finančních prostředků na program č. 207 740 – *Výstavba a rekonstrukce zařízení správních částí MO*, ze kterého měla být výstavba původně financována. Ubytovna měla sloužit pro potřeby ubytování ambulantních pacientů a doprovodu pacientů ÚVN a pro další potřeby ÚVN a resortu MO. Předmětem navrženého projektu PPP měla být výstavba a provozování:

- ubytovacích kapacit v rozsahu 240 lůžek a souvisejících objektů (např. restaurace nebo kongresového centra),
- dvouúrovňového parkoviště s kapacitou 200 míst.

Investiční náklady měly činit 440 mil. Kč. Podkladové materiály, na základě kterých byly stanoveny, MO ani ÚVN nedoložily. Výstavba měla být realizována v letech 2006 až 2008. Zahájení přípravy projektu PPP vzala vláda na vědomí v roce 2005 usnesením č. 76⁴, kterým jej zařadila do tzv. první vlny pilotních projektů PPP.

b) V dubnu 2006 ÚVN zadala poradci⁵, aby pro rozsah výstavby uvedený v pilotním projektu PPP zpracoval koncesní projekt. **V průběhu jeho zpracování však zásadně rozšířila předmět projektu PPP o další objekty.** V souvislosti s tím rozdělila projekt PPP na veřejnou část, která měla sloužit jen pro potřeby ÚVN, a na komerční část, která měla podle stanoveného rezervačního mechanismu sloužit pro potřeby ÚVN a MO a při nevyužití rezervovaných kapacit

³ Zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), účinný od 1. července 2006.

⁴ Usnesení vlády ze dne 19. ledna 2005 č. 76, k pilotním projektům Partnerství veřejného a soukromého sektoru.

⁵ Poradce zajišťoval na základě smluv uzavřených s ÚVN technické, ekonomické a finanční poradenství pro projekt PPP. Poradenství se především týkalo dokumentů pro rozhodovací procesy, vypracování koncesního projektu, zabezpečení vyjmenovaných funkcí zadávacího řízení na výběr soukromého partnera a vypracování návrhu smlouvy o projektu PPP.

mohly být volné kapacity využity soukromým partnerem pro komerční účely. Předmětem projektu PPP tak měla být výstavba a provozování:

- hotelu (označovaného jako „ubytovna hotelového typu“) s kapacitou 260 lůžek, z nichž jen 20 lůžek bylo zařazeno do veřejné části a 240 lůžek v rámci rezervačního mechanismu do komerční části, součástí komerční části hotelu byly dále hotelová restaurace, kongresové centrum a další zařízení,
- ubytovny personálu ÚVN s kapacitou 240 lůžek, včetně vstupní části do objektu ÚVN, zařazené do veřejné části,
- bazénu zařazeného do veřejné části, kontrolou však bylo zjištěno, že ÚVN počítala i s jeho využitím soukromým partnerem ke komerčním účelům,
- parkoviště s kapacitou 295 míst, z nichž 202 míst bylo zařazeno do veřejné části a 93 míst do komerční části.

MO ani ÚVN rozšíření rozsahu předmětu projektu PPP řádně nezdůvodnily:

- výstavbu nové ubytovny personálu zdůvodnily pouze nedostatkem finančních prostředků na rekonstrukci stávající ubytovny, kterou ÚVN předpokládala realizovat v roce 2006, bez doložení potřeby a posouzení výhodnosti realizace nové výstavby proti jiným variantám (např. rekonstrukce stávající ubytovny nebo využití jiných možností ubytování personálu),
- k výstavbě bazénu pouze uvedly, že bude využit pro rehabilitaci zaměstnanců a pro potřeby ÚVN a MO a doplňkově pro komerční účely,
- rozšíření parkoviště zdůvodnily obecným tvrzením o komerčním využití ubytovanými turisty a návštěvníky Prahy.

Předpokládané investiční náklady se zvýšily o 309 mil. Kč na 749 mil. Kč. Výstavba měla být zahájena na přelomu let 2008 a 2009, tj. v době, kdy podle původního předpokladu měla být již ukončena. Provozování pořízených kapacit soukromým partnerem bylo předpokládáno po dobu 25 let. Vláda schválila koncesní projekt s uvedeným rozšířeným předmětem projektu PPP usnesením ze dne 24. září 2007 č. 1082⁶.

c) ÚVN označila v druhé polovině roku 2010 rozsah předmětu projektu PPP za „zbytný“ a realizovat jej nezačala. Navrhla zásadní změnu účelu využití pořízeného majetku a zúžení rozsahu projektu PPP, které označila jako „technické úpravy“ projektu. Ty měly spočívat v tom, že místo ubytovny pro personál bude vybudována léčebna pro dlouhodobě nemocné, spojená s domovem péče pro válečné veterány a vojenské důchodce, vypuštěna bude výstavba bazénu a odložena bude výstavba ubytovny hotelového typu. Podrobněji je problematika realizace projektu PPP rozvedena v bodě 3. kontrolního závěru.

d) Dostupnost realizace projektu PPP pro zadavatele⁷ (ÚVN) byla v koncesním projektu hodnocena v případě projektu PPP jako střední až vysoká, kdežto v případě standardní veřejné zakázky jako nízká. Podklady, na základě kterých bylo toto hodnocení provedeno, ÚVN nepředložila. **Dostupnost pro zadavatele na základě výsledku zadávacího řízení na výběr soukromého partnera již hodnocena nebyla, přestože se platby za dostupnost proti předpokladu několikanásobně zvýšily,** jak je uvedeno v bodě 2.b kontrolního závěru. MO k tomu uvedlo, že předpokládalo výdaje spojené s projektem PPP promítnout do podkladů k návrhům státních rozpočtů a do střednědobého výhledu na příslušná léta podle zákona č. 218/2000 Sb.⁸.

Provedení hodnocení dostupnosti projektu PPP pro zadavatele je požadováno také metodikou⁹ Ministerstva financí (dále jen „MF“), podle níž nemůže být projekt PPP realizován, pokud jeho

⁶ Usnesení vlády ze dne 24. září 2007 č. 1082, o schválení koncesního projektu Ústřední vojenské nemocnice Praha.

⁷ Jde o srovnání předpokládaných finančních toků projektu PPP s finančními možnostmi ÚVN.

⁸ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁹ Metodika hodnocení kvantitativních aspektů hodnoty za peníze v projektech PPP, vydaná MF v srpnu 2008.

finanční náročnost není za celou dobu životnosti v mezích rozpočtu zadavatele. To byl také jeden z důvodů, proč nemůže být projekt PPP v rozsahu podle schváleného koncesního projektu realizován, který MO a ÚVN v druhé polovině roku 2010 uváděly.

2. Prokázání výhodnosti projektu PPP

a) Posouzení výhodnosti projektu PPP uvedla ÚVN v koncesním projektu podle vyhlášky č. 217/2006 Sb.¹⁰ porovnáním finančních toků variant realizace standardním způsobem formou veřejné zakázky (dále jen „model PSC“¹¹) a s využitím projektu PPP (dále jen „model PPP“).¹² Základní vstupy modelů byly (finanční údaje v cenové úrovni roku 2006):

- doba trvání výstavby 25 měsíců, se zahájením v září 2008, a doba provozování 25 let, se zahájením v říjnu 2010,
- diskontní míra pro přepočítání na současnou hodnotu 1,22 %,
- celkové investiční náklady 749 mil. Kč (náklady vycházely z jednotkových ocenění pro hotel 6 650 Kč/m³, ubytovnu personálu 4 800 Kč/m³, bazén 5 700 Kč/m³ a parkoviště 5 012 Kč/m³),
- náklady životního cyklu 102 mil. Kč,
- roční provozní náklady 39 mil. Kč.

Výsledkem posouzení byla 30% výhodnost realizace formou projektu PPP proti realizaci standardním způsobem formou veřejné zakázky. Čistá hodnota za peníze projektu PPP byla vypočtena na 259 mil. Kč, tj. projekt PPP měl za dobu trvání přinést úsporu 259 mil. Kč.

Vypočtenou výhodnost projektu PPP významnou měrou ovlivnila výše rizik 498 mil. Kč započtených do modelu PSC, která tak činila 29 % z jeho celkových nákladů. **Správnost výše rizik započtených do modelu PSC nebylo možno posoudit**, protože v koncesním projektu bylo k jejich ocenění pouze obecně uvedeno, že se vycházelo z analýz momentálního stavu a ze zkušeností s výdaji ÚVN a ostatních nemocnic, z dat ze stavebních projektů a z porovnání nákladů na provoz jednotlivých služeb a činností. ÚVN k ocenění rizik v rámci kontroly sdělila, že žádné doklady nemá k dispozici a že ocenění vycházelo ze zkušeností ze zahraničí.

Podle § 22 zákona č. 139/2006 Sb. musí před zahájením zadávacího řízení na výběr soukromého partnera schválit koncesní projekt vláda. MO v souvislosti s tím provedlo (na základě požadavku MF, aby koncesní projekt odpovídal vyhlášce č. 217/2006 Sb.) přepočítání výstupních hodnot na současnou hodnotu diskontní mírou 3 % (v koncesním projektu byla použita míra 1,22 %). Tím se zvýšila čistá hodnota za peníze projektu PPP z 259 mil. Kč na 382 mil. Kč.

b) Vláda usnesením ze dne 24. září 2007 č. 1082 uložila ministryni obrany předložit koncesní projekt k opětovnému schválení, pokud by v průběhu soutěžního dialogu na výběr soukromého partnera došlo k podstatným změnám, které by vedly k vyšším výdajům státního rozpočtu, než byly ve schváleném koncesním projektu předpokládány. V koncesním projektu byly v modelu PPP předpokládány platby za dostupnost ve výši 1 285 mil. Kč. Z nabídek předložených uchazeči po ukončení jednání v rámci soutěžního dialogu v prosinci 2009 bylo zřejmé, že tyto platby výrazně vzrostou, neboť nejnižší nabídková cena 6 424 mil. Kč byla o 400 %

¹⁰ Vyhláška č. 217/2006 Sb., kterou se provádí koncesní zákon.

¹¹ Zkratka PSC je z anglického pojmu *Public Sector Comparator* (komparátor veřejného sektoru).

¹² Modely PSC a PPP zobrazovaly veškeré celoživotní finanční toky hodnocených variant v nominálních a diskontovaných hodnotách (diskontované hodnoty vyjadřují časovou hodnotu peněz pro veřejného zadavatele). Byly základním nástrojem k rozhodování o další přípravě a realizaci projektu PPP. Pro zabezpečení srovnatelnosti musí mít shodný rozsah a členění (§ 3 odst. 2 vyhlášky č. 217/2006 Sb.). Výslednými výstupními hodnotami modelů PSC a PPP byly čisté náklady (rozdíl celkových nákladů a příjmů). Jejich rozdíl v diskontovaných hodnotách ukazoval přínos projektu PPP v tzv. čisté hodnotě za peníze a z jejich podílu byla vyjadřována výhodnost projektu PPP v procentech.

vyšší než vládou schválený předpoklad. **MO přesto nepředložilo koncesní projekt vládě k opětovnému schválení.** Změny vzešlé z výsledků soutěžního dialogu předložilo vládě až v květnu 2010 v rámci schvalovacího procesu smlouvy o projektu PPP podle § 23 zákona č. 139/2006 Sb. Materiál předložený vládě však vycházel jen z dílčích částí nového posouzení výhodnosti projektu podle výsledku soutěžního dialogu PPP, jehož vypracování zadala ÚVN poradci v lednu 2010 a který byl dokončen v červenci 2010.

ÚVN však mezitím v únoru 2010, tj. v době, kdy ještě neměla k dispozici dokončené nové posouzení výhodnosti projektu PPP, vydala rozhodnutí o výběru nejhodnější nabídky podle zákona č. 137/2006 Sb. ÚVN se tak připravila o možnost zrušit (podle § 84 odst. 2 písm. b) uvedeného zákona) soutěžní dialog. A naopak podle § 82 odst. 2 uvedeného zákona měla s vybraným uchazečem uzavřít smlouvu.

c) V novém posouzení výhodnosti projektu PPP, provedeném v rámci schvalovacího procesu smlouvy o projektu PPP, nebyl porovnáván model PSC uvedený v koncesním projektu s modelem PPP sestaveným podle nabídky vybraného uchazeče, ale pro tento účel byl vypracován nový model PSC (dále „referenční model PSC“). ÚVN to zdůvodnila tím, že od schválení koncesního projektu v září 2007 došlo k zásadním změnám podmínek (například na finančních trzích, na hotelovém trhu nebo vyplývajících z upřesnění požadavků ÚVN na rozsah projektu PPP), které neumožnily porovnávat model PPP sestavený podle nabídky vybraného uchazeče s původním modelem PSC. **ÚVN věrohodně neprokázala konkrétní dopady změněných podmínek na předpoklady, z nichž vycházel původní model PSC.**

V referenčním modelu PSC se proti modelu PSC zvýšily čisté náklady¹² projektu PPP v diskontovaných hodnotách o 213 % z 851 mil. Kč na 2 666 mil. Kč. Významný podíl na tom mělo zvýšení nákladových vstupů do referenčního modelu PSC (v cenové úrovni roku 2009):

- celkových investičních nákladů o 33 % na 998 mil. Kč,
- nákladů životního cyklu o 287 % na 394 mil. Kč,
- ročních provozních nákladů o 110 % na 82 mil. Kč.

Nárůst nákladových vstupů byl mj. zdůvodňován upřesněním požadavků ÚVN. Toto zdůvodnění však nebylo možno ověřit, neboť ÚVN sdělila, že nemá doklady o konkrétních změnách uvedených nákladů a jejich finančním ocenění. Zdůvodnění nárůstu nákladových vstupů upřesněním požadavků ÚVN bylo v některých případech nevěrohodné nebo neopodstatněné. Například:

Navýšení nákladů životního cyklu o 292 mil. Kč bylo nejvíce ovlivněno částkou 150 mil. Kč, která byla v referenčním modelu PSC zahrnuta na konci projektu PPP. Určena byla na generální opravy, aby se v obdobích po skončení projektu PPP minimalizovala potřeba na vynaložení finančních prostředků ÚVN. Zahrnutí nákladů na generální opravy na konci projektu PPP nebylo opodstatněné, neboť náklady životního cyklu vycházejí z předpokladu zajistit, aby infrastruktura po skončení projektu PPP plnila svou funkci ve stejném standardu jako při zahájení provozu. V rámci nákladů životního cyklu bylo přitom předpokládáno provádět příslušné výměny interiérů a technologií pro zachování požadované kvality průběžně po celou dobu provozování.

Z nového posouzení výhodnosti projektu PPP vyplynulo, že se čistá hodnota za peníze¹² proti původním předpokladům významněji nezměnila, přičemž výhodnost projektu PPP se proti realizaci standardním způsobem snížila z 30 na 10 %. Nezměnily se ani základní parametry předmětu projektu PPP. Výše uvedené zvýšení plateb za dostupnost o 400 % tak představuje výrazně dražší realizaci, která nebyla vyvážena adekvátním zvýšením přínosů pro stát nebo ÚVN.

Avšak ani vypočtená 10% výhodnost realizace projektu PPP v novém posouzení nebyla objektivní, neboť do referenčního modelu PSC byly, na rozdíl od původního modelu PSC, zahrnuty i náklady na financování z veřejných prostředků v podobě úrokového nákladu veřejných zdrojů ve výši 5,5 % p. a. Opodstatněnost zahrnutí těchto nákladů do referenčního modelu PSC ÚVN ani MO neprokázaly.

3. Realizace projektu PPP

Vláda schválila návrh smlouvy o projektu PPP usnesením ze dne 24. května 2010 č. 375¹³ a ÚVN ji o tři dny později uzavřela. Podle smlouvy měl soukromý partner zabezpečit projekční přípravu, výstavbu, provozování a financování ubytovacích kapacit a souvisejících objektů uvedených v bodě 1.b kontrolního závěru. Celková cena (platba za dostupnost), která měla být soukromému partnerovi za realizaci projektu PPP hrazena v průběhu 25 let od dokončení výstavby, činila 6 424 mil. Kč, tj. v průměru 257 mil. Kč ročně. Soukromý partner měl začít zařízení provozovat „1339-tý den ode dne účinnosti“ smlouvy, pokud nedojde k jiné dohodě.

Smlouva měla nabýt účinnosti splněním devíti odkládacích podmínek. Termín jejich splnění nebyl konkrétně stanoven. Byla pouze uvedena možnost odstoupení od smlouvy, pokud nebudou splněny do tří měsíců od uzavření smlouvy. Dodatkem č. 1 ke smlouvě byl tento termín prodloužen do poloviny září 2010.

a) Smlouva o projektu PPP nenabyla do doby ukončení kontroly účinnosti, neboť z devíti odkládacích podmínek nebyly splněny dvě. Šlo o tyto podmínky:

- uzavření smlouvy o podpoře projektu mezi MO, ÚVN, soukromým partnerem a zmocněncem financujících institucí, ve které mělo být mj. deklarováno, že projekt PPP souvisí s plněním úkolů MO a že veškeré činnosti spojené s výstavbou a provozováním veřejné části projektu PPP jsou realizovány za účelem hlavní činnosti ÚVN (tato podmínka souvisela s ručením státu za závazky příspěvkových organizací vzniklé v souvislosti s provozováním hlavní činnosti podle § 74 zákona č. 218/2000 Sb.),
- získání výjimky z podmínek doby užívání majetku státu stanovené v § 27 zákona č. 219/2000 Sb.¹⁴, kterou může v závažných případech povolit MF (tato podmínka souvisela s tím, že podle smlouvy o projektu PPP měla ÚVN se soukromým partnerem uzavřít nájemní smlouvu o přenechání komerční části projektu PPP do užívání za účelem využití podle koncesního projektu).

Na potřebu řešit problematiku, která byla jejich obsahem, bylo upozorněno již v koncesním projektu ze září 2006. K první z nesplněných odkládacích podmínek bylo v koncesním projektu uvedeno, že placení poplatků za dostupnost může být vnímáno jako platební riziko státu, a bylo doporučeno doplnit zřizovací listinu ÚVN tak, aby činnosti vyplývající z projektu PPP (ubytovací služby, provoz bazénu a parkoviště) spadaly do hlavní činnosti. MO se doporučením neřídilo a zařadilo tyto činnosti v červnu 2007 změnou zřizovací listiny mezi jinou činnost ÚVN. Na základě stanoviska MF, že formou dotace ze státního rozpočtu nelze financovat veřejnou část projektu PPP zahrnutou v jiné činnosti, MO tyto činnosti v letech 2008 a 2009 postupně z jiné činnosti ÚVN vypustilo. Poté uvádělo, že je lze podřadit pod hlavní činnost ÚVN, a to pod poskytování preventivní zdravotní péče, poskytování nadstandardních služeb souvisejících se zdravotní péčí a jiné obslužné činnosti. MO v roce 2008 jednalo neúspěšně také s MF o možnosti poskytnutí státní záruky na úhradu plateb za dostupnost.

¹³ Usnesení vlády ze dne 24. května 2010 č. 375, ke zprávě o průběhu zadávacího řízení a výsledcích soutěžního dialogu s uchazeči o veřejnou zakázku na výstavbu, financování a provozování projektu „Ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště“ a schválení smlouvy o výstavbě, financování a provozování projektu „Ubytovna zaměstnanců, Ubytovna hotelového typu, Bazén, Parkoviště, Informační centrum a vstupní objekt“.

¹⁴ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Názor MO o podřazení činností vyplývajících z projektu PPP pod hlavní činnost ÚVN nebyl pro soukromého partnera dostatečně přesvědčivý a ten v průběhu soutěžního dialogu požadoval uzavření uvedené smlouvy o podpoře projektu PPP. MO její uzavření podmiňovalo vydáním výjimky z podmínek užívání majetku státu, která byla druhou nesplněnou odkládací podmínkou.

V případě druhé odkládací podmínky akceptovalo MO stanovisko MF z listopadu 2008, že k rozhodování o udělení výjimky může dojít až po uzavření smlouvy o projektu PPP, a příslušná jednání s MF o udělení výjimky zahájilo v červenci 2010. **MF však výjimku z podmínek doby užívání majetku státu nepovolilo s tím, že ji s ohledem na § 40 a 44 zákona č. 219/2000 Sb. nemůže udělit.**

b) ÚVN před dořešením odkládacích podmínek začala v druhé polovině roku 2010 považovat projekt PPP za zbytný a navrhla MO zásadní zúžení jeho předmětu, které označila jako „technické úpravy projektu“ (bod 1.c kontrolního závěru) nebo jeho ukončení, pokud nedojde k dohodě se soukromým partnerem o navržených úpravách. Zdůvodnila to tím, že **projekt byl naddimenzovaný, neodpovídal přesně rozvojovým záměrům nemocnice a ve stávající podobě by znamenal neúčelné a neefektivní vynakládání veřejných prostředků.** Dále tím, že MO a ÚVN nedisponují potřebnými zdroji k úhradám plateb za dostupnost, jejichž roční výše podle smlouvy o projektu PPP představuje zhruba 10 % ročního obrátu ÚVN. Obdobný názor na realizaci projektu PPP vyjádřilo i MO s tím, že má v blízkosti ÚVN k dispozici hotel Dům armády Praha, jehož kapacita může bez zásadních omezení sloužit k náhradě kapacity hotelu, jehož pořízení bylo předpokládáno v rámci projektu PPP.

Podle MO se realizací „technických úprav“ sníží odhadovaná hodnota projektu přibližně o 1 000 mil. Kč. Podklady, na základě kterých by bylo možno ověřit správnost tohoto odhadu, nepředložilo. Nebylo ani provedeno posouzení výhodnosti realizace zásadně změněného projektu PPP.

MO předložilo návrh ÚVN na změnu projektu PPP k projednání vládě a vláda jej schválila usnesením ze dne 24. listopadu 2010 č. 846¹⁵. ÚVN pak v prosinci 2010 uzavřela se soukromým partnerem dodatek č. 2 ke smlouvě o projektu PPP, ve kterém bylo dohodnuto, že žádná ze smluvních stran neodstoupí do konce srpna 2011 od smlouvy o projektu PPP pro nesplnění odkládacích podmínek a že pokud do tohoto data nedojde k dohodě o „technických úpravách“ projektu PPP ani k dohodě o jeho prodloužení, smlouva automaticky zanikne. Technické úpravy nebyly v dodatku č. 2 konkrétně specifikovány. Uvedeno bylo pouze, že smluvní strany budou jednat „o možnostech, jak technicky upravit stavby, zařízení anebo služby tak, aby nejlépe vyhovovaly potřebám zadavatele a jeho současně předpokládaným finančním možnostem“.

Případná realizace změny předmětu projektu PPP ve smyslu úprav, jak je ÚVN předpokládala, by však zásadním způsobem ovlivnila průběh soutěžního dialogu na výběr soukromého partnera a mohla by ovlivnit i okruh uchazečů o veřejnou zakázku. To potvrdil i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve stanovisku, které poskytl na vyžádání MO v březnu 2011.

ÚVN stanovisko Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže považovala za jeden z důvodů pro nepokračování v projektu PPP a v březnu 2011 rozhodla o jeho pozastavení. V dubnu 2011 toto rozhodnutí oznámila na řídicím výboru soukromému partnerovi. Do doby ukončení kontroly nebylo o dalším postupu v realizaci projektu PPP závazně rozhodnuto.

¹⁵ Usnesení vlády ze dne 24. listopadu 2010 č. 846, o změně usnesení vlády ze dne 24. května 2010 č. 375, ke zprávě o průběhu zadávacího řízení a výsledcích soutěžního dialogu s uchazeči o veřejnou zakázku na výstavbu, financování a provozování projektu „Ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště“ a schválení smlouvy o výstavbě, financování a provozování projektu „Ubytovna zaměstnanců, Ubytovna hotelového typu, Bazén, Parkoviště, Informační centrum a vstupní objekt“.

Na základě materiálu předloženého ministrem obrany schválila vláda (po ukončení kontroly NKÚ) usnesením ze dne 17. srpna 2011 č. 627¹⁶ dodatek č. 3 ke smlouvě, ve kterém bylo navrženo ukončení smlouvy o projektu PPP ke dni účinnosti dodatku č. 3 (dnem účinnosti má být den podpisu dodatku č. 3 oběma stranami).

ÚVN a MO vynaložily v letech 2005 až 2010 za poradenské služby v souvislosti s přípravou projektu PPP 42 mil. Kč, z toho z prostředků státního rozpočtu 36 mil. Kč a 6 mil. Kč z prostředků ÚVN.

c) Podle smlouvy o projektu PPP mohla kterákoliv strana odstoupit od smlouvy s okamžitým účinkem, pokud do tří měsíců od jejího uzavření (dodatkem č. 1 byl termín prodloužen do poloviny září 2010) nebudou splněny všechny odkladací podmínky nebo nedojde k dohodě o plnění smlouvy bez jejich splnění, s tím, že žádná strana v případě odstoupení z tohoto důvodu nemá nárok na vrácení jakéhokoliv plnění od druhé strany či náhradu nákladů jakéhokoliv druhu druhou stranou.

ÚVN toto smluvní ustanovení nevyužila a uzavřela dodatek č. 2 ke smlouvě o projektu PPP, ve kterém se mj. zavázala uhradit v případě zániku smlouvy soukromému partnerovi dosavadní náklady, které byly vyčísleny na 130 mil. Kč, a nové náklady do maximální výše 45 mil. Kč. Dosavadní náklady byly ověřeny auditorem jmenovaným oběma stranami. Předmětem auditu však nebylo ověřování přiměřenosti vynaložených nákladů, s výjimkou zjevných nepřiměřeností.

NKÚ po prověření a posouzení všech souvislostí neshledal žádné relevantní důvody pro zavázání se k úhradě uvedených nákladů.

Jedním z důvodů pro uzavření dodatku č. 2, které MO v materiálu pro jednání vlády s odvoláním na MF uvedlo, byla obava z vysokého rizika zahájení arbitráže proti České republice soukromým partnerem z titulu zmaření investice vinou nerealizování projektu PPP. MO však nepředložilo žádné doklady, které by prokazovaly, o co obavu z rizika arbitráže opírá. Pouze sdělilo, že vychází z jednání s MF a stanoviska soukromého partnera uvedeného v dopisech ze září a listopadu 2010.

4. Zadávací řízení na výběr soukromého partnera

ÚVN zahájila v říjnu 2007 soutěžní dialog podle zákona č. 137/2006 Sb. na výběr soukromého partnera pro realizaci projektu PPP. Předpokládaná hodnota veřejné zakázky 1 285 mil. Kč představovala hodnotu plateb za dostupnost podle koncesního projektu za dobu 25 let. Smlouva o projektu PPP měla být podle původního předpokladu MO schválena vládou v červenci 2008 (v průběhu soutěžního dialogu byl tento termín posunut na únor 2009). Ve skutečnosti byla smlouva předložena vládě ke schválení až v květnu 2010, tj. po cca 2,5 letech od zahájení soutěžního dialogu.

a) Výběr soukromého partnera pro realizaci projektu PPP neproběhl v dostatečně konkurenčním prostředí. **Realizace projektu PPP byla zadána na základě nabídky jednoho uchazeče, což mohlo ovlivnit výši plateb za dostupnost (cenu projektu PPP) v neprospěch ÚVN.**

Ve stanoveném termínu do prosince 2007 podali nabídku čtyři zájemci o účast v soutěžním dialogu, z nichž ÚVN vyzvala k účasti tři zájemce (minimální počet, který je veřejný zadavatel povinen vyzvat). Po ukončení jednání v rámci soutěžního dialogu je vyzvala k předložení nabídek do prosince 2009. Nabídku podali dva z nich, přičemž jeden byl v lednu 2010 vyloučen

16 Usnesení vlády ze dne 17. srpna 2011 č. 627, o změně usnesení vlády ze dne 24. listopadu 2010 č. 846, o změně usnesení vlády ze dne 24. května 2010 č. 375, ke zprávě o průběhu zadávacího řízení a výsledcích soutěžního dialogu s uchazeči o veřejnou zakázku na výstavbu, financování a provozování projektu „Ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště“ a schválení smlouvy o výstavbě, financování a provozování projektu „Ubytovna zaměstnanců, Ubytovna hotelového typu, Bazén, Parkoviště, Informační centrum a vstupní objekt“.

z důvodu nesplnění zadávacích podmínek (nepředložení závazného příslibu financování a bezpodmínečné bankovní záruky). ÚVN přesto nevyužila možnosti dané § 84 odst. 2 písm. b) zákona č. 137/2006 Sb. soutěžní dialog zrušit.

b) Z dokumentace o průběhu zadávacího řízení na výběr soukromého partnera pro realizaci projektu PPP bylo dále zjištěno, že ÚVN:

- nevedla písemnou evidenci o úkonech učiněných v rámci zadávacího řízení v souladu s požadavky § 148 odst. 3 zákona č. 137/2006 Sb.,
- předložila neúplnou originální nabídku jednoho uchazeče doplněnou kopiemi částí nabídky (nedodržení § 155 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb.),
- nedešlala k uveřejnění oznámení o výsledku zadávacího řízení ve lhůtě do 48 dnů po uzavření smlouvy, ale až po více než 300 dnech (nedodržení § 83 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb.), přičemž v oznámení uvedla konečnou hodnotu zakázky ve výši plateb za dostupnost v diskontované hodnotě 2 638 mil. Kč, která nebyla srovnatelná s nominální hodnotou 1 285 mil. Kč zveřejněnou ÚVN při zahájení zadávacího řízení (nominální hodnota plateb za dostupnost po skončení zadávacího řízení činila 6 424 mil. Kč).

5. Další závažné nedostatky v přípravě a realizaci projektu PPP

Kontrolou byly zjištěny další nedostatky, které ovlivnily nebo představovaly riziko zajišťování hospodárnosti procesu přípravy a realizace projektu PPP. Například:

- ÚVN uzavřela v březnu 2005 smlouvu na sestavení zadávací dokumentace pro výběr poradce s cenou 980 tis. Kč. Ve smlouvě však ÚVN nevymezila druh zadávacího řízení, ačkoliv z jiných souvisejících dokladů bylo zjištěno, že předpokládala vybrat poradce v otevřeném řízení. Dodavatel zpracoval zadávací dokumentaci na soutěž o návrh, kterou ÚVN převzala a v srpnu 2005 uhradila. **V říjnu 2005 uzavřela s dodavatelem dodatek č. 1 ke smlouvě na přepracování zadávací dokumentace pro výběr v otevřeném řízení v ceně 750 tis. Kč**, kterou v listopadu 2005 uhradila. Tato zadávací dokumentace byla součástí zadávacího řízení na poradce vyhlášeného ÚVN v listopadu 2005. ÚVN v tomto případě nepostupovala v souladu s § 53 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., podle kterého je povinna dbát, aby plnila určené úkoly nejhospodárnějším způsobem.
- Nebyla vedena řádná dokumentace o jednáních řídicího výboru, a nebylo tak možno ověřit, zda řídicí výbor schválil příslušné dokumenty a jejich změny, zda rozhodl o odvolání projektového manažera¹⁷ apod.
- ÚVN ukončila v říjnu 2009 (v době před ukončením soutěžního dialogu na výběr soukromého partnera) mandátní smlouvu s projektovým manažerem a jeho řídicí funkci přenesla na základě nové smlouvy uzavřené v lednu 2010 na poradce, přičemž podle doporučení pro řízení projektů PPP má být poradce projektovým manažerem řízení.

17 Projektový manažer představuje základní článek projektového řízení – je odpovědný za každodenní řízení projektu PPP, koordinuje a řídí členy projektového týmu.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolní akcí byla prověřována příprava a realizace projektu PPP, jehož realizací ÚVN předpokládala do majetku státu pořídit ubytovací kapacity a s nimi související objekty. Jejich pořízení, provozování po dobu 25 let a financování měl zabezpečit soukromý partner. ÚVN by mu za to měla uhradit po dobu provozování celkem 6 424 mil. Kč.

Návrhy ÚVN na realizaci projektu PPP, které MO schvalovalo a předkládalo vládě ke schválení, nevycházely z řádně odůvodněných potřeb ani z finančních možností státního rozpočtu a ÚVN. To vedlo k několikaletým změnám předmětu projektu PPP. MO a ÚVN podle poznatků z kontroly uplatnily realistický přístup až v druhé polovině roku 2010, když:

- označily za naddimenzovaný a zbytečný předmět projektu PPP rozšířený v roce 2006 z pořízení ubytovacích kapacit pouze pro potřeby ÚVN a resortu MO na výstavbu hotelu s restaurací a kongresovým centrem i pro komerční účely soukromého partnera a o výstavbu ubytovny personálu ÚVN s bazénem,
- navrhly zásadně zúžit a změnit předmět projektu PPP tak, že místo ubytovny pro personál by byla vybudována léčebna pro dlouhodobě nemocné, výstavba hotelu by byla odložena a výstavba bazénu vypuštěna.

MO a ÚVN podnikaly do poloviny roku 2010 kroky ke schválení projektu PPP k realizaci bez ohledu na to, že po obdržení nabídek v rámci soutěžního dialogu na výběr soukromého partnera bylo zřejmé, že dojde k několikanásobnému navýšení jeho finanční náročnosti proti předpokladům z 1 285 mil. Kč na 6 424 mil. Kč. MO ani ÚVN nehodnotily, zda zvýšená finanční náročnost realizace projektu PPP odpovídá jejich finančním možnostem.

MO nepředložilo koncesní projekt vládě k opětovnému schválení, jak mělo uloženo pro případ změn, které by vedly k vyšším výdajům státního rozpočtu, než bylo původně předpokládáno. Změny vzešlé ze soutěžního dialogu předložilo vládě ke schválení až v květnu 2010 v rámci schvalovacího procesu smlouvy o projektu PPP podle zákona č. 139/2006 Sb. V té době již bylo zrušení zadávacího řízení na výběr soukromého partnera problematické, neboť ÚVN předtím vydala rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky a zbavila se možnosti zrušit soutěžní dialog z důvodů uvedených v zákoně č. 137/2006 Sb.

Z nového posouzení výhodnosti projektu PPP na základě výsledků vzešlých ze soutěžního dialogu vyplynulo, že se výhodnost proti realizaci standardním způsobem snížila z 30 na 10 %. Základní parametry předmětu projektu PPP se nezměnily. Několikanásobně dražší realizace proti předpokladu tak nebyla vyvážena adekvátním zvýšením přínosů pro stát nebo ÚVN.

V rámci přípravy projektu PPP a soutěžního dialogu na výběr soukromého partnera nebyly vyřešeny problematiky podpory projektu PPP ze strany MO a ÚVN a získání výjimky z podmínek doby užívání majetku státu stanovené v zákoně č. 219/2000 Sb. Ty se následně staly součástí odkládacích podmínek smlouvy o projektu PPP, uzavřené ÚVN se soukromým partnerem v květnu 2010, která z důvodu jejich nesplnění nenabyla do doby ukončení kontroly účinnosti. NKÚ upozorňuje, že nevyřešení problematiky získání výjimky z podmínek doby užívání majetku státu stanovené v zákoně č. 219/2000 Sb. může ovlivnit i další projekty PPP, u kterých se předpokládá využití majetku státu soukromým partnerem ke komerčním účelům.

Stav přípravy a realizace projektu PPP vyústil v prosinci 2010 v uzavření dodatku č. 2 ke smlouvě se soukromým partnerem, kterým bylo dohodnuto, že ÚVN a soukromý partner budou do srpna 2011 jednat o úpravách projektu PPP, jak je navrhly MO a ÚVN a v listopadu 2010 schválila vláda. Realizace takto upraveného projektu PPP by však de facto znamenala, že bude realizován zcela jiný projekt PPP než původně schválený, a to bez předchozího posouzení výhodnosti, které do doby ukončení kontroly nebylo provedeno. Případná změna předmětu smlouvy o projektu PPP ve smyslu navržených úprav by byla i v rozporu se zákonem č. 137/2006 Sb.

Výstavba ubytovacích kapacit a s nimi souvisejících objektů, která měla být s využitím projektu PPP realizována v letech 2006 až 2008 a později byla posunuta na léta 2008 až 2010, nebyla zahájena. V srpnu 2011 souhlasila vláda na základě materiálu předloženého MO s návrhem na ukončení smlouvy o projektu PPP. V souvislosti s přípravou projektu PPP vynaložily MO a ÚVN za poradenské služby 42 mil. Kč, z toho 36 mil. Kč z prostředků státního rozpočtu. Kromě toho se ÚVN v dodatku č. 2 ke smlouvě o projektu PPP zavázala uhradit soukromému partnerovi v případě ukončení projektu PPP jeho dosavadní náklady ve výši 130 mil. Kč a další nové náklady do maximální výše 45 mil. Kč. V souvislosti s nerealizovaným projektem PPP tak bylo nebo bude vynaloženo celkem až 217 mil. Kč (tato částka představuje přibližně polovinu z předpokládaných nákladů na výstavbu podle záměru z roku 2004).

ÚVN věrohodným způsobem neprokázala, proč se k úhradě nákladů soukromému partnerovi zavázala a nevyužila smluvní možnost odstoupit od smlouvy z důvodu nesplnění odkládacích podmínek v dohodnutém termínu. Pro tento případ bylo ve smlouvě o projektu PPP uvedeno, že žádná strana nemá „v případě odstoupení od smlouvy z důvodu nesplnění odkládacích podmínek nárok na vrácení jakéhokoliv plnění od druhé strany či náhradu nákladů jakéhokoliv druhu druhou stranou“. NKÚ neshledal žádné relevantní důvody pro zavázání se k úhradě těchto nákladů.

Kontrolou byly zjištěny další nedostatky, které mohly mít nebo měly negativní vliv na hospodárnost finančních prostředků vynakládaných v souvislosti s přípravou a realizací projektu PPP. Například ÚVN:

- neprokázala objektivním způsobem výhodnost realizace projektu PPP,
- provedla výběr soukromého partnera v nedostatečně konkurenčním prostředí,
- vynaložila zbytečně část z nákladů 1,7 mil. Kč za zpracování zadávací dokumentace na výběr poradce.

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu
Ročník XIX (2011)

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Jankovcova 2, 170 04 PRAHA 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 330, fax: 233 044 330

E-mail: vestnik@nku.cz

Vychází čtvrtletně

Částka za III. čtvrtletí 2011 vyšla dne 30. září 2011

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)